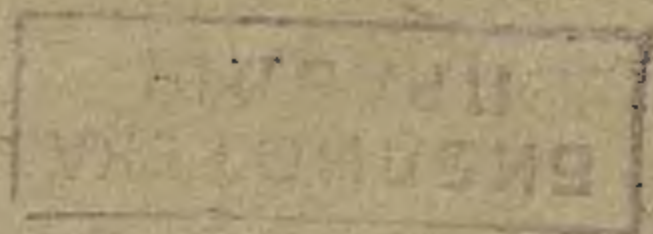

335.5.05.

Б. 21.

4

БАЛЬШАВІК БЕЛАРУСІ

МЕНСК

1931

УЗНУМАРЫ: А. Чарвякоў. Бальшавіцкія
тэмпамі дагнаць і перагнаць. П. Корчын.
Вузлавы пункт нашай працы на вёсцы.
А. Танхілевіч. Тэмп і якасць росту
КП(б)Б. О. Конакоцін. Задачы тэорэ-
тычнай вучобы партактыву. В. Масевіч.
Барацьба за перабудову сельскай гас-
падаркі.

Крытыка і бібліяграфія.

А. Рудзіцкі. А. Станіўскі. Як работнік
і сялянка кіруе СССР.

THE
LIBRARY
OF THE
MUSEUM
OF
COMPARATIVE ZOOLOGY
AND
ANATOMY
OF THE
MUSEUM OF
COMPARATIVE ZOOLOGY
AND
ANATOMY
OF THE
MUSEUM OF
COMPARATIVE ZOOLOGY
AND
ANATOMY

Пролетары ўсіх краін, злучайцеся!

БАЛЬШАВІК БЕЛАРУСІ

ЧАСОПІС ПОЛІТЫКІ І ПРАКТЫКІ
ПАРТЫЙНАЙ ПРАЦЫ
ОРГАН ЦК КП(б)Б

№ 4

КРАСАВІК

М Е Н С К — 1931

Инд. 1953 г. 6А857.

А. Чарвякоў

Бальшавіцкімі тэмпамі дагнаць і перагнаць

(Да вынікаў VI-га Ўсесаюзнага і X-га Ўсебеларускага Зьездаў Саветаў)

Адбыўшыся Зьезды Саветаў падвялі вынікі барацьбы за сацыялізм рабочае клясы Савецкага Саюзу за мінулыя два гады, а таксама вызначылі далейшыя задачы сацыялістычнага будаўніцтва.

Дзякуючы посьпехам сацыялістычнага будаўніцтва краіна саветаў уступіла ў пэрыод сацыялізму і знаходзіцца ў апошнім пэрыодзе НЭП'у. Гэта значыць, што з пункту погляду суадносін клясавых сіл унутры краіны, пытаньне аб перамозе сацыялізму вырашана і перамога сацыялізму забяспечана. Разам з гэтым тая задача, што пастаўлена перад нашай краінай партыяй і савецкай уладай аб уцягненьні ў час веснавой пасеўнай кампаніі ня менш 50% бядняцка-серадняцкіх гаспадарак у колгасы, разам з выкананьнем іншых задач сацыялістычнага будаўніцтва, забяспечвае заканчэньне пабудовы ў гэтым годзе фундаменту сацыялістычнай эканомікі.

Вялізарнае гістарычнае значэньне пастаноў VI-га Ўсесаюзнага Зьезду Саветаў прымушае кожнага працоўнага з ўсёй уважлівасьцю аднесьціся да работ Зьездаў Саветаў для таго, каб на падставе вывучэньня вынікаў Зьездаў Саветаў яшчэ больш узброіцца для далейшага рашучага пасьпяховага змаганьня за перамогу сацыялізму.

Кажучы аб унутраным становішчы Савецкага Саюзу, вывучаючы вынікі работ сацыялістычнага будаўніцтва за мінулыя два гады, мы павінны прасачыць за тым, як адбывалася выкананьне пяцігадовага пляну барацьбы за сацыялізм. Вывучэньне гэтага пытаньня паказвае нам, што пяцігадовы плян сацыялістычнага будаўніцтва намі ня толькі выконваецца, але і перавыконваецца. Гэтае заключэньне мае вялізарнае значэньне, бо яно яскрава паказвае нам, што барацьба за сацыялізм на падставе генэральнай лініі партыі пры рашучым змаганьні супроць ухілаў ад генэральнай лініі партыі, — правага, як найбольш небясьпечнага на даным этапе, „левых“ загібаў і прымірэнчых да іх адносін, адбываецца пасьпяхова, і асноўныя задачы, пастаўленыя партыяй і рабочай клясай — вырашаюцца.

Посьпехі ў справе выкананьня і перавыкананьня пяцігодкі мы бачым на падставе шэрагу даных. Калі лічыць, што выкананьне пляну пяцігодкі за 2 гады раўняецца 100%, то па паасобных асноўных паказчыках за гэтыя два гады мы маем наступнае выкананьне: народны даход — 102%, дзяржаўны бюджэт — 124%; па капітальных укладаньнях мы маем выкананьне ў 109%; валавая прадукцыя прамысловасьці, якая кіруецца ВСНГ, паказвае выкананьне на 104%. Па павялічэньні пасеўнай плошчы мы маем выкананьне ў 103%, павялічэньне таварнай

продукцыі зернавых produkтаў вызначаецца ў лічбе 121⁰/₀; па груза-звароту мы маем выкананьне — 117⁰/₀.

Такім чынам, па ўсіх асноўных паказчыках мы маем значнае перавыкананьне тых плянаў, якія былі вызначаны на гэтыя два гады пяцігодкі. Вось гэтыя посьпехі ў справе выкананьня вызначаных пяці-гадовых плянаў соцыялістычнага будаўніцтва і паслужылі падставай таго, што рабочая кляса, разгортваючы работу ў парадку соцспарборніцтва і ўдарніцтва і г. д., узяла і паставіла ў парадак дня пытаньне аб выкананьні пяцігодкі ў чатыры гады. Выкананьне пяцігодкі ў чатыры гады — ёсьць зусім рэальная задача, якая мае пад сабою грунт ў выглядзе таго перавыкананьня плянаў, якое наглядаецца па ўсіх асноўных галінах соцыялістычнага будаўніцтва.

Вельмі важна прасачыць, як адбывалася выкананьне задач, пастаўленых партыяй у справе індустрыялізацыі краіны. Барацьба за разгортваньне соцыялістычнай прамысловасьці, барацьба за тое, каб зрабіць прамысловасьць вядучай галінай народнай гаспадаркі, барацьба за тое, каб у першую чаргу пры разгортваньні прамысловасьці забяць печыць разгортваньне цяжкай прамысловасьці, ці той прамысловасьці, якая вырабляе сродкі вытворчасці — вось адзін з важнейшых пунктаў, які вызначае генэральную лінію партыі ў барацьбе за соцыялізм.

Як вядома, партыя па гэтых пытаньнях дала жорсткі адпор як троцкістам, так у апошні час і правым ухілістам; калі, з аднаго боку, трацкісты з сваімі звыш-індустрыяльнымі плянамі фактычна вялі да разрыву з асноўнымі масамі сярэдняцкага сялянства, то з другога боку, правыя, выступаючы з прапановамі аб зьмяншэньні тэмпаў індустрыялізацыі, гэтым самым капітулявалі перад кулацка-нэпманскімі элемэнтамі краіны. Соцыяльная сутнасьць гэтых двух антыпартыйных напрамкаў зьяўляецца, нарэшце, аднолькавай і заключаецца ў здачы бальшавіцкіх пазіцый дробна-буржуазным элемэнтам.

Рабочая кляса пад кіраўніцтвам Компартыі рашуча змагалася за генэральную лінію партыі, праводзячы няўхільна ў жыцьцё мерапрыемствы, якія забяспечваюць вырашэньне задач індустрыялізацыі краіны. У выніку гэтага мы маем у сучасны момант наступныя дасягненьні: плян, вызначаны па пяцігодцы па цяжкай прамысловасьці, выкананы за мінулыя два гады на 110%; па лёгкай прамысловасьці пляны выкананы на 99%. Праўда, трэба адзначыць, што па шэрагу галін прамысловасьці мы маем недавыкананьне вызначаных плянаў. Так, па чыгуну плян выкананы на 99%, па каменнаму вугалю — на 96%, па хлапчатай прамысловасьці — на 84%.

Аднак, калі ўзяць усю прамысловасьць у цэлым, то мы маем значнае перавыкананьне першапачатковых вызначаных плянаў. Гэта відаць з таго, што валавая produkцыя па ўсёй прамысловасьці, якая вызначалася ў суме 9,5 мільярда рублёў, узялася за гэтыя два гады да 15,6 мільярда рублёў; гэта значыць, што замест вызначанага па пляну павышэньня валавой produkцыі на 41%, нам удалося дабіцца яе ўзьяцьця на 64%. Пры гэтым трэба адзначыць наступнае: валавая produkцыя па цяжкай прамысловасьці дае за гэтыя два гады выкананьне — 193% ці павялічэньне амаль што ў два разы. Па машынабудаўніцтву мы маем выкананьне ў 2,5 разоў большае ў параўнаньні з вызначанымі плянамі. Нашы посьпехі ў справе будаўніцтва новых электрастанцый пры выкананьні вызначаных плянаў ужо ў гэтым годзе ставяць Савецкі Саюз на першае месца ў Эўропе і на другое месца пасля Паўночна-Амерыканскіх Злучаных Штатаў.

Адсюль мы павінны зрабіць наступныя важнейшыя вывады: тэмпы, узятыя партыяй і ўрадам Савецкага Саюзу ў справе будаўніцтва прамысловасьці, зьяўляюцца рэальнымі, што яскравей за ўсё відаць з таго, што пляны ня толькі выконваюцца, але і перавыконваюцца: *лінія партыі, накіраваная на разгортваньне ў першую чаргу цяжкай прамысловасьці, рашуча праводзіцца ў жыццё*. Вось дзякуючы гэтаму ўдзельная вага прамысловасьці з кожным годам павялічваецца. Удзельная вага валавой прадукцыі прамысловасьці ўзьянялася за мінулыя гады з 57% да 67% ці складзе $\frac{2}{3}$ усёй валавой прадукцыі народнай гаспадаркі. Такім чынам, *прамысловасць яшчэ больш замацоўваецца, як вядучая галіна нашай народнай гаспадаркі*. Гэтыя посьпехі ў справе будаўніцтва соцыялістычнай прамысловасьці зьяўляюцца лепшым адказам правым і „левым“ опартуністам і павінны яшчэ больш узмацніць шэрагі рабочае клясы і ўсіх працоўных для разгортваньня работы ў мэтах індустрыялізацыі Савецкага Саюзу.

Ня меншыя посьпехі адзначаны VI-м Усесаюзным Зьездам Савецкага ў справе разьвіцьця і соцыялістычнай рэканструкцыі народнай сельскай гаспадаркі. Як вядома, правыя ўхілістыя ў сваёй барацьбе супроць генэральнай лініі партыі значную частку сваіх установак будавалі на тых меркаваньнях, што разгортваньне соцыялістычнага будаўніцтва можа адбывацца на падставе выкарыстаньня прыватнай ініцыятывы адзінаасобных гаспадарак, што зернавая праблема можа пасьпяхова вырашыцца за кошт разьвіцьця заможных, у тым ліку і кулацкіх гаспадарак.

Партыя рашуча асудзіла гэтыя пазіцыі правых ўхілістаў, бо гэтыя ўстаўкі зьяўляюцца, як кажа аб гэтым т. Сталін, прамой капітуляцыяй перад кулаком, павялічваюць шансы рэстаўрацыі капіталізму. Партыя з усёй рашучасьцю паставіла пытаньне аб тым, што зернавая праблема можа быць вырашана дзяляхова і з карысьцю для соцыялістычнага будаўніцтва толькі на падставе соцыялістычнай рэканструкцыі сельскай гаспадаркі, шляхам будаўніцтва буйных саўгасаў і перабудовы індывідуальных бядняцка-серадняцкіх гаспадарак на соцыялістычных падставах праз колгасы, пры ўмовах рашучай і жорсткай барацьбы супроць кулацтва.

Адказам на пытаньне аб выніках працы партыі і ўраду за мінулы час у галіне сельскай гаспадаркі могуць служыць паказальнікі аб загатоўках зернавых produkтаў.

Загатоўкі мінулага году склалі 1 мільярд пудоў.

У бягучым годзе па ўсяму Савецкаму Саюзу на 1-е сакавіка ўжо загатоўлена 1.300.000.000 пудоў.

Для таго, каб зразумець значэньне гэтых лічбаў нам трэба мець на ўвазе наступнае: уся таварная маса зернавых produkтаў царскай Расіі ў 1913 годзе складала 1.300 міл. пудоў. Гэта маса складалася з наступных элемэнтаў: абшарніцкія маёнткі давалі агульную суму ў 281 міл. і кулацкія гаспадаркі — 650 міл. Такім чынам, абшарнікі і кулацкія гаспадаркі разам давалі 931 міл., ці $\frac{3}{4}$ усяго таварнага хлеба. Так было да сусьветнай вайны.

Малюнак рашуча зьмяніўся ў час рэвалюцыі. Так, у 1926/27 годзе з агульнай колькасці таварнага хлеба ў 630 міл. пудоў, таварная маса хлеба кулацкіх гаспадарак складала 126 міл. пудоў. Калі-ж мы прымем пад увагу тое, што ў гэтым годзе колгасы і саўгасы далі ў загатоўках 487 міл. пудоў, то мы ўбачым, што кулацкая частка таварнай масы хлеба ў некалькі разоў ужо перакрыта соцыялістычным сэктарам

сельскай гаспадаркі, і гэтая роля соцыялістычнага сэктару сельскай гаспадаркі з кожным годам будзе ўсё больш павялічвацца.

Так, калі па пяцігадоваму пляну меркавалі, што саўгасы толькі ў 1933 годзе павінны былі даць 207 міл. пудоў, то, дзякуючы пасьпяховаму разгортваньню саўгасаў, у бягучым 1931 годзе саўгасы ўжо дадуць у сярэднім 190—195 міл. пудоў таварнага хлеба.

Адсюль мы павінны зрабіць вынік аб тым, што на падставе правільнай лініі Комуністычнай партыі, накіраванай на вырашэньне зернавой праблемы шляхам арганізацыі буйных саўгасаў і соцыялістычнай рэканструкцыі адзінаасобных бядняцка-серадняцкіх гаспадарак праз колектывізацыю, зернавая праблема вырашана.

Вырашэньне зернавой праблемы ўтварыла ўмовы для пасьпяховага вырашэньня жывёлагадоўчай праблемы, а таксама іншых задач сельскай гаспадаркі. З усёй рашучасьцю і ўпартасьцю Ўрад праводзіў у жыццё мерапрыемствы, накіраваныя на вырашэньне гэтых задач праз саўгасы і колгасы. Гэта відаць з таго, што плошча саўгасаў з кожным годам ўсё больш павялічваецца. Так, па зернавых саўгасах мы маем наступныя лічбы: у 1928 г. пад гэтымі саўгасамі было 1 міл. га зямлі, у 1929 г. — 1,5 міл. га і ў 1930 г. — ужо 3,9 міл. га.

За апошні год дасягнуты вялізарныя посьпехі ў справе будаўніцтва жывёлагадоўчых і іншых саўгасаў. Так, трэст „Жывёлавод“ мае ўжо 140 саўгасаў на плошчы 20 міл. га з колькасьцю 1,2 міл. галоў жывёлы; трэст „Сьвінавод“ мае 350 саўгасаў на плошчы 1,2 міл. га з колькасьцю 218 тыс. сьвінаматак; трэст „Аўцавод“ мае 115 саўгасаў на плошчы 13 міл. га з колькасьцю 2,7 міл. галоў; „Маслацэнтр“ мае 52 саўгасы на плошчы 1,3 міл. га з колькасьцю 50 тыс. галоў. Ідзе шырокае разгортваньне саўгасаў Цукртрэсту, ільняных, хлапковых і г. д. У выніку гэтага ўжо ў 1930 годзе саўгасы здалі дзяржаве прадукцыі на суму 200 міл. руб.; у тым ліку саўгасамі здадзена 72 міл. пудоў зярна, каля 1 міл. пудоў мяса, 180 міл. пудоў сьвеклы, 670 тыс. хлапк-валакна.

Посьпехі Савецкага Саюзу ў справе вырашэньня зернавой праблемы, а таксама пасьпяховае разгортваньне мерапрыемстваў у справе вырашэньня задач разьвіцьця сельскай гаспадаркі зьяўляюцца вынікам таго, што на падставе посьпехаў у справе індустрыялізацыі краіны, на падставе ўзмацненьня вытворчай сувязі паміж прамысловасьцю і сельскай гаспадаркай, на падставе ўзмацненьня кіруючай ролі рабочас-клясы і рашучай барацьбы з кулацтвам і яго агентурай у партыі — правымі ўхілістамі, асноўныя сярэдняяцкія масы ўслед за беднятой рашуча павярнуліся да соцыялізму, стаўшы на шлях соцыялістычнай перабудовы сваіх гаспадарак праз колгасы.

Гэты паварот асноўнай масы сялянства да колгасаў можна пра-сачыць па наступных даных:

На 1/X-1927 г. у колгасах было	286 т.	бядн.-серадн. гасп., што складала	1,1%
На 1/X-1928 г. „ „ „	595 т.	„ „ „ „	2,3%
На 1/X-1929 г. „ „ „	2131 т.	„ „ „ „	8,1%
На 1/X-1930 г. „ „ „	5565 т.	„ „ „ „	22,2%
На 1/III-1931 г. „ „ „	8830 т.	„ „ „ „	35,3%

З гэтых даных мы можам зрабіць наступныя вывады: разгорт-ваньне справы колектывізацыі яшчэ ў 1927/28 г. ішло досыць паволь-нымі тэмпамі, затое 1929 год дае рашучы пералом, у выніку якога мы маем значнае павялічэньне колектывізаваных бядняцка-серадняцкіх гаспадарак у 1930 годзе.

Асабліва магутны прыліў у колгасы наглядаецца за апошнія месяцы. Так, за апошнія 6 месяцаў у колгасы ўлілося каля 3 міл. гаспадарак; за адзін люты ў колгасы ўвайшло 1.500 тыс. гаспадарак.

Вельмі цікава прасачыць, як адбываўся працэс калектывізацыі ў БССР. Гэта відаць з наступных даных:

На 1/X-1928 г. у БССР уваходзіла ў колгасы	8.499 двароў, што складала	1,07%
На 1/X-1929 г.	25.830	3,27%
На 1/X-1930 г.	92.000	11,53%
На 1/I-1931 г.	116.670	15%

З гэтых лічбаў мы бачым, што ў асноўным тэндэнцыі ўваходу ў колгасы бядняцка-серадняцкіх гаспадарак па Савецкай Беларусі аднолькавыя з агульнасаюзнымі. Розніца заключаецца толькі ў тым, што тэмпы гэтага ўключэння па БССР некалькі ніжэй агульных тэмпаў па Савецкаму Саюзу.

Гэтыя поспехі ў справе разгортвання калектывізацыі дасягнуты на падставе рашучага захоўвання ленінскіх прынцыпаў добраахвотнасці, на падставе рашучай барацьбы супроць перагібаў і скажэнняў генэральнай лініі партыі ў справе калектывізацыі.

Вельмі важна адзначыць, што гэтыя сярэднія лічбы вельмі значна павышаюцца па паасобных важнейшых сельска-гаспадарчых раёнах Савецкага Саюзу. Так, па асноўных зернавых раёнах Савецкага Саюзу ў колгасы ўваходзіць 74% усіх бядняцка-серадняцкіх гаспадарак, па іншых зернавых раёнах у колгасы ўваходзіць 40% усіх бядняцка-серадняцкіх гаспадарак. У спажывецкай паласе ў нацыянальных раёнах у колгасы ўваходзіць 22% усіх бядняцка-серадняцкіх гаспадарак.

Побач з колькасным ростам калектывізацыі ідзе і якаснае палепшанне, дзякуючы чаму ўжо ў сучасны момант мы маем усе мажлівасці для таго, каб канкрэтна на прыкладах даказаць кожнаму бедняку і сярэдняку пераважнасць колгасу, абагуленай гаспадаркі перад адзінаасобнай гаспадаркай.

Дзякуючы таму, што колгас зьяўляецца буйнай аграмаджанай гаспадаркай, гэтая гаспадарка мае магчымасць найлепш выкарыстоўваць трактары, сельска-гаспадарчыя машыны і іншае абсталяванне ў параўнанні з адзінаасобнай дробнай гаспадаркай, пазбаўленай гэтай мажлівасці. Нават конь у колгасе дае большую выгаду, чым у адзінаасобнай гаспадарцы; так, вылічана, што ў 1930 годзе конь у колгасе, ня гледзячы на ўсе недахопы ў выкарыстанні коняй, апрацаваў плошчу ў паўтары-два разы большую, чым у адзінаасобнай бядняцка-серадняцкай гаспадарцы. У выніку гэтага пасеўныя плошчы колгасаў растуць непарыўна з году ў год значна шпарчэй, чым расьце колькасць гаспадарак, увайшоўшых у колгасы. У 1928 г. колгасы засеялі вясной і восеньню 2 міл. га, у 1929 г. — 6,5 міл. га, у 1930 г. — 43 міл. га.

Гэты рост пасеўных плошчаў колгасаў тлумачыцца ня толькі тым, што павялічваецца колькасць бядняцка-серадняцкіх гаспадарак, увайшоўшых у колгасы, але і тым, што на кожную гаспадарку ў колгасе прыходзіцца большая плошча, чым на паасобную індывідуальную гаспадарку. Мажлівасці выкарыстаць праз калектывную гаспадарку, як буйную гаспадарку, дасягненні агротэхнікі, мажлівасць праводзіць нават самыя дробныя агротэхнічныя палепшанні, як зьнішчэнне межаў, пасеў суцэльнымі масывамі, ачыстка і пратручванне насення і г. д. даюць у выніку значнае павялічэнне ўраджайнасці ў колгасах. Так, у 1930 годзе ўраджай хлябоў у колгасах перавысіў у сярэднім

ураджай адзінаасобнай гаспадаркі на 10—15%. У выніку гэтага расьце дабрабыт колгаснікаў і таварнасьць колектыўнай гаспадаркі. За 1930 год даход ад сельскай гаспадаркі на душу колгаснага насельніцтва перавысіў ня менш чым ў паўтары разы даходнасьць адзінаасобніка, што ў параўнаньні з даходамі ранейшага бедняка-адзінаасобніка азначае павышэньне даходу ня менш чым ў два разы.

Мы ўжо раней гаварылі аб тым, што таварная прадукцыя зернавых культур, якія здадзены ў гэтым годзе колгасамі дзяржаве, раўняецца 460 міл. пудоў, ці ў 3,5 разы перавышае памеры таварнага хлеба кулакоў 1926-27 г. і больш чым у 1,6 разы перавышае даваенную таварную прадукцыю абшарніцкіх гаспадарак. Так паступова краіна саветаў, краіна дробнай сялянскай гаспадаркі, разбураная да жабрацтва абшарнікамі і кулакамі становіцца краінай самай буйнай, самай перадавой сельскай гаспадаркі ва ўсім сьвеце.

Дзякуючы політыцы партыі і Ўраду, якія рашуча праводзяць у жыцьцё мерапрыемствы, накіраваныя на соцыялістычную рэканструкцыю сельскай гаспадаркі праз колектывізацыю, праз будаўніцтва буйных саўгасаў, мы вышлі з крызісу зернавой гаспадаркі, мы перамаглі голад; дзякуючы ўсяму гэтаму шматмільённыя масы бядняцка-серадняцкага сялянства на практыцы бачаць усю перавагу колектыўнай гаспадаркі і яшчэ больш рашуча становяцца на шлях далейшага разгортваньня колектывізацыі.

Гэтыя посьпехі ў справе колгаснага і саўгаснага будаўніцтва маюць надзвычайна прынцыповае значэньне. Перамога буйнага соцыялістычнага земляробства ў Савецкім Саюзе вырашае гістарычную задачу надзвычайнай важнасьці. Посьпехі соцыялістычнага земляробства ў Савецкім Саюзе паказваюць, што задача зьнішчэньня супярэчнасьці паміж горадам і вёскай можа быць вырашана толькі праз пераход усёй масы сялянскіх гаспадарак на шлях буйных соцыялістычных гаспадарак. „Супярэчнасьці паміж прамысловасьцю і земляробствам, казаў у сваім дакладзе т. Молатаў, ня толькі ня зьнішчаны капіталізмам, а наадварот, пашыраюцца і абваstraюцца ім усё больш; будаўніцтва соцыялізму — наадварот, вядзе да зьнішчэньня супярэчнасьцяў паміж горадам і вёскай. Пераход дробнай сялянскай вытворчасьці на шлях буйнай соцыялістычнай вытворчасьці і будаўніцтва саўгасаў адчыняюць шлях да зьнішчэньня супярэчнасьцяў паміж горадам і вёскай“.

Для працоўных Савецкай Беларусі, як Саюзнай нацыянальнай рэспублікі, вельмі цікава прасачыць, якім чынам адбіваліся агульныя посьпехі соцыялістычнага будаўніцтва Савецкага Саюзу на становішчы паасобных нацыянальных частак Савецкага Саюзу, якім чынам вырашалася важнейшая дырэктыва партыі аб тым, каб зьнішчыць паступова рэшткі гаспадарчай і культурнай адсталасьці паасобных нацыянальных раёнаў. Вывучэньне гэтага пытаньня прыводзіць нас да вываду аб тым, што лінія партыі ў справе рашучага правядзеньня ў жыцьцё ленінскай нацыянальнай політыкі праводзілася рашуча, дзякуючы чаму мы можам адзначыць за апошні час вялізарныя посьпехі ў справе гаспадарчага і культурнага соцыялістычнага будаўніцтва паасобных нацыянальных частак Савецкага Саюзу.

Прывядзем некаторыя даныя для таго, каб паказаць гэта. Рэспубліканскі бюджэт РСФСР вырас у 1931 годзе на 30%. У гэты-ж час рэспубліканскі бюджэт УССР вырас на 32%, БССР на 35%, Закаўказьзя — на 50%, Узбэкскай рэспублікі — на 61%, Туркменскай — на 87%, Таджыкскай — на 108%.

Такім чынам, мы бачым, што ў справе разьмеркаваньня праз бюджет сродкаў праводзіцца рашучы курс на паскарэньне ўздыму адсталых раней раёнаў.

Яшчэ больш красамоўна кажуць лічбы, калі мы будзем паглыбляць наш аналіз і вывучаць становішча работы ў паасобных больш дробных нацыянальных частках савецкіх рэспублік. Гэта вывучэньне паказвае нам, што пры сярэднім росьце бюджету РСФСР у 1930 годзе на 37%, бюджет аўтономных рэспублік РСФСР вырас на 52%; таксама пры агульным росьце ўкладаньняў у прамысловасьць РСФСР у тым-жа 1930 годзе на 45,2%, укладаньні ў прамысловасьць аўтономных рэспублік і абласцей РСФСР выраслі на 60,6%.

Цікавыя даныя мы маем у адносінах да Корэліі. Гэтыя даныя для нас тым больш цікавыя, што вельмі часта прыходзіцца чытаць у газэтах выступленьні антысавецкіх элемэнтаў Фінляндыі, якія ў сваёй барацьбе супроць Савецкага Саюзу імкнуцца давесці, што як быццам РСФСР у адносінах да Корэліі праводзіць колэнізатарскую політыку. Што-ж мы бачым на справе? Колькасць рабочых Корэліі з 2.300 чал. у 1921 годзе вырасла да 14.000 чал. у 1930 г.; прамысловасьць Корэліі ў 1930 годзе дала рост на 34% супроць 24% у 1929 г., гэта значыць, рост прамысловасьці Корэліі вышэй сярэдняга агульна-саюзнага ўзросту. Падвоены плян лясной прамысловасьці ў 1930 годзе выкананы на 94,7%; 82% дзяцей школьнага ўзросту ахоплены школамі.

Яшчэ больш цікавымі зьяўляюцца даныя па Дагестанскай аўтономнай соцыялістычнай савецкай рэспубліцы. Цікаваць гэтых даных заключаецца, галоўным чынам, у тым, што яны зьяўляюцца паказчыкамі агульных мерапрыемстваў партыі і Ураду ў дачыненні да горскіх народаў Паўночнага Каўказу, якія ў час панаваньня царызму былі ахвяраваны на паступовае выміраньне і зьнішчэньне. Дагестанская рэспубліка налічвае 81 народнасьць, мае ў карыстаньні 32 мовы, з якіх 8 моваў існуе для пісьмовых зносін. Удзельная вага найбольшай народнасьці — авараў складае 17,61%. Гэта паказвае аб надзвычайнай скаднасьці абстаноўкі, з якой прыходзіцца лічыцца там пры разгортваньні соцыялістычнага будаўніцтва. Аднак, рашучае паслядоўнае правядзеньне ў жыцьцё ленінскай нацыянальнай політыкі перамагае тыя цяжкасьці, якія зьяўляюцца невырашальнымі для буржуазіі.

Дзякуючы гэтаму і ў гэтай складанай абстаноўцы мы наглядаем агульны гаспадарчы і культурны рост, які паказвае нам аб тым, што гэтая частка Савецкага Саюзу са становішча адзічання, выміраньня і г. д. узнята і пастаўлена на шлях актыўнага ўдзелу ў справе барацьбы за соцыялізм. Так, капітальныя ўкладаньні ў прамысловасьць Дагестанскай АССР у 1928/29 годзе складалі 5.801 тыс. рублёў, у 1929,30 г. — 12.750 тыс. руб., або дае рост на 219,8%; у 1931 годзе — 23.100 тыс. руб. Прамысловая прадукцыя з кожным годам усё больш павялічваецца: у 1928,29 г. яна павялічылася на 475,4%, у 1929,30 г. — на 556,3% і ў 1931 годзе — на 1320%. Разам з тым ідзе рост пасеўных плошчаў, што відаць з наступнага: у параўнаньні з 1923 годам пасеўная плошча вырасла ў 1930 годзе на 248,7%, а ў 1931 годзе на 326%.

Нам думаецца, што яскравым таксама прыкладам паслядоўнага большавіцкага правядзеньня ў жыцьцё ленінскай нацыянальнай політыкі можа служыць і тая дапамога, якую атрымлівае Савецкая Беларусь з боку Савецкага Саюзу. У выніку гэтай сталай дапамогі з боку Савецкага Саюзу сярэднія паказчыкі росту народнай гаспадаркі Савецкай Беларусі значна перавышаюць сярэднія паказчыкі агульнага росту Савецкага Саюзу, і Савецкая Беларусь ня толькі даганяе, а па паасобных

галінах соцыялістычнага будаўніцтва нават пераганяе сярэдні ўзровень усяго Савецкага Саюзу. Так, Савецкая Беларусь зьяўляецца першай саюзнай рэспублікай, дзе пачалося зьдзяйсняцца, дзякуючы дапамозе Савецкага Саюзу, усеагульнае абавязковае навучаньне.

Гаворачы аб нацыянальнай політыцы Савецкага Саюзу, тав. Молатаў у сваім заключным слове адзначыў гэта наступным чынам:

„У соцыялістычнае будаўніцтва ўцягваюцца такія нацыянальныя раены, эканамічнае разьвіцьцё якіх падтрымлівалася царызмам на надзвычайна нізкай ступені і якія фактычна былі ператвораны ў аб'екты самай драпежніцкай эксплёатацыі з боку пануючых кляс. Наша гаспадарчае будаўніцтва, накіраванае да найбольшага выкарыстаньня прыродных умоў, вядзе да эканамічнага ўздыму шэрагу новых раёнаў. Гэтым самым зьдзяйсняецца ня толькі шпаркі тэмп непасрэднага гаспадарчага разьвіцьця, але і ўздым культуры шэрагу самых адсталых у мінулым нацыянальных рэспублік і абласцей“.

Так, рашуча праводзячы ў жыцьцё Ленінскую нацыянальную політыку і разгортваючы барацьбу супроць ухілаў ад Ленінскай політыкі, вялікадзяржаўнага, як найбольш небясьпечнага, і мясцовых шовінізмаў, Савецкі Саюз пад правадырствам Компартыі яшчэ больш узмацніўся на падставе інтэрнацыянальнага згуртаваньня працоўных усіх нацыянальнасьцяў у барацьбе за соцыялізм.

Побач з гэтымі зьменамі ў гаспадарцы, якія характарызуюцца тым, што пры агульным росьце народнае гаспадаркі ідзе шпаркае ўзмацненьне соцыялістычнага сэктару, адбываюцца таксама рашучыя зрухі ў клясавых суадносінах, рашучыя зьмены ў паасобных соцыяльных праслойках Савецкага Саюзу.

Ідзе колькасны рост рабочай клясы, ліквідавана беспрацоўе, паляпшаецца дабрабыт і культурнасьць рабочых, усё больш узьнімаецца політычная актыўнасьць рабочых, кіруючая роля рабочае клясы ўсё больш узмацняецца.

„Рабочы, — як кажа аб гэтым тав. Молатаў, ужо перастае быць рабочай клясай у строгім навуковым сэнсе гэтага слова, ён зьяўляецца кіруючай сілай у савецкай дзяржаве, якая пераможна будзе соцыялізм“.

Важнейшай зьменай зьяўляецца тое, што адбываецца ў нашым сялянстве. У выніку рашучага павароту сялянства да соцыялізму, сялянскія масы паступова ператвараюцца ў колгасныя масы. Гэта рашучае мяняе ранейшы твар селяніна.

Тав. Молатаў аб гэтым гаворыць наступным чынам:

„Пры ўсёй паступовасьці зжываньня векавых традыцый і звычай дробнага ўласьніка, наш селянін-колгаснік ужо далёка ня той, чым ён быў раней. Не. З колгаснікаў утвараецца грамадзкі слой новага соцыялістычнага тыпу... яны рвуцца ўперад да соцыялізму“.

У рэзолюцыі па колгаснаму будаўніцтву па гэтым пытаньні сказана наступнае:

„Серадняк, уступіўшы ў колгас, побач з колгаснікам — ранейшым батраком і бедняком ператвараецца ў сапраўдную і прочную апору савецкай улады ў вёсцы; тым самым у агромнай меры ўзмацняецца змычка рабочае клясы з сялянствам, пашыра-

еще фундамент рабоча-сялянскай улады, для якой ад гэтага часу асноўнай і галоўнай апорай у вёсцы зьяўляецца колгаснае сялянства“.

На падставе разгортвання суцэльнай калектывізацыі, савецкая ўлада перайшла да політыкі ліквідацыі кулацтва і пасьпяхова здзяйсняе гэту політыку ў працягу апошніх год.

Зараз, калі шматмільённыя масы бядняцка-серадняцкага сялянства на практыцы пераканаліся ў перавагах колгасаў, сталі рашуча на колгасны шлях, а кулацтва — асноўны вораг колгасаў ліквідуецца як кляса, перад кожным бедняком і серадняком-адзінаасобнікам, яшчэ ня ўступіўшым у колгас, стаіць асноўнае пытаньне — за ці супроць колгасаў.

Бядняк зьяўляецца апорай савецкай улады ў вёсцы, сярэдняе сялянства зьяўляецца саюзнікам. Але перад кожным бедняком і серадняком стаіць пытаньне аб тым, што бядняк і серадняк-адзінаасобнік, які дапамагае кулаку змагацца з колгасамі і падрываць колгаснае будаўніцтва, — ня можа быць назван саюзнікам, а тым больш апорай рабочай клясы, ён на справе саюзнік кулака.

Адзіным шляхам для ўсіх беднякоў і сераднякоў для таго, каб стаць сапраўднай і прочнай апорай савецкай улады зьяўляецца шлях дапамогі колгасам, а потым і ўступленьне ў колгасы.

Ход калектывізацыі ў працягу апошніх тыдняў паказвае, што новыя мільёны сялянскіх гаспадарак ужо вырашылі пытаньне аб тым, што яны — з рабочай клясай і ўсім колгасным сялянствам за колгасы, што яны — супроць кулакоў.

Адбываюцца таксама глыбокія зьмены і сярод клясава-варожых элемэнтаў. На падставе шырокага разгорнутага соцыялістычнага наступленьня па ўсяму фронту ідзе рашучае выкарыстаньне карэньняў капіталізму, клясавы вораг усё больш траціць глебу пад сваімі нагамі. Адсюль, зразумела, што клясавыя ворагі рабочае клясы ў сваёй барацьбе супроць соцыялістычнага будаўніцтва і дыктатуры пролетарыяту асноўную стаўку робяць на інтэрвэнцыю, на ўнешнюю імперыялістычную сілу. Судовыя процэсы над Рамзіным, Громанам і інш. паказалі факты надзвычайнага політычнага і моральнага разлажэньня сярод гэтых элемэнтаў.

Ня менш яскравы малюнак політычнага і моральнага разлажэньня даюць матэрыялы і паказаньні арыштаваных беларускіх нацыянал-дэмакратаў і прызнаўшыхся ў тым, што, кіруючыся нянавісьцю да рабочае клясы і бядняцка-серадняцкага сялянства, кіруючыся жаданьнем дапамагчы буржуазіі ў аднаўленьні яе панаваньня над працоўнымі масамі, яны вялі контр-рэвалюцыйную работу, накіраваную на падрыхтоўку імперыялістычнай інтэрвэнцыі з боку польскага фашызму.

Посьпехі соцыялістычнага будаўніцтва Савецкага Саюзу ідуць побач з паступовым паглыбленьнем эканамічнага крызісу капіталістычнага сьвету.

Перамогі соцыялістычнага будаўніцтва выклікаюць абвастрэньне ўзаемаадносін паміж Савецкім Саюзам і варожым яму капіталістычным акружэньнем.

Становішча ўнутры капіталістычнага сьвету характарызуецца тым, што эканамічны крызіс ахоплівае ўсё новыя капіталістычныя дзяржавы, усё больш паглыбляецца, і што ўсе спробы буржуазіі затрымаць ці хаця-б паслабіць гэты крызіс не даюць станоўчых вынікаў. Эканамічны крызіс капіталістычных краін характарызуецца ўсё большым зьмяншэньнем вытворчасці. Так, па Паўночна-Амерыканскіх Злучаных

Штатах вытворчасць 1930 г. зменшылася на 32% у параўненні з 1929 годам. У Нямеччыне яна зменшылася на 28%, у Англіі — на 19%, у Польшчы — на 25%, і ў Францыі, якая апошняй папала ў паласу эканамічнага крызісу, яна зменшылася на 7%.

Побач з паглыбленнем і пашырэннем крызісу ў прамысловасці наглядаецца надзвычайна вялікі аграрны крызіс, які характарызуецца тым, што цэны на сельска-гаспадарчыя продукты зменшыліся да паловы ці $\frac{1}{3}$. Гэта змяншэнне цэн у першаю чаргу адбываецца на дробных гаспадарках і выклікае разарэнне многіх мільёнаў паасобных фэрмэрскіх і сялянскіх гаспадарак капіталістычных краін.

Мы ўжо ўсе ведаем, што ў капіталістычных краінах налічваецца каля 30 мільёнаў беспрацоўных — гэта значыць, калі лічыць, што кожны беспрацоўны мае сям'ю ў 3-4 душы, што звыш 100 мільёнаў людзей у капіталістычных краінах сёння ня маюць работы, ня маюць хлеба, а маюць уперадзі перспэктывы галоднай смерці. Разам з тым ідзе далейшае павялічэнне міравых запасаў, пры наяўнасці росту беспрацоўя. Павялічэнне міравых запасаў ставіць перад капіталістычнымі краінамі праблему аб тым, што робіць з гэтымі запасамі. У Канадзе ў сучасны момант працуюць над пытаннем аб тым, якім чынам прыстасаваць топкі для таго, каб з большым эфектам паліць лішнія запасы пшаніцы. Гэта ў той час, калі сотні мільёнаў людзей у літаральным сэнсе гэтага слова паміраюць ад голаду.

Мы ўсе ведаем, што буржуазныя вучоныя і політычныя дзеячы імкнуліся даказаць, што гэты крызіс мае часовы характар ці што ніякага крызісу няма, і што капіталістычныя краіны знаходзяцца ў паласе „росквіту“. Аднак, тыя папярэджанні, якія рабіліся Комінтэрнам, аказаліся правільнымі. Крызіс, які перажываецца ў сучасны момант капіталістычнымі краінамі, з'яўляецца глыбокім арганічным крызісам, крызісам усёй капіталістычнай сістэмы.

Асноўнай прычынай сучаснага крызісу капіталістычных краін з'яўляецца існаванне капіталістычнай сістэмы. Гэта думка прасякае паступова нават у паасобныя колы грамадства буржуазных краін і прыводзіць да пытання аб тым, ці мае права капіталістычная сістэма на далейшае існаванне.

Задача рэволюцыйных рабочых і Компартый усяго сьвету заключаецца ў тым, каб самыя шырокія масы працоўных усяго сьвету пад кіраўніцтвам Компарты хутчэй пачалі шукаць выхаду з крызісу, шляхам зьнішчэння капіталістычнай сістэмы і ўстанаўлення новай сістэмы саветаў.

Побач з эканамічным крызісам і абвастрэннем класавых супярэчнасцей унутры капіталістычных краін адзначаецца абвастрэнне ўзаемаадносін паміж мэтраполіямі імперыялістычных дзяржаў і іх колёніямі. Праўда, мы маем за апошні час паведамленне аб тым, што індыйскія буржуазныя рэфармісты пайшлі на згоду з ангельскім урадам, аднак, гэтыя фокусы індыйскіх нацыяналістаў сёння ўжо ня могуць ашукаць рабочых і шырокія масы сялянства Індыі, якія на цэлым шэрагу мітынгаў заявілі свае пратэсты супроць прадажніцкай політыкі Гандзі і яго прыхільнікаў.

Гэта дае падставу нам рабіць вывад аб тым, што ідзе далейшае абвастрэнне ўзаемаадносін паміж колёніямі і мэтраполіямі ангельскай імперыі.

Тое самае наглядаецца і ў ўзаемаадносінах з колёніямі іншых імперыялістычных дзяржаў. Той шырокі рэволюцыйны рух, які ў сучасны момант адбываецца ў Кітаі, дзе на тэрыторыі з насельніцтвам

звыш 50 мільёнаў чалавек існуе савецкая ўлада, арганізавана Чырвоная Армія, дзе ідзе барацьба за вызваленне ўсяго Кітаю ад сваёй і імперыялістычнай буржуазіі, можа служыць найяскравейшым прыкладам абвастрэння становішча ў колёніях.

Шуканьне выхаду з эканамічнага і політычнага крызісу яшчэ больш узмацняе барацьбу за першыства паміж паасобнымі імперыялістычнымі дзяржавамі. Абвастраюцца ўзаемаадносіны паміж імперыялістычнымі дзяржавамі.

Ня гледзячы на тое, што мінулы перыод характарызаваўся значнай колькасцю пацыфісцкіх заяў, канфэрэнцый і г. д. у імперыялістычных дзяржавах, мы ўсе добра ведаем, што гэта ўсё служыць толькі прыкрыццём для далейшага павялічэння ўзброенняў капіталістычных дзяржаў. Ня гледзячы на тое, што прадстаўнікі Англіі, Францыі, Італіі, Нямеччыны і г. д. засядаюць, абгварваюць пытанні аб папярэджанні, аб небяспецы вайны, прыкрываючыся Лігай Нацый, мы ўсё добра ведаем, што гэта робіцца для таго, каб прыкрыць сапраўднасць, каб прыкрыць тое, што сапраўды ідзе далейшае ўзбраенне; за мінулы час ўзброеныя сілы капіталістычных дзяржаў ня толькі не паменшыліся, а наадварот — павялічыліся.

Усё гэта разам узятае паказвае нам, што ва ўзаемаадносінах паміж капіталістычнымі дзяржавамі існуе надзвычайная напружанасць, што на даным этапе пагроза новай імперыялістычнай вайны надзвычайна павялічылася.

Перадзел колёній, барацьба за рынкі збыту, імкненне за кошт пераможаных палершыць становішча пераможаных, вось звычайныя шляхі імперыялістаў у пошуках выхаду з эканамічнага крызісу, вось прычына таго, што капіталістычны сьвет шалёна рыхтуецца да новай імперыялістычнай вайны.

Посьпехі соцыялістычнага будаўніцтва Савецкага Саюзу, посьпехі выканання пяцігодкі ў чатыры гады, якія адбываюцца побач з ростам эканамічнага крызісу капіталістычных дзяржаў, паглыбленьнем супярэчнасцяў паміж імі і крахам надзей імперыялістаў на перараджэнне Савецкага Саюзу, выклікаюць узмацненне агрэсыўнай політыкі капіталістычных дзяржаў супроць краіны саветаў. Буржуазія ўсяго сьвету бачыць у пяцігодцы пагрозу для існавання капіталістычнага сьвету. Калі раней раздаваліся галасы нявер'я ў сілу Савецкага Саюзу, у яго здольнасці выканаць пяцігодку, калі пяцігадовы плян соцыялістычнага будаўніцтва называўся фантазіяй і г. д., то сёння капіталістычны сьвет, расцэньваючы, на падставе вывучэння, посьпехі соцыялістычнага будаўніцтва Савецкага Саюзу, рашуча зьмяняе свае адносіны да гэтага пытання, і пытанне аб пяцігодцы сёння ўжо ня есць пытаннем толькі Савецкага Саюзу, а стала адным з важнейшых міжнародных пытанняў.

Калі для рабочае клясы Савецкага Саюзу, рабочых і працоўных усяго сьвету барацьба за пяцігодку — гэта ёсць барацьба за соцыялізм, перамога пяцігодкі — гэта ёсць перамога соцыялізму, то для сусветнай буржуазіі перамога пяцігодкі адзначае пагрозу для яе існавання, бо перамога соцыялізму ў Савецкім Саюзе разам з тым прыспяшае перамогу соцыялізму ва ўсім сьвеце.

Вось чаму мы наглядаем на працягу ўсяго мінулага часу з боку кіруючых колаў сусветнай буржуазіі на чале з французскай імкненне арганізаваць вайну супроць Савецкага Саюзу, падрыхтаваць інтэрвенцыю Савецкага Саюзу. Дапаможнікам сусветнай буржуазіі ў гэтай барацьбе супроць Савецкага Саюзу зьяўляецца II-гі Інтэрна-

цыянал, удзельнікі якога соцьял-фашысты ўсяго сьвету сталі на шлях адкрытай дапамогі капіталу ў барацьбе супроць Савецкага Саюзу.

У апошні час мобілізацыя грамадзкай думкі супроць Савецкага Саюзу праводзіцца шляхам распаўсюджваньня чутак аб савецкім „дэмпінгу“ і аб карыстаньні ў Савецкім Саюзе „прымусовай“ працай.

Абсурднасьць абвінавачваньня Савецкага Саюзу ў дэмпінгу відаць хаця з таго, што вываз з Савецкага Саюзу ў буржуазныя краіны складае толькі 1,5% агульнага ўвозу гэтых краін. Мізэрнасьць гэтай лічбы паказвае, што такіх уплываў на замежны гандаль і становішча прамысловасьці, якія імкнуцца прыпісаць савецкаму экспорту, сапраўды савецкі экспорт. дзякуючы сваёй нязначнай колькасьці, аказаць ня можа.

Тым больш абсурдным зьяўляецца абвінавачваньне Савецкага Саюзу ў карыстаньні падняволенай працай. Правільна паставіў пытаньне тав. Молатаў, калі ён, даючы тлумачэньні па гэтым пытаньні, даказаў, што падняволеная праца існуе там, дзе існуе капітал, і дзе рабочая кляса прымушана прадаваць сваю працу. Ня можа быць падняволенай працы ў краіне саветаў, дзе рабочая кляса зьяўляецца кіруючай клясай у дзяржаве, дзе ўся праца адбываецца на карысьць соцьялістычнага будаўніцтва. Гэтыя абвінавачваньні Савецкага Саюзу ў дэмпінгу, падняволенай працы і г. д. выклікалі надзвычайнае абурэньне з боку дэлегатаў VI-га Ўсесаюзнага Зьезду Саветаў, якія з лічбамі і фактамі ў руках аправяргалі ўсе гэтыя абвінавачваньні.

Вялікае абурэньне з боку зьезду выклікае таксама запатрабаваньне некаторых буржуазных колаў аб назначэньні асобнай камісіі, якая-б, выехаўшы на месцы працы ў Савецкі Саюз, занялася-б правэркай гэтага пытаньня. Тав. Молатаў унёс наступную прапанову: вылучыць шляхам выбару на рабочых сходах буржуазных краін дэлегацыі для пасылкі іх у Савецкі Саюз для вывучэньня становішча працы, а з другога боку—вылучыць рабочую камісію з рабочых Савецкага Саюзу, якія таксама выехалі-б у буржуазныя краіны для вывучэньня становішча працы на капіталістычных прадпрыемствах. Пры гэтым асноўнай умовай павінна быць тое, што вынікі абсьледваньня гэтых камісій будуць надрукаваны і шырока распаўсюджаны сярод рабочых мас усіх капіталістычных краін.

Зразумела, што гэтая прапанова тав. Молатава сустрэла бурнае адабрэньне VI-га Ўсесаюзнага Зьезду Саветаў; таксама зразумелым зьяўляецца і тое, што на гэтую прапанову тав. Молатава капіталістычныя краіны ніколі ня згодзяцца.

Праводзячы шырокую варожую агітацыйную кампанію супроць Савецкага Саюзу, капіталістычныя краіны адначасова становяцца на шлях эаномічнай блэкады Савецкага Саюзу. Паказчыкам гэтай блэкады зьяўляюцца выданьня ў Амэрыцы і Францыі законы, якімі забараняецца экспорт з Савецкага Саюзу тавараў, у дачыненьні да якіх ёсьць падазронасьць быццам-бы яны зьяўляюцца прадуктам прымусовай працы.

Такім самым фактам эаномічнай блэкады можа служыць арганізацыя аграрных конфэрэнцый суседніх з Савецкім Саюзам дзяржаў, асноўнай мэтай якіх зьяўляецца арганізацыя барацьбы супроць савецкага экспорту.

На процэсе „Прампарты“ з усёй яскравасьцю было выяўлена тое, што капіталістычныя дзяржавы, на чале з Францыяй, рыхтавалі напад на Савецкі Саюз ужо ў бягучым 1931 годзе.

Падзеі на Ўсходня-кітайскай чыгунцы зьяўляюцца паказчыкам таго, што імперыялісты імкнуліся спрабаваць сілы і абароназдольнасць савецкай краіны. Толькі дзякуючы рашучай політыцы Савецкага ўраду, дзякуючы ўзмацненню абароназдольнасці нашай краіны, Савецкі Саюз папярэдзіў вайну з боку імперыялістаў; аднак, пагроза вайны з боку капіталістычнага сьвету не зьмяншаецца.

Вось чаму, разгортваючы соцыялістычнае будаўніцтва, рабочая кляса і ўсе працоўныя Савецкага Саюзу павінны рыхтаваць абарону Савецкага Саюзу, павялічваючы абароназдольнасць краіны і баяздольнасць Чырвонай Арміі. А капіталістыя павінны ўявіць сабе сэнс пастановы VI Зьезду Саветаў аб тым, што ўзброены напад на Саюз ССР азначае ў сучасны момант галоўную небясьдеку для тых, хто адважыцца парушыць мір і напасці на Савецкі Саюз.

Мы прайшлі за мінулы час важнейшы гістарычны этап. У выніку гэтага мы ўступілі ў апошні перыод НЭП'у—у паласу непасрэднага соцыялістычнага будаўніцтва.

VI Усесаюзны Зьезд Саветаў паставіў перад намі канкрэтную задачу—на працягу бліжэйшага дзесяцігодзьдзя дагнаць і перагнаць у тэхніка-экономічных адносінах перадавыя капіталістычныя краіны. Гэта задача пастаўлена VI-м Усесаюзным Зьездам Саветаў на падставе ўлічэння сіл і здольнасцяў рабочае клясы і ўсіх працоўных Савецкага Саюзу. Калі нельга пераацэньваць свае сілы, то з другога боку, нельга іх і недаацэньваць. Неадаацэнка сіл у барацьбе за соцыялізм можа прывесці да страты тэмпаў, а страта тэмпаў,—кажа тав. Молатаў,—ёсць рызыка галавой, рызыка савецкай уладай.

Падыходзячы да тых задач, якія пастаўлены VI-м Усесаюзным Зьездам Саветаў, мы павінны рабіць ацэнку гэтых задач з пункту погляду таго, у якой меры яны адпавядаюць узятым намі тэмпам соцыялістычнага будаўніцтва, у якой меры яны забяспечваюць вырашэнне задачы аб тым, каб на працягу дзесяцігодзьдзя дагнаць і перагнаць у тэхніка-экономічных адносінах перадавыя капіталістычныя краіны.

Народна-гаспадарчы плян на 1931 год прадугледжвае патрэбныя тэмпы работы. Народна-гаспадарчы даход павінен павялічыцца ў 1931 годзе на 39%, валавая прадукцыя на 45%, сабекошт зьніжаецца на 10%, а на прамысловасці Наркомснабу—на 11%.

Каб правільна ацаніць значэнне гэтых лічбаў, досыць паказаць на тое, што пры выкананні гэтых плянаў валавая прадукцыя прамысловасці Савецкага Саюзу будзе ў два разы перавышаць тое, што атрымана ад прамысловасці за мінулыя 4 гады; такім-жа паказчыкам можа служыць і тое, што калі за 4 гады—1927—1930 гг. уключна пушчана ў ход новых 323 прадпрыемствы, то ў 1931 годзе павінна быць пушчана 518 новых прадпрыемстваў.

Мы паставілі перад сабою задачу выканаць пяцігодку ў чатыры гады. Па паасобных галінах народнай гаспадаркі гэтая пяцігодка можа і павінна быць выканана ў карацейшыя тэрміны; згодна вызначаных плянаў па чыгуну, сталі, пракату і баваўнянай прамысловасці пяцігодка выконваецца ў чатыры гады; па цэманту пяцігодка выконваецца ў 3½ гады, па электратэхніцы, каменнаму вугалю, торфу, цукру—пяцігодка выконваецца ў 3 гады; па нафце, медзі, агульнаму машынабудаўніцтву, аўтотрактарнаму будаўніцтву, сельска-гаспадарчаму машынабудаўніцтву, суднабудаўніцтву, паравозбудаўніцтву—пяцігодка выконваецца ў 2½ гады. Поўнае выкананне гэтых мер-каванняў забяспечвае выкананне пяцігодкі ў 3 гады, а па цяжкай

прамысловасьці—менш чым у 3 гады. Па Айзарбаджанскай нафце пяцігодка ўжо выканана.

Выкананьне гэтых задач патрабуе надзвычайнай сьвядомасьці і дысцыплінаванасьці рабочае клясы, усіх нашых арганізацый; патрэбна мобілізацыя ўсіх сіл для выкананьня гэтых задач.

Вось чаму задача, пастаўленая ў мэталюргіі, каб замест 10 мільёнаў тон чыгуну, вызначаных па пяцігодцы, даць 17 мільёнаў тон, была вядома ўсім працоўным, каб за выкананьнем гэтай задачы быў пастаўлен агульна-саюзна нагляд, каб з боку ўсіх працоўных Саветаў Саюзу была арганізавана дапамога выкананьню гэтай задачы; таксама мерапрыемствы па ўтварэньні новай мэталюргічнай базы ў выглядзе Урала-Кузьнецкага басэйну, які будзе даваць $\frac{2}{3}$ усяго мэталю Саветаў Саюзу, павінны быць вядомы ўсім працоўным і ўсе працоўныя павінны арганізаваць дапамогу пасьпяховаму вырашэньню гэтых задач.

Мінулыя посьпехі ў справе соцыялістычнага будаўніцтва Саветаў Саюзаў дасягнуты на падставе надзвычайна росту энтузіязму рабочае клясы, якая паказала за мінулы час новыя формы соцыялістычнай рабсты ў выглядзе ўдарніцтва, сустрэчнага прамфінпляну, грамадзкага буксіру і г. д. і г. д. Новыя задачы, што стаяць перад намі, вымагаюць таго, каб гэтыя новыя формы работы ахапілі ўсю рабочую масу і ў першую чаргу партыйцаў і комсамольцаў, каб той энтузіязм, з якім рабочыя масы браліся за выкананьне адказнай задачы ў справе соцыялістычнага будаўніцтва, стаў штодзённым зьявішчам і ператварыўся ў новыя вышэйшыя соцыялістычныя паказчыкі выпрацоўкі, якасьці, зьніжэньня сабекошту і г. д. Гэта забяспечыць нам тое, што асноўная задача соцыялістычнага будаўніцтва па індустрыялізацыі краіны будзе пасьпяхова вырашацца.

Зусім зразумела, што асноўная частка працы VI-га Ўсесаюзнага Зьезду Саветаў была прысьвечана пытаньням соцыялістычнай рэканструкцыі сельскай гаспадаркі. Будаўніцтва буйных саўгасаў і перабудова адзінаасобных бядняцка-серадняцкіх гаспадарак праз утварэньне колгасаў—гэта ёсьць той шлях, праз які будзе адбывацца соцыялістычная перабудова сельскай гаспадаркі, праз які будуць зьнішчацца супрэчнасьці паміж прамысловасьцю і земляробствам, праз які будуць пасьпяхова вырашацца задачы вырашэньня пабудовы соцыялістычнай эканомікі Саветаў Саюзу.

Зьезд Саветаў паставіў перад кожным бедняком і серадняком пытаньне аб тым—за або супроць колгасаў. Гэта зусім ня значыць, што такую пастаноўкаю пытаньня парушаецца ленінскі прынцып добраахвотнасьці. Толькі ў тым выпадку калектывізацыя бядняцка-серадняцкіх гаспадарак будзе даваць адпаведны эфэкт, калі яна будзе адбывацца на падставах рашучага захоўваньня прынцыпаў добраахвотнасьці.

Аднак, было-б зусім няправільна, калі-б пытаньне аб добраахвотнасьці замянялася-б пытаньнем аб самацёку, аб самацёчным процесе ў справе калектывізацыі. Для бедняка і серадняка няма іншага шляху акрамя шляху калектывізацыі—гэта ёсьць адзіны шлях, які вызваляе бядняцка-серадняцкія масы ад кулацкай кабалы, які зьнішчае жабрацтва, які забяспечвае сапраўднае палепшаньне матэрыяльнага і культурнага дабрабыту шматмільённых мас бядняцка-серадняцкага сялянства.

Ворагам калектывізацыі зьяўляецца кулацтва, якое, вядучы барацьбу супроць калектывізацыі, гэтым самым абараняе сваю кулац-

кую гаспадарку, абараняе свае правы на эксплёатацыю батрацтва і беднаты. Барацьба супроць kolekтывізацыі — гэта ёсць барацьба за захоўванне і за разгортванне капіталістычнага развіцця сельскай гаспадаркі.

Вось чаму Савецкая ўлада, на падставе поспехаў суцэльнай kolekтывізацыі, рашуча стала на шлях ліквідацыі кулацтва як класы і паставіла перад кожным бедняком і сярадняком пытанне аб тым — з кім ён ідзе ў справе kolekтывізацыі: з кулаком, супроць колгасаў, ці з рабочаю клясаю і з асноўнай апорай савецкай улады ў вёсцы — колгасным сялянствам, за колгасы.

Мы ўжо маем адказ з боку агромных мас бядняцка-сярадняцкага сялянства, якія, абгаварваючы пастановы VI-га Усесаюзнага З'езду Саветаў, рашуча становяцца на шлях аграмаджання сваіх гаспадарак, на шлях kolekтывізацыі. Таксама, як у Савецкім Саюзе, і ў Савецкай Беларусі мы маем за апошнія месяцы паскораныя тэмпы ўступлення бядняцка-сярадняцкіх гаспадарак у колгасы. Так, за тэрмін з 1-га студзеня да 10 сакавіка ў БССР арганізавалася звыш 1.000 новых колгасаў. У Савецкай Беларусі пастаўлена задача, каб да вясенняй пасаўнай кампаніі аграмадзіць у колгасах ня менш 30% бядняцка-сярадняцкіх гаспадарак, каб да канца гэтага году аграмадзіць ня менш 45% гэтых гаспадарак.

Вырашэнне гэтай задачы патрабуе таго, каб пастанова З'езду Саветаў аб шырокім разгортванні растлумачальнай работы, аб давадзеньні гэтай растлумачальнай работы да кожнага паасобнага бедняка, сярадняка, бяднячкі і сяраднячкі выконвалася б усімі нашымі арганізацыямі і ў першую чаргу тымі арганізацыямі, якія працуюць на вёсцы. Гэта задача пастаўлена таксама і перад колгаснікамі, якія, будучы практыкамі ў справе kolekтывізацыі, павінны на сваім асабістым прыкладзе даказаць ваколічнаму бядняцка-сярадняцкаму сялянству перавагі колгаснага будаўніцтва і неабходнасць уступлення ў колгасы.

Барацьба за kolekтывізацыю, за аграмаджанне бядняцка-сярадняцкіх гаспадарак павінна адбывацца побач з прыцягненнем рашучай барацьбы супроць кулацтва, аж да поўнай ліквідацыі кулацтва на базе суцэльнай kolekтывізацыі. Гэтая барацьба супроць кулацтва вымагае таго, каб дырэктывы партыі і ўраду аб рабоце з бядняцкімі масамі вёскі, аб арганізацыі беднаты, — каб гэтыя дырэктывы выконваліся і каб усе мерапрыемствы ў вёсцы праводзіліся абапіраючыся на колгаснікаў, як на сапраўдную і прочную апору савецкай улады на вёсцы, на беднату і ў саюзе з сярадняцкамі масамі вёскі.

Зразумела, што поспехі колгаснага будаўніцтва ў значнай меры залежаць ад становішча саміх колгасаў. VI Усесаюзны З'езд Саветаў адзначыў, побач з дасягненнямі ў колгасным будаўніцтве, цэлы шэраг недахопаў у працы колгасаў. Да ліку такіх недахопаў, як важнейшых, аднесены: адсутнасць вучоту ў колгасах і няправільнае размеркаванне прыбыткаў колгасаў, якія ў некаторых колгасах вытвараюцца падушна.

Пастанова З'езду Саветаў аб арганізацыі правільнага вучоту ў колгасах, а таксама аб рашучым правядзенні ў жыццё размеркавання ўраджаю ў адпаведнасці з колькасцю і якасцю работы, праробленай колгаснікамі, павінна быць рашуча праведзена ў жыццё. Павінна быць узнята рашучая барацьба супроць ураўнілаўкі, супроць расхлябанасці, распаўсюджвання ўнутры колгасаў, павінна быць узнята барацьба супроць прасякнуўшых у колгасы кулацкіх элементаў, па-

вінна быць праведзена ачыстка колгасаў ад кулацкіх элементаў, якія, пранікаючы ў колгасы, імкнуцца разлажыць колгасы, скомпрометаваць іх работу, падарваць аўторытэт колгасу ў вачох ваколічнага бядняцка-серадняцкага насельніцтва.

Перад колгаснай сыстэмай пастаўлена ў гэтым годзе вялізарная задача, каб пасеўная плошча колгасаў ахапіла ня менш 50% усёй пасеўнай плошчы. Гэтая задача ўскладае на колгасы БССР вялізарную адказнасць за тое, каб шляхам павялічэння пасеўных плошчаў яшчэ больш узмацніць сацыялістычны сектар сельскай гаспадаркі Савецкай Беларусі. Асабліва ўважліва павінны адносіцца колгаснікі да той часткі пастановы VI-га Усесаюзнага З'езду Саветаў, дзе гаворыцца аб абавязацельствах колгасаў перад дзяржавай і аб значэнні разгортваемай прамысловасці.

Асноўнай формай гаспадарчых узаемаадносін колгасаў з дзяржаўнымі і коопэрацыйнымі арганізацыямі з'яўляецца дагавор аб контракцыі. Гэты дагавор мае двухбаковы характар, які ўскладае абавязкі, з аднаго боку, на дзяржаву, а з другога боку, на колгасы перад дзяржавай.

Гаворачы аб выкананні задач колгаснага будаўніцтва кожны колгас павінен выходзіць з неабходнасці сваечасовага і поўнага выканання контракцыйных абавязацельстваў; побач з гэтым кожны колгаснік павінен яскрава ўяўляць сабе тое, што поспехі колгаснага будаўніцтва з'яўляюцца вынікам таго, што Савецкі Саюз рашуча праводзіць політыку індустрыялізацыі краіны. Толькі на падставе дасягнутых поспехаў індустрыялізацыі Савецкага Саюзу стаў мажлівым уздым сельскай гаспадаркі Савецкага Саюзу.

Вось чаму асабліва ўважліва павінны выконвацца колгасамі тыя абавязкі, якія могуць садзейнічаць паспяховаму вырашэнню задач індустрыялізацыі Савецкага Саюзу.

Пастановы З'езду Саветаў аб калектывізацыі і аб саўгасным будаўніцтве трэба ўважліва вывучаць на ўсіх сялянскіх сходах, кожны селянін-адзінаасобнік павінен ведаць, што сказаў VI Усесаюзны З'езд Саветаў:

„Кожны дзень адтэрміноўкі вашага ўступлення ў колгасы затрымлівае рост вашага дабрабыту, пазбаўляе вас мажлівасці неадкладна карыстацца ўсімі перавагамі буйнай арцельнай гаспадаркі“.

Таксама ўсе колгаснікі павінны ведаць і прыняць усе крокі да таго, каб выканаць наступныя дырэктывы VI-га Усесаюзнага З'езду Саветаў:

„Важнейшай задачай з'яўляецца ў вясну бягучага году засеяць па меншай меры 50 мільёнаў га і гэтым самым пашырыць сваю пасеўную плошчу на 10 мільёнаў га і заняць колгасным пасевам ня менш паловы ўсяго яравога пасеўнага кліну нашай краіны.“

Вопыт вашага пасеву вясной 1930 году паказвае, што гэтую задачу вы выканаеце цалкам, калі зможаце правільна ў адпаведнасці з статутам арцелі і вопытам лепшых колгасаў арганізаваць работу колгаснікаў і размеркаванне прадуктаў у адпаведнасці з колькасцю і якасцю работы колгаснікаў“.

Побач з разгортваннем колгаснага будаўніцтва вялізарнае значэнне мае поўнае выкананне задач, пастаўленых VI З'ездам Саветаў у справе будаўніцтва саўгасаў. Значэнне гэтай работы падкрэслена

VI-м Усесаюзным Зьездам Саветаў, які сказаў, што толькі адначасовае разьвіцьцё саўгасаў і колгасаў на базе растучай соцыялістычнай індустрыі забяспечвае завяршэньне ў асноўным у гэтую пяцігодку калектывізацыі сельскай гаспадаркі.

У пастанове па саўгаснаму будаўніцтву зварочваюць на сябе ўвагу тыя яго часткі, што вызначаюць значэньне саўгасаў для сялянства. Зьезд папярэдзіў аб тым, што імкненьне параўнаць саўгасы і колгасы, ствараць скорасьпелыя саўгасна-колгасныя камбінаты, а тым больш падпарадкаваць колгасы саўгасам зьяўляецца грубейшым парушэньнем палітыкі савецкай улады.

Саўгасы зьяўляюцца дзяржаўным прадпрыемствам, дзе дзяржава зьяўляецца поўным гаспадаром, колгасы-ж, наадварот, зьяўляюцца прадпрыемствамі, арганізаванымі сялянамі, добраахвотна аграмадзенымі свае сродкі вытворчасьці і вядучых гаспадарку на зямлі, што належыць дзяржаве. Гаспадарамі колгасаў зьяўляюцца колгасьнікі, якім дзяржава аказвае ўсялякую падтрымку.

Аднак, з другога боку імкненьне супроцьставіць колгасы саўгасам таксама было б шкодным. Саўгас, як гаспадарка з перадавой тэхнікай, з соцыялістычнымі формамі арганізацыі працы, паказвае сялянству перавагу буйнай гаспадаркі і зьяўляецца кіруючай сілай, якая палягчае паварот сялян на шлях калектывізацыі.

Вось чаму справа разгортваньня саўгасаў, справа перамогі недахопаў саўгаснага будаўніцтва, справа выкананьня саўгасамі тых вялізарных задач, што пастаўлены перад імі VI-м Усесаюзным Зьездам Саветаў,—гэта ёсьць ня толькі справа саўгасных рабочых, але і справа ўсіх колгасьнікаў, справа ўсяго бядняцка-серадняцкага сялянства.

Справа саўгасаў, — пастанавіў VI Усесаюзы Зьезд Саветаў,—ваша агульная справа. Кожны крок уперад у разьвіцьці саўгасаў паляпшае матэрыяльнае становішча рабочага, селяніна, палягчае далейшы рост колгасаў і ўзмацняе рост СССР.

Вось чаму Зьезд Саветаў выказаў упэўненасьць, што працоўныя масы Савецкага Саюзу з усёй энэргіяй падтрымаюць будаўніцтва колгасаў і дадуць рашучы адпор ворагам саўгасаў—кулаку, шкодніку, бюрократу і правым ухілістам.

Другая балышавіцкая вясна павінна паслужыць для таго, каб, выконваючы яе заданьні па пашырэньні пасеўнай плошчы, узыняўці ўраджайнасьці, контрактацыі і г. д., у той-жа час па-балышавіцку правесці работу у мэтах узмацненьня і пашырэньня колгаснага і саўгаснага будаўніцтва і ліквідацыі кулацтва, як клясы, на базе суцэльнай калектывізацыі.

VI Зьезд Саветаў адбываўся ў той час, калі вызначаліся вынікі работы ў справе барацьбы за выкананьне пяцігодкі ў чатыры гады, за першыя два месяцы трэцяга рашаючага году пяцігодкі. Зьезд адзначыў, што гэтыя першыя месяцы паказваюць шэраг прарываў на пазсобных вучастках і што гэтыя прарывы залежаць у асноўным ад недастатковай увагі, ад недастатковай мобілізаванасьці на выкананьне задач.

Вось чаму патрэбна далейшая мобілізацыя сіл для таго, каб забяспечыць ня толькі запаўненьне вызначыўшыхся прарываў, але поўнае выкананьне плянаў бягучага рашаючага году пяцігодкі.

Важнейшым момантам у выкананьні гэтых задач зьяўляецца барацьба за якасьць работы. Барацьба за якасьць работы—гэта ёсьць барацьба за сапраўднае выкананьне плянаў. Таму, пры вырашэньні плянаў соцыялістычнага будаўніцтва ўвага павінна быць накіравана

ня толькі на колькаснае выкананьне гэтых плянаў, але і на якаснае выкананьне іх.

З ліку важнейшых задач, што стаяць перад намі, зьяўляецца задача барацьбы за зьніжэньне сабекошту. Значэньне гэтай задачы вынікае з таго, што зьніжэньне сабекошту на кожны 1% у галіне прамысловасьці дае эканомію ў суме 180 мільёнаў рублёў; зьніжэньне сабекошту будаўніцтва на кожны 1% дае эканомію ў суме 100 тыс. руб. Такім чынам, невыкананьне задач па зьніжэньні сабекошту адбываецца на выкананьні вызначаных намі плянаў соцыялістычнага будаўніцтва.

Вельмі часта пры вырашэньні задач соцыялістычнага будаўніцтва мы ў сучасны момант упіраемся ўжо не ў недахоп мэханічнага абсталяваньня, а ў няўменьне карыстацца гэтым мэханічным абсталяваньнем як у галіне прамысловасьці, так і ў галіне сельскай гаспадаркі. У мінулым годзе заўважан цэлы шэраг прыкладаў, калі невыкананьне задач, невыкананьне прамфінпляну тлумачылася выключна няўменьнем пераключыцца на новыя формы працы, на скарыстаньне мэханічнага абсталяваньня для работы; комбайн і іншыя складаныя машыны вельмі часта стаялі без выкарыстаньня ў той час, калі не халала рабочых рук для выкананьня важнейшых сельска-гаспадарчых работ.

Донбас ня выконвае сваіх плянаў па выпрацоўцы каменнага вугалю дзякуючы недахопу рабочых рук у той час, калі шэраг мэханічнага абсталяваньня, якое можа замяніць гэтыя рабочыя рукі, ці зусім не выкарыстоўваецца ці выкарыстоўваецца не ў дастатковай меры.

Вось чаму на сёньняшні дзень задача аўладаньня тэхнікай зьяўляецца важнейшай задачай.

Тав. Сталін па гэтым пытаньні сказаў:

„Пара, даўно пара, павярнуцца тварам да тэхнікі; пара адкінуць стары лёзунг, аджыўшы лёзунг аб неўмяшальстве ў тэхніку і стаць самім сэцыялістамі, знатакамі справы, стаць самім поўнымі гаспадарамі справы.

Большавікі павінны аўладаць тэхнікай, пара большавікам самім стаць спэцыялістамі. Тэхніка ў пэрыод рэканструкцыі вырашае ўсё“.

Аўладаньне тэхнікай, аўладаньне той справай, якая даручаецца партыяй і савецкай уладай — вось тое, што стаць у сучасны момант перад кожным работнікам, на кожным участку даручанай яму работ.

Вырашэньне задач соцыялістычнага будаўніцтва рэканструкцыйнага пэрыоду, большавіцкія тэмпы гэтага пэрыоду патрабуюць таго, каб усе арганізацыі рашучым чынам павярнуліся тварам да гэтых новых задач.

XVI зьезд партыі рашуча паставіў пытаньне аб прыстасаваньні партыйнага, профэсійнальнага і савецкага апарату, а таксама і іншых арганізацый да пасьпяховага вырашэньня гэтых задач. Ужо ідзе прыстасаваньне партыйнага апарату да задач выкананьня прамфінпляну, да задач калектывізацыі і г. д.; таксама рашуча перабудоўваецца профэсійнальны апарат. Ліквідацыя акруг, пераход на раённую сыстэму зьяўляецца тым мерапрыемствам, якое павінна садзейнічаць рашучай перабудове савецкага апарату ў адпаведнасьці з задачамі рэканструкцыйнага пэрыоду.

Перавыбары саветаў, што адбыліся напярэдадні X-га Усебеларускага і VI-га Ўсесаюзнага Зьездаў Саветаў, праводзіліся намі пад

лёзунгам рашучага павароту саветаў тварам да вытворчасці, тварам да kolekтывізацыі. Вынікі справаздачна-перавыбарчай кампані паказваюць нам, што ў пэўнай меры гэтая задача намі выканана.

Аднак, было-б няправільна сказаць, што ўжо ўсё зроблена, што ўжо саветы перабудавалі сваю работу ў адпаведнасці з задачамі сучаснага перыяду.

Вось чаму, гаворачы аб выкананні задач соцыялістычнага будаўніцтва, нам трэба рашуча паставіць пытанне аб тым, каб тая рэарганізацыя сістэмы кіраўніцтва, якая намі праведзена, была даведзена да канца, каб пастановы партыі і ўраду аб рашучай дапамозе раённым выканаўчым камітэтам і сельсаветам як з боку матэрыяльнага, так і вылучэннем адпаведных работнікаў, былі праведзены ў жыццё.

„Агromністыя задачы,—кажа VI З'езд Саветаў,—што стаяць перад нашай краінай ва ўсіх галінах соцыялістычнага будаўніцтва, патрабуюць перабудовы ўсёй працы саветаў і савецкага апарату, павароту іх тварам да вытворчасці, да колгаснага будаўніцтва, рашучага перамагання опартунізму і адставання ад большавіцкіх тэмпаў ва ўсёй савецкай працы зверху да нізу, арганізацыі строгай праверкі фактычнага выканання прынятых пастаноў“.

Толькі ў тым выпадку, калі політычная актыўнасць рабочае клясы і ўсіх працоўных знойдзе сваё арганізацыйнае аформленне ў саветах, калі саветы пад кіраўніцтвам Компартыі сапраўды будуць стаяць на чале вырашэння задач соцыялістычнага будаўніцтва,—мы будзем упэўнены ў тым, што гэтая задача паспяхова выконваецца што гэтыя задачы выконваюцца ў адпаведнасці з генэральнай лініяй нашай партыі.

Паспяховае вырашэнне задач соцыялістычнага будаўніцтва з асаблівай вастрагай ставіць перад намі пытанне аб кадрах. Нам не хапае вельмі часта работнікаў на важнейшых вучастках соцыялістычнага будаўніцтва. Зразумела, што пытанне аб кадрах вырашаецца савецкай краінай у масавым маштабе шляхам шырокага разгортвання мерапрыемстваў культурнага будаўніцтва, шляхам разгортвання культурнай рэвалюцыі.

Правядзенне ў жыццё ўсеагульнага абавязковага навучання, політэхнізацыя школы, ліквідацыя няпісьменнасці сярод дарослага насельніцтва, шырокае разгортванне професіянальна-тэхнічнага навучання, шырокае разгортванне высока-спэцыялізаваных навучальных устаноў, а сёння—шырокае разгортванне рабочай ініцыятывы за аўладанне тэхнічнымі ведамі, за аўладанне тэхнікай—усё гэта разам узятая са-дзеінічае падрыхтоўцы кадраў, забяспечвае нам у далейшым мажлівасць атрымаць кадры для соцыялістычнага будаўніцтва.

Аднак, пры вырашэнні пытання аб кадрах трэба заўжды ўлічваць тое, што гэта ёсць важнейшая задача і што гэта задача вымагае ўважлівых да яе адносін з боку ўсіх партыйных, савецкіх і іншых грамадзкіх пролетарскіх арганізацый.

Нам патрэбны ня проста кадры, нам патрэбны кадры пролетарскія, клясава-свядомыя, політычна-выхаваныя, большавіцка-загартаваныя кадры.

Дзякуючы поспехам у справе соцыялістычнага будаўніцтва, паступоваму павялічэнню ўдзельнай вагі соцыялістычнага сектара сельскай гаспадаркі, рашучаму выкарчоўванню рэштак капіталізму

ў нашай краіне, — краіна саветаў уступіла ў перыод соцыялізму, у апошні перыод НЭП'у, краіна саветаў вядзе барацьбу за завяршэнне пабудовы соцыялістычнай эканомікі ў нашай краіне.

Гэта было дасягнута дзякуючы таму, што Савецкі Саюз веў і вядзе барацьбу за перамогу соцыялізму на падставе генэральнай лініі партыі, што Компартыя і рабочая кляса, змагаючыся за генэральную лінію партыі, давалі рашучы руйнуючы адпор ухілам ад генэральнай лініі партыі.

Контр-рэвалюцыйны троцкізм разгромлены, партыя перамагла правы ўхыл, як найбольш небяспечны на даным этапе соцыялістычнага будаўніцтва. Партыя пад кіраўніцтвам Ленінскага ЦК вядзе барацьбу супроць правага ўхілу, супроць „левых“ загібаў, супроць прымірэнчых адносін да гэтых опартуністычных ухілаў. Рабочая кляса пераможа ў барацьбе за соцыялізм, працягваючы пад кіраўніцтвам партыі і яе Ленінскага ЦК гэтую барацьбу за генэральную лінію партыі, працягваючы барацьбу супроць ухілаў ад генэральнай лініі партыі.

Перад намі пастаўлена задача на працягу бліжэйшых дзесяцігод дагнаць і перагнаць перадавыя капіталістычныя краіны ў тэхнічна-эканамічных адносінах. Для гэтай мэты павінен быць выкарыстан апошні перыод НЭП'у і апошні перыод НЭП'у траба скарыстаць для таго, каб усе сілы, усе здольнасці, усе матэрыяльныя рэсурсы былі накіраваны на канчатковую перамогу соцыялізму.

Поспехі соцыялістычнага будаўніцтва ў краіне саветаў ужо вырашылі пытаньне аб перамозе соцыялізму.

Соцыялізм у краіне саветаў перамагае, соцыялізм у краіне саветаў пераможа; Савецкая Беларусь, як частка Савецкага Саюзу, як форпост Савецкага Саюзу на мяжы з капіталістычным сьветам, павінна выканаць з поспехам ускладзеныя на яе задачы ў барацьбе за соцыялізм, павінна лічыць справай гонару пасляховае выкананьне ўскладзеных на яе задач у барацьбе за соцыялізм.

П. Корчык

Вузлавы пункт нашай працы на вёсцы*)

(аб рэволюцыйным уздыме ў заходняй Беларусі і задачах КПЗБ)

Мы знаходзімся перад пачаткам магутнага ўздыму рэволюцыйнай барацьбы ў вёсцы. Цэлы шэраг фактаў вострых выступленняў сялянскіх мас супроць падатковага ярма, фашыстоўскай зямельнай політыкі, супроць абшарніцка-кулацкай эксплёатацыі, супроць фашыстоўскага тэрору і нацыянальнага ўціску, выразна гаворыць аб гэтым. Гэтыя выступленьні, якія накіраваны ня толькі супроць абшарнікаў і кулакоў, але і супроць усёй сыстэмы фашыстоўскай дыктатуры, ахопліваюць усё больш шырокія масы і маюць месца нават у найбольш глухіх мядзьеважых кутках Заходняй Беларусі.

Гэтыя выступленьні сьведчыць аб глыбокім процэсе дыфэрэнцыяцыі ў заходня-беларускай вёсцы, аб абвастрэньні клясавай барацьбы ў ёй. Фашыстоўская прэса, опэруючы перад усімі сфабрыкаванымі вынікамі выбараў у Заходняй Беларусі, стараецца ўпэўніць заганіцу і перадусім шырокія масы ў Польшчы, што ў выніку ўсёй політыкі фашыстоўскай дыктатуры ў заходня-беларускай вёсцы адбыўся востры пералом у бок адыходу мас ад рэволюцыйнай барацьбы, у бок падтрыманьня фашыстоўскай окупацыі. Былы пэпэсавец Голуўка, спэцыяліст у душэньні рэволюцыйнай барацьбы ў Зах. Беларусі, выступаючы ў сойме, цьвердзіў, што праводзячыся ўсіленым тэмпам пасля майскага перавароту парцэляцыя, комосацыя і ліквідацыя сэрвітутаў, ваеннае дарожнае будаўніцтва, стварэньне сеткі кулацка-асадніцкіх гаспадарчых арганізацый і сельска-гаспадарчай коопэрацыі, павялічэньне ў некалькі разоў крэдытаў, якія вызначаны для абшарнікаў, кулакоў і асаднікаў - вырашылі перамогу фашыстоўскай дыктатуры ў мінулых выбарах, што гэтыя мерапрыемствы спрыялі стварэньню ў Заходняй Беларусі „новага психалёгічнага тыпу селяніна-гаспадара, які сядзіць на ўласным кавалку зямлі“, селяніна-гаспадара „заходняй культуры“, які вызваліўся ад уплыву маскоўскага камунізму.

Фашыстоўскай дыктатуры вышэй паказанымі мерапрыемствамі сапраўды ўдалося ўзмацніць кулацкую праслойку ў Заходняй Беларусі, што было асноўнай прадпасылкай умацаваньня саюзу беларускага нацыянал-фашызму з польскім фашызмам і яго актывізацыі па барацьбе з рэволюцыйным рухам у Зах. Беларусі, а таксама ў справе падрыхтоўкі і арганізацыі вайны супроць СССР.

Але ў выніку менавіта гэтых мерапрыемстваў, якія ўзмацняюць клясу абшарнікаў і кулакоў, паскораным тэмпам адбываецца паўпэ-

*) Артыкул перадрукоўваецца з часоп. „Большавік“ (орган ЦК КПЗБ) № 2, 1931 г.

рызацыя сялянскай беднаты і сярадняцтва, абвастрэнне зямельнага голаду ў вёсцы, страшэнны рост запазычанасці і нядоімак, узмацненне залежнасці эксплёатаванага сялянства ад абшарнікаў, кулакоў і асаднікаў, узмацненне кабальнай эксплёатацыі сельска-гаспадарчага пролетарыяту і мас сялянскай беднаты. У выніку гэтай політыкі павялічаецца з кожным днём мільённая армія беспрацоўных у вёсцы, якія пазбаўлены месца ў процэсе вытворчасці.

Паглыбленне гаспадарчага крызісу, у першую чаргу аграрнага, які ўсім цяжарам кладзецца на плечы сельска-гаспадарчага пролетарыяту і эксплёатаванага сялянства, яшчэ больш прысыпяе процэс дыфэрэнцыяцыі ў вёсцы; руіна ўсё больш ахоплівае ня толькі масы вясковай беднаты, але і самыя шырокія пласты сярадняцтва. Падаткі павіннасці і квотніцтва — гэтая асноўная форма эксплёатацыі капіталам сялянскіх мас — страшэнна ўзрастаюць з кожным годам. Дзеля выплаты падаткаў, нядоімак, пазычак і процантаў па іх, сялянская бедната і сярадняцтва, у выніку амаль поўнай адсутнасці якіх-небудзь заробкаў, прымушаны выкідваць на рынак ўвесь мізерны ўраджай са сваіх карлікавых і адсталых гаспадарак і паніжаць да галоднай нормы свой жыццёвы ўзровень. Вялікае паніжэнне цэн як на збожжавыя продукты, гэтак і на тавары жывёлагадоўлі, уплывае яшчэ больш востра ў гэтым напрамку і стварае асабліва спрыяючыя ўмовы для закабалення эксплёатаваных мас сялянства і разгулу квотніцтва. Падатковы націск прымушае сярадняцкія і асабліва-ж бядняцкія масы прадаваць свой хлеб па нізкіх цэнах з тым, каб пасля купляць гэты-ж хлеб па ўзвышчаных высокіх цэнах ад кулакоў, абшарнікаў і спекулянтаў. Адначасова ўсцяж растуць цэны на артыкулы першай патрэбы (запалкі, нафта, соль і інш.), як вынік высокіх картэльных цэн пры монопалістычным характары капіталу. У гэтых варунках недаяданне, распродаж жывога і мёртвага інвэнтару, нават у гады адносна добрых ураджаяў, зьяўляецца пастаянным зьявішчам сярод асноўных мас эксплёатаванага сялянства Зах. Беларусі; неўраджаі-ж, якія робяцца ўсё больш частымі і зьяўляюцца ў першую чаргу вынікам узрастаючага руйнавання мас, прымаюць разьмеры галоднай катастрофы, як гэта мела месца ў апошнія гады ў паўночна-ўсходняй частцы Зах. Беларусі.

Якую ролю адыгрывае ў справе руйнавання шырокіх мас сялянства ўсё ўзрастаючае падатковае ярмо, якое патрэбна фашыстоўскай дыктатуры ў першую чаргу дзеля арганізацыі вайны супроць СССР, дзеля ўтрымання фашыстоўскай окупацыі ў паняволеных ЗБ і Заходняй Украіны, дзеля барацьбы з ўсё ўзрастаючым рэвалюцыйным рухам на ўсёй Польшчы, сьведчаць наступныя даныя, узятыя намі з справаздачы Віленскай Гандлёва-Прамысловай Палаты за 1929 г. аб гаспадарчай сытуацыі ў Заходняй Беларусі.

Сума паступленняў дзяржаўных падаткаў ўзрастае з году ў год:

1926/27 г.	44.788.000—100%
1927/28 г.	54.838.900—122%
1928/29 г.	60.976.000—134 ¹⁾

Сума беспасрэдных падаткаў на аднаго жыхара ў 1928/29 г. ўзрастае ў параўнаньні з 1911 г. на 310%. Да гэтага неабходна яшчэ дадаць аграмадную колькасць падаткаў, якія накладваюцца мясцовымі

¹⁾ Без 10% надзвычайнага падатку па Беластоцкай акрузе, які ў 1927/28 г. склаў 1.487.000, значыцца, уключаючы гэты падатак, разьмер падаткаў у 1928/29 г. дасягае звыш 140% у параўнаньні з 1926/27 г.

самаўрадамі, разьмеры якіх часта перавышаюць суму дзяржаўных падаткаў (так, напрыклад, у Дзісьненскім павеце ў мінулым годзе мясцовыя падаткі перавышалі ў тры разы дзяржаўныя).

Пры ўзрастаючай паўпэрызацыі працоўных мас сялянства шпаркім тэмпам узрастаюць нядоімкі; так, напрыклад, сума нядоімак, нялічачы нядоімак па надзвычайнаму 10% падатку, у Віленскай акрузе ўзрасла з 10.224 тысяч зл. на 1/IV-28 г. да 12.251 тыс. на 1/IV-29 г. (узрост на 19%), а ў Палескай — яшчэ больш востра: з 14.374 тыс. зл. у 1928 г. да 24.315 тыс. зл. у 1929 (узрост на 69%).

Такім чынам, сума нядоімак у адносінах да сумы ўжо слягнутых падаткаў складала:

Акруга	1927/28 гады			1928/29 гады		
	Сума слягнут. падаткаў	Сума нядоімак	% адносін нядоімак да слягнут. падатку	Сума слягнут. падаткаў	Сума нядоімак	% адносін нядоімак да слягнут. падатку
Беласток . . .	20.370.000	18.153.000	89	1)	1)	1)
Вільня . . .	17.353.000	10.244.000	59	17.222.000	12.251.000	69
Палесьсе . . .	17.115.000	14.374.000	84	20.285.000	24.515.000	120

Гэтая аграмадная запазычанасьць толькі па адных дзяржаўных падатках, якая выражаецца ў Палесьсі звыш 25 зл. на кожнага жыхара (г. зн. у сярэднім звыш 150 зл. на адну сялянскую гаспадарку), узрастае з кожным годам, і ў наступныя гады, аб якіх мы ня маем офіцыйных даных, бязумоўна, яшчэ значна большая.

Да гэтага неабходна дадаць ня менш значныя нядоімкі па мясцовых падатках, шматлікіх павіннасьцях і штрафах, апаце кабальных крэдытаў і процантаў па іх, выдатках, якія накладваюцца пры правядзеньні комосацыі, ліквідацыі сэрвітутаў і г. д. Як паведамілі нам тады варышы з Гарадоцкага раёну Беларускае акругі, нядоімкі бядняцкіх гаспадарак дасягаюць у бягучым годзе да 500-600 зл. Аб разьмеры адміністрацыйных штрафаў сьведчыць факт з Пінскага павету, дзе на вескі, якія адмовіліся галасаваць на дзяржаўныя сьпісы, накладзены штрафы да 2.000 зл. і больш, а такіх повадаў фашыстоўскі ўрад мае шмат. Усялякае актыўнае выступленьне сялян, усялякі ўдзел у антыфашыстоўскіх арганізацыях, падпіска на рабоча-сялянскі друк і г. д. караецца праз накладаньне штрафаў пад тым, альбо іншым повадам. Так, напрыклад, у вёсцы Хвоева Новагрудзкага павету сябры мясцовага гуртка ТБШ аштрафаваны старастай на 250 зл. кожны.

Сьциснутыя ў абцугох непамернага падатковага ярма і павіннасьцяў зруйнаваньня сяляне пад пагрозай экзэкуцыі трапляюць у поўную кабалу квотнікаў, якімі, галоўным чынам, зьяўляюцца тыя-ж абшарнікі, кулакі і асаднікі. Да якіх граніц даходзіць квотніцтва ў вёсках Зах. Беларусі характарызуюць наступныя лічбы процантаў, якія аплачваюцца сялянам за каротка-тэрміновыя пазыкі. У Віленшчыне гэтыя процанты хістаюцца ад 60% да 108% у год, у Палесьсі — ад 36% да 120%, а ў Новагрудчыне — ад 60% да 144%. Яшчэ больш кабальныя ўмовы пазык у натуры, да якіх часта прымушаны зварочвацца бяд-

1) Даных па Беларускай акрузе за 1928/29 г. ня маецца.

няцкія гаспадаркі дзеля здабыцця насення, асабліва-ж у неўраджайныя гады. Проценты гэтыя дасягаюць у Палесі да 200%, у Новагрудчыне да 300%, а ў Беластоцчыне і Віленшчыне нават да 400% у год. Гэтыя даныя, якія мы прыводзім сьледам за Л. Тварэцкім („Заданьня і цэле работнічай спудзельчосці крэдытовай“ „Рольніцтва“ люты 1931 г.), адносяцца да 1927 г. і, бязумоўна, у яшчэ большай меры актуальны і цяпер. Гэты разгул квотніцтва, пад протэктарам фашыстоўскага ўраду, ушчэнт закабалае сялянскую беднату абшарнікам і кулацтву, ствараючы варункі для найбольш кабальных форм эксплёатацыі вёскі.

Фашыстоўскі ўрад няшчадна выціскае падаткі і нядоімкі, распрадаючы з ліцытацыі сялянскую маемасьць, жывы інвэнтар, хатнія бэбахі. Нават, калі ўзяць офіцыйныя даныя, якія далёка не адбіваюць сапраўднага становішча, мы атрымаем наступныя яскравыя малюнак, як выціскаюцца падаткі і нядоімкі. У 1927-28 г. на тэрыторыі Віленскага акругі мела ўсё 12.747 экзэкуцый за нядоімкі; у 1928-29 г. лік іх узрасла да 29.75 (узрост на 104%), а ў 1929-30 г. да 29.843 (узрост на 134%) і гэта тады, калі ў выніку катастрофальнага голаду ў Віленшчыне і ўрастаючай барацьбы мас урад прымушаны быў адтэрмінаваць уплату шэрагу падаткаў на 1931 г. Яшчэ больш яскравы малюнак у Палесі, дзе ў 1927-28 г. праведзена 16.490 экзэкуцый, у 1928-29 г. 7.241 (узрост на 126%). Офіцыйных даных па Палесі за 1929-30 г. па Беластоцкай акрузе за ўвесь час мы ня маем, але па матэрыялах з месца відаць, што тэмп росту падатковых экзэкуцый шалёна павялічваецца і ахоплівае ўсю тэрыторыю Заходняй Беларусі.

Цяжар падатковага ярма ў бягучым годзе яшчэ больш узрос. Досыць пазнаць на тое, што зацверджаны на 1931-32 г. фашыстоўскі соймавы бюджэт, ня гледзячы на жорсткі гаспадарчы крызіс і вострае ганіжэнне цен на сельска-гаспадарчыя продукты, зьяўляецца толькі нямнога меншым за леташні трохмільярдавы бюджэт, ды і то гэтае змяншэнне выявае, бо ўрад пераклаў аграмадныя сумы з дзяржаўнага бюджэту на мясцовыя самаўрады. Адначасна ўведзены дадатковы 10% падатак, а таксама пашыраны падатак ад даходаў на заробатную плату, павялічаны шэраг ускосных падаткаў (запалкі, соль і інш). Да гэтага трэба дадаць значнае павялічэнне цяжараў на ўзмоцнена праводзячае дарожнае будаўніцтва (стварэнне спецыяльнага дарожнага фонду). У Заходняй Беларусі падатковы націск, які быў некалькі аслаблены з політычных меркаванняў у часе выбарчай кампаніі, узмацняецца ў шмат разоў, бо з мэтай захавання бюджэтнай роўнавагі і паскоранай падрыхтоўкі вайны, фашыстоўскі ўрад з асаблівай настойлівасцю прыступае да выціскання ўсіх нядоімак, якія былі адтэрмінаваны па розных меркаваннях у папярэднія гады.

Вось у агульных рысах малюнак таго „дабрабыту“ і „роस्कвіту“ шырокіх мас сялянства Заходняй Беларусі ў выніку ўсёй політыкі фашыстоўскай дыктатуры. І бязумоўна, самі фашыстоўскія гершты ня вераць у тое, што ім удалося ў выніку сваёй політыкі перавыхаваць масы ў духу орыентацыі на фашыстоўскі захад і пазбавіцца ад уплыву комуністычнага ўсходу. Той-жа Голуўка, сьцьвярджаючы, што адзіным сур'ёзным супраціўнікам фашыстоўскай дыктатуры ў Заходняй Беларусі былі арганізацыі антыфашыстоўскага рабоча-сялянскага блёку на чале з Кампартыяй, констатуе, што толькі шляхам нячуванага тэрору і нахабных фальсыфікацый фашызму ўдалося атрымаць сваю „перамогу“.

У гэтым нам дапамог пан Пужак з ППС у галоўнай выбарчай камісіі, якая пры дапамозе графолёга скасавала камуністычныя дзяржаўныя сьпіскі, сярод іх таксама сьпіскі „Змаганьня“. Калі-ж мясцовыя камуністычныя сьпіскі наогул ня трапілі ў рукі акруговых выбарчых камісій, дык гэта сьведчыць аб тым, што наша адміністрацыя дзейнічае спраўна і энэргічна... Адміністрацыя ўмее душыць камунізм“.

Вось прызнаньне, з нахабным цынیزмам выказанае праз Голуўка з трыбуны фашыстоўскага сойму. Мы тут нябудзем спыняцца на гэтых мэтодах душэньня рэвалюцыйнага руху ў Заходняй Беларусі. Сотні і тысячы арыштаваных, разгром рэвалюцыйных арганізацый, забойствы і катаваньні актыўных рабочых і сялян, шмат-тысячныя штрафы і пагрозы карных экспэдыцый для неакордзівых вёсак гавораць самі за сябе.

Узрост рэвалюцыйнай барацьбы эксплёатаваных сялянскіх мас відавочны і ў корані абвяргае сфабрыкаваную фашыстоўскую выбарчую арытмэтыку. Гэтая барацьба ў цяперашні час выяўляецца перад усім у выступленьнях супроць фашыстоўскага падатковага ярма, у масавым непляцяжы падаткаў, у актыўным адпору тры падатковых экзэкуцыях.

З усіх куткоў Зах. Беларусі даходзяць весткі аб узросьце гэтай барацьбы. Можна прывесць дзесяткі старонак фактаў, якія сьведчаць аб гэтым. Прывядзем толькі некаторыя з іх.

У Гарадоцкім раёне зруйнаваныя сялянскія масы ня могуць купляць найбольш неабходных рэчаў, ня плоцяць падаткаў і ня выконваюць шарваркаў. Усё часьцей-гусьцей выпадкі проджу сялянскае маемасьці з ліцытацыі. Маюцца вёскі, якія ня плоцяць падаткаў ужо 2 гады, нядоімкі дасягаюць да 500-600 злот. на гаспадарку.

У вёсцы Плюцічах Беластоцкае акругі ў часе адабраньня ў аднэй удавы апошняй каровы за падаткі сяляна кинулася з сякерай на экзэкутара, сяляне ёй дапамаглі і адабралі карову. Праз некалькі дзён прыехаў экзэкутар з трыма поліцэйскімі і разам з солтысамі пачалі конфіскаваць што ў каго пападалася падушкі, вопратку і інш. Сяляне сабраліся вялікім натоўпам, напалі на экзэкутара, прагналі яго і поліцыю і адабралі сваю маемасьць назад.

У вёсках Баластоцкае, Горадзенскае і Баранавіцкае акруг сяляне ня плоцяць падаткаў і даюць адпор экзэкутарам, ня купляюць прадаваемай з ліцытацыі маемасьці. У вёсках Бандары і Алманы Горадзенскае акругі сяляне прагналі экзэкутара і поліцыю; у Азёрскім раёне сяляне стралялі ў экзэкутара, які пасля гэтага адмовіўся ад пасады; у Лілтах і ваколічных вёсках адмаўляюцца ад выконваньня шарваркаў і спалілі маёнтак.

У Берасьцейскай акрузе пры будове шосэйных дарог значная частка сялян адмаўляецца выходзіць на шарваркі. Адміністрацыя пагражае наклаьці дадатковыя падаткі і штрафы. Экзэкуцыі праводзіцца фашыстоўскім урадам за нядоімкі, а таксама праз кулацкія касы Стэфчыка, якім сяляне беднякі і сераднякі ня могуць плаціць узятых пад высокія процанты пазык.

У вёсцы Камароўка тэй-жа акругі большай частцы сялян пагражаюць экзэкуцыі за нявыплачаныя падаткі.

У вёсцы Вышкі Бельскага раёну сяляне прагналі з вёскі сэквэстратара і поліцыянта, якія прышлі адбіраць рэчы за нядоімкі. Праз некалькі дзён прышоў вялікі атрад поліцыі і забраў у сялян усё, што яны мелі.

У вёсцы Гарадавічы ў Віленшчыне сяляне адмовіліся плаціць падаткі, у вёску наехала цэлая армія саквэстратараў, зрабіла опісы маемасці і вызначыла 100 ліцытацый.

Гэта толькі невялічкая вязанка фактаў з колькасці шматлікіх выпадкаў барацьбы сялянскіх мас супроць падатковага ярма за апошні час. Да гэтага трэба дадаць ня менш яскравыя факты ўсё больш частага адпору пры комосацыі і ліквідацыі сэрвітутаў на ўсёй тэрыторыі Зах. Беларусі. Нярэдка выступленні сялянскіх мас прымаюць формы падпалу абшарніцкіх маёнткаў; з Берасцейскае акругі паведамляюць, што там мела месца звыш 20 падпалаў абшарніцкіх маёнткаў; віленская прэса паведамляе аб значнай колькасці падпалаў у Лідзкай акрузе; у Беластоцкай акрузе пасля выбараў у сойм сяляне падпалілі будынкі старшыні і сябра абвадовай выбарчай камісіі, актыўных сяброў месцовай фашыстоўскай арганізацыі. У шэрагу месц сяляне аказвалі супраціўленне ўладам пры спробах прымусіць адкрыта галасаваць на сьпісы ББ. Рэволюцыйная актыўнасць сялянскіх мас праяўляецца ў дэманстрацыях і мітынгх, у арганізацыі дружных самаабароны і шукваньні зброі для адпору поліцыі і фашыстоўскім бандам. Яскравы ілюстрацыяй, якая характарызуе распаленую атмасфэру ў вёсцы, зьяўляецца ніжэй зьмешчанае паведамленьне з крэсавых фашыстоўскіх газэт.

„На прагу апошніх месяцаў злачынасьць у Палесьсі разьвіваецца прама пагражаючых разьмерах, асабліва-ж у Пінскім павеце, дзе толькі на прагу двух месяцаў статыстыка адзначыла 28 забойстваў і 8 цяжкіх параненьняў, пераважна на грунце канфліктаў пры самавольным рубаньні лесу.

Некалькі дзён таму назад праведзены вобыскі ў вёсцы Рэчыца, Пінскага паву па поваду забойства ляснога вартаўніка; у 4-х хатах знойдзена звыш 60 стрэльбаў. Цікава, колькі стрэльбаў можна-б знайсці ва ўсёй вёсцы. Гэтыя выпадкі ні ў якім разе не зьяўляюцца спорадычнымі.

Перыод выбарчай кампаніі даў сябе знаць настолькі моцна, што *Пінская пракуратура намерваецца ўвайсьці з прапановай у міністэрства юстыцыі аб увядзеньні палявых судоў на тэрыторыі Пінскага павету*“.

Усе гэтыя факты з бясспрэчнай яскравасьцю сьведчаць аб тым, што накіпуючая рэволюцыйная энэргія мас усё часцей прыводзіць да выбухаў і сыгналізуе аб шпарка надыходзячай хвалі абвостраных баёў, якія пры актыўным кіраўніцтве нашай партыі будуць перарастаць у рашучыя баі за ўладу. На прыкладзе падзей у Зах. Украіне ўвосень мінулага году мы бачым, у якія вострыя формы выліваецца накіпуючае рэволюцыйнае незадавальства мас і які размах яно прымае. У варунках далейшага паглыбленага гаспадарчага крызісу ў Польшчы і крызісу фашыстоўскай дыктатуры, у варунках пагрозы вайны, якая ўжо непасрэдна навісла, у варунках далейшага націску фашыстоўскага ўраду на працоўныя масы і далейшага ўзмацненьня нацыянальнага ўціску, мы павінны мець выразную пэрспэктыву, што ўжо ў бліжэйшы час рэволюцыйныя падзеі ў Зах. Беларусі будуць разьвівацца на больш шырокай базе. Формы гэтай барацьбы могуць быць самымі рознастайнымі аж да партызанскіх выступленьняў уключна. Трэба памятаць, што вынікі выбарчай кампаніі ў Зах. Беларусі, наўпярэкі цьверджаньням фашыстоўскай дыктатуры і яе нацыянал-і соцыял-фашыстоўскіх прыхвасьяў, ня толькі не аслабілі клясавых антагонізмаў у вёсцы, а яшчэ больш узмацнілі іх; вянавісьць мас супроць

фашыстоўскай окупацыі і яе саюзнікаў у шмат разоў узрасла, а энэргія мас, ня гледзячы на тэрор, прарвецца з яшчэ большай шпаркасыцю і сілай у форме актыўных масавых выступленьняў.

Усё гэта ўскладае на нашу партыю, як адзінага кіраўніка барацьбы мас, надзвычайнай важнасьці задачы, вымагае падняцьця яе баявой актыўнасьці, асаблівай чуласьці да ўсіх процэсаў, якія адбываюцца ў масах, цясьнейшай сувязі з масамі, каб быць ініцыятарам, арганізатарам і кіраўніком іх барацьбы, каб здолець сваечасова ахапіць сваім уплывам, стаць на чале ўсялякага роду стыхійных выступленьняў мас і ўзьняць іх на вышэйшую ступень. Падзеі ў Зах. Украіне зьяўляюцца найбольш яскравым прыкладам таго, да якіх вынікаў прыводзіць невыстарчальная актыўнасьць партыі, слабая сувязь з масамі і адставаньне ад ходу разьвіцьця рэволюцыйнай барацьбы. КПЗУ ня здолела стаць на чале стыхійнага руху мас супроць окупацыі і ўзьняць яго на вышэйшую ступень. Прычыны гэтага ляжаць у памылковай ацэнцы сытуацыі, недаацэнцы рухавых сіл рэволюцыі і процэсу радыкалізацыі мас, у корані няправільных адносінах да стыхійных форм рэволюцыйнай сялянскай барацьбы, у адарванасьці партыі ад мас, у невыстарчальным кіраўніцтве з яе боку штодзеннай барацьбой мас. Менавіта адарванасьць ад мас спрыяла таму, што нават тады, калі КПЗУ пачала ўсьведамляць свае памылкі і выпраўляць іх, яна не змагла ў выніку слабай сувязі партарганізацыі з масамі стаць на чале іх барацьбы і кіраваць ёю.

Шэраг фактаў сыгналізуе, што і ў нас у гэтай галіне маюцца буйнейшыя недахопы. У часе падзей у Зах. Украіне партарганізацыі не разгарнулі шырокай чыннасьці для мобілізацыі мас на актыўныя выступленьні дзеля падтрыманьня змагаючыхся мас Зах. Украіны, дзеля завастрэньня барацьбы супроць фашыстоўскай окупацыі ў Зах. Беларусі. Выступленьні сялянскіх мас супроць падаткаў, шарваркаў і фашыстоўскай зямельнай політыкі часта праходзяць па-за нашым кіраўніцтвам. Актыўнасьць партарганізацыі усё яшчэ адстае ад узростаючай актыўнасьці мас. АК не надаюць належнай увагі кіраўніцтву вясковымі арганізацыямі. Усё гэта стварае небясьпеку, што ўзрастаючая рэволюцыйная энэргія мас можа пайсьці па лініі стыхійных выбухаў, без належнага ахопу і кіраўніцтва з боку нашай партыі. А гэта ў сваю чаргу стварае небясьпеку перахопліваньня рэволюцыйных настрояў мас праз соцыял-нацыянал-і народніцка-фашыстоўскія партыі для таго, каб задушыць барацьбу мас.

Дзе-ж у даных варунках тое асноўнае зьвяно, за якое мы павінны ўхапіцца, каб мобілізаваць шырачэзныя масы сялянства на барацьбу супроць фашыстоўскай дыктатуры, аб'яднаць разрозьненныя баі і стыхійныя ўзрывы і накіраваць іх у адзін магутны рэволюцыйны струмень барацьбы пролетарыяту за ўладу. Гэтым цэнтральным зьвяном у нашых канкрэтных варунках на данай стадыі разьвіцьця рэволюцыйнага руху зьяўляецца арганізацыя барацьбы шырокіх мас вёскі супроць падатковага ўціску. ЦК нашай партыі сваечасова ўлічыў усё аграмаднае значэньне гэтай барацьбы і рашуча падкрэсьліў яе значэньне, як „падставовага зьвяна для таго, каб падняць барацьбу мас на вышэйшую ступень, падвесці гэтыя масы ўшчыльную да барацьбы за зямлю бяз выкупу, накіраваць яе ў рэчышча барацьбы пролетарыяту за ўладу“ (Рэзалюцыя IV Пленуму ЦК КПЗБ). Высунуты нашай партыяй больш году таму назад лёзунг „ні граша фашыстоўскаму ўраду голаду, беспрацоўя, тэрору і вайны“ зьяўляецца ў гэты час асноўным лёзунгам, які мобілізуе шырокія масы на барацьбу супроць

фашыстоўскай дыктатуры і вызначае ўвесь характар антыпадатковай барацьбы.

У цяперашні час выступленьні супроць падаткаў і адпор экзэкуцыям ахопліваюць усё больш шырокія масы, ахопліваюць усё новыя і новыя мясцовасьці. Хваля сялянскіх выступленьняў нарастае ва ўсёй Польшчы, а на Зах. Украіне яна ўжо прыняла вострыя формы падпалаў абшарніцкіх маенткаў, а часамі ўзброенага адпору карным экспэдыцыям. Адначасна гэтыя выступленьні, якія адбываюцца ў варунках нарастаючага політычнага крызісу фашыстоўскай дыктатуры, супадаюць з магутным уздымам барацьбы пролетарыяту і вострымі выступленьнямі беспрацоўных. У гэтых варунках перад нашай партыяй стаіць задача ўцягненьня ў гэтую барацьбу шырачэзных мас і разгортваньня яе ў арганізаванае адмаўленьне ад плацяжу падаткаў і ў актыўны адпор мас пры іх спагнаньні. Гэтая задача зусім правільна пастаўлена студзеньскімі рашэньнямі нашага ЦК у цэнтры ўвагі нашых вясковых арганізацый.

Арганізацыя ў шырокім разьмеры адмаўленьня ад плацяжу падаткаў і актыўнага адпору экзэкуцыям у цяперашні час мае зусім іншы характар, чым лёзунг байкоту падаткаў, які быў высунуты нашай партыяй у 1924 г. Тады і цяпер мы маем прыныпова розныя як варункі, гэтак і тактычныя задачы гэтай барацьбы.

Становішча ў Зах. Беларусі ў даны пэрыод рэзка адрозьніваецца ад становішча 1923/24 г. Вострае рэволюцыйнае напружаньне ў заходня-беларускай вёсцы 1923-24 г. вынікала перад усім з мясцовых спэцыфічных варункаў, з глыбокага незадаволеньня сялянскіх мас Зах. Беларусі окупацыйным рэжымам і насіла характар ар'ергардных баёў пасьля, паражэньня нямецкага і польскага пролетарыяту на фоне аслабленага тэмпу разьвіцьця рэволюцыйнай барацьбы ва ўсёй Польшчы. Гэтымі ар'ергарднымі баямі, якія насілі формы партызанскіх выступленьняў, быў ахоплены толькі вузкі вясковы актыў, асноўная-ж маса сялянства ня была яшчэ ўцягнута ў шырокую штодзённую барацьбу і ў значнай меры знаходзілася пад уплывам соцыял-нацыяналі-і народніцка-фашыстоўскіх партый. Тады мы мелі слабае разьвіцьцё рабочага руху ў Зах. Беларусі; сувязь гарадскога пролетарыяту, у пераважнай большасьці сваёй польскага і яўрэйскага, з масамі беларускага сялянства была вельмі слабая; саюз рабочых і сялян і гегемонія ў ім пролетарыяту ня былі яшчэ дастаткова замацаваны. Партыя наша — кіраўнік і арганізатар барацьбы мас — у той час толькі што ўступіла на шлях усьведамленьня бальшавіцкіх прынцыпаў стратэгіі і тактыкі, у ёй яшчэ былі моцны перажыткі чуждай ідэолёгіі (бундызм, соцыял-дэмакратызм, эсэраўшчына), што знайшло сваё яскравае выражэньне ў так званай „сэцэсіі“; партыя ня мела яшчэ ні выстарчальнага вопыту, ні выстарчальнай сувязі з масамі, ні ўзгадаваных і загартаваных у баёх кадраў.

Цяперашні-ж уздым рэволюцыйнай хвалі ў Зах. Беларусі зьяўляецца вынікам глыбокага крызісу фашыстоўскай дыктатуры, складанай часткай магутнага ўздыму рэволюцыйнага руху на ўсёй Польшчы, у варунках глыбокага сусьветнага эаномічнага крызісу і ўздым рэволюцыйнай хвалі ў важнейшых капіталістычных краях і колёніях, у варунках шалёнай падрыхтоўкі імперыялістычнай вайны. За мінулыя 5-6 год процэс дыфэрэнцыяцыі ў заходня-беларускай вёсцы далёка пайшоў наперад, выклікаючы рэзкае абвастрэньне клясавай барацьбы, павышэньне ўдзельнае вагі ў барацьбе сялянскіх мас сельска-гаспадарчага пролетарыяту і вясковай беднаты, пры адначасным узросьце актыў-

насыці беларускага кулацтва і выказніка яго інтарэсаў, беларускага нацыянал-фашызму, у барацьбе з рэвалюцыйным рухам, у падрыхтоўцы вайны супроць СССР. У штодзённую барацьбу ўцягнуты шырокія масы, якія накіпілі ў гэтай барацьбе дастатковы вопыт і ўсё больш пераконваюцца ў ілжывасці, здрадніцтве соцыял-нацыянал-і народніцка-фашыстоўскіх партый, усё больш зжываюць ілюзіі адносна іх. Масы на ўласным карку выпрабавалі ўсе прыгожасці як дэмакратычна-парляманцкага, гэтак і фашыстоўскага рэжыму, здолелі навочна пераканацца ў вялізарных дасягненнях пролетарыяту і працоўных мас сялянства пад кіраўніцтвам Комуністычнай партыі ў СССР. У цяперашні час маем у наўнасыці значнае напружанне барацьбы пролетарыяту Зах. Беларусі і ўзмацненне яго гегемоніі ў сялянскім нацыянальна-вызваленчым руху; гэта выражаецца ў ажыўленай забастовачнай барацьбе, шырокім і вострым руху беспрацоўных, у паасобных, пакуль яшчэ, політычных стачках і ў барацьбе за вуліцу.

За гэты час партыя наша таксама значна вырасла, загартавала сябе ў баёх, набыла ўласны багаты вопыт, сумела выкаваць і праверыць сваю лінію ў баёх, ва ўпартай і непрымірымай барацьбе з правымі і „левымі“ ўхіламі, стварыла густую сетку сваіх арганізацый, трывала звязаных з масамі, вылучыла значны актыў, які вырас з мас, які здольны кіраваць баямі мас.

У 1924 г. у паказаных вышэй варунках, калі асноўная маса сялянства ў ЗБ ня была яшчэ ўцягнута ў шырокую штодзённую барацьбу, задача нашай партыі была — паасобныя вострыя выбухі, якія прынялі характар партызанскіх выступленняў, перавесці на рэйкі шырокай масавай барацьбы на грунце штодзённых патрэб мас. Лёзунг байкоту падаткаў як лёзунг, які закранае патрэбы найбольш шырокіх мас, быў тады галоўным звязном дзеля правядзення гэтага тактычнага павароту — павароту да масавай барацьбы на грунце штодзённых патрэб мас. Гэты паварот даў выразныя дадатныя вынікі: мы з найменшай стратай і ў найбольшым парадку правялі адступленне ў такіх варунках, калі з прычыны аб'ектыўных і суб'ектыўных фактараў, прыняцце генэральнай бойкі, якая навязвалася нам клясамым ворагам, нямінуца пагражала і аслабленнем сіл усяго рэвалюцыйнага фронту. А гэта дало нам магчымасць пашырыць фронт барацьбы, уцягнуць новыя масы і рыхтаваць сілы дзеля пераходу ў наступленне ў адпаведных варунках.

Зусім іншы характар і іншае значэнне мае пастаўленая намі цяпер задача арганізацыі неплацяжу падаткаў у варунках насыпвання ў кшталце тэмпа тэндэнцый рэвалюцыйнага крызісу ва ўсёй Польшчы. Гэта задача азначае разгортванне шырокага контр-наступлення, падцягванне да лініі фронту рэзерваў, у варунках, калі барацьба прымае форму ўсё больш жорсткіх сутычак, калі хутка за гэтым пойдучь рашучыя клясавыя баі за ўладу.

Задача паўсямеснай арганізацыі адмаўлення ад плацяжу падаткаў паўстане перад партыяй, калі варункі для гэтага паспеюць, г. зн. тады, калі як у самой Зах. Беларусі, так і ва ўсёй Польшчы барацьба яшчэ больш абвострыцца і ахопіць яшчэ больш шырокія масы, калі партыя наша зможа ўзяць гэтую барацьбу на вышэйшую ступень, якая вядзе непасрэдна да барацьбы за зямлю, за ўладу, за вызваленне фашыстоўскай дыктатуры. Але, ня высоўваючы яшчэ ў даны момант гэтай задачы — паўсямеснай арганізацыі неплацяжу падаткаў — мы ўжо цяпер павінны паставіць задачу арганізацыі неплацяжоў падаткаў у тых мясцовасцях, дзе варункі для гэтага насыпелі, імкнучы аб'яднаць маючыся ўжо раз'яднаныя выступленні супроць падаткаў,

не дапускаць да іх ізолявання, мобілізаваць масы на актыўнае падтрыманьне гэтых выступленьняў і пашырыць барацьбу на тэрыторыю суседніх раёнаў. Гэта важнейшая задача ў цяперашні час, зьдзяйсненьне якой створыць прадпасылкі для пасьпяховага разгортваньня паўсямяснага неплацяжу падаткаў і адпору пры іх спагнаньні ў паказаных намі вышэй варунках.

Галоўная ўмова дзеля зьдзяйсненьня гэтай бліжэйшай задачы — цясьнейшая сувязь з масамі, улічваньне настрояў мас, грунтоўная як політычная, гэтак і арганізацыйная падрыхтоўка выступленьняў. Барацьба супроць падаткаў лучыць самыя шырокія масы вясковай беднаты і сьрадняцтва як масы, ужо грунтоўна ахопленыя нашым уплывам, так і масы, якія знаходзяцца яшчэ пад уплывам сацыяльна-нацыянальна-і народніцка-фашыстоўскіх партый. Разгортваньне гэтай барацьбы — лепшы мэтад у даных варунках дзеля зьдэмакававаньня фэа-зэолёгіі гэтых партый і іх правадыроў, дзеля выяўленьня ўсёй ілжывасьці выбарчых абяцанак фашыстоўскай дыктатуры і яе агентаў, дзеля вырваньня мас з-пад іх уплыву, стварэньня і ўзмацненьня адзінага фронту барацьбы мас на грунце іх штодзённых патрэб пад кіраўніцтвам нашай партыі. У гэтых варунках асабліва важнае значэньне набывае стварэньне шырокай сеткі сялянскіх камітэтаў барацьбы, абраных шырокімі масамі як органаў адзінага фронту барацьбы мас, задача якіх грунтоўна падрыхтоўваць і арганізоўваць гэтую барацьбу, пашыраць яе фронт і ўцягваць у яе масы, якія знаходзяцца яшчэ пад уплывам сацыяльна-нацыянальна-і народніцка-фашыстоўскіх партый.

Адмаўленьне ад плацяжу падаткаў і адпор мас экзэкуцыям наносяць асабліва адчувальныя ўдары фашыстоўскай дыктатуры, якая б'еца ў ціскіх эканамічнага і політычнага крызісу. Шырокі антыпадатковы рух ставіць масы тварам у твар з апаратам фашыстоўскай дыктатуры, мобілізуе масы на беспасрэдняе выступленьні супроць улады, на беспасрэдную барацьбу за зямлю, падрывае ваенныя пляны фашызму і дэзганізуе яго дзяржаўны апарат. Гэты рух зьявіцца важным фактарам далейшага паглыбленьня крызісу фашызму, магутным штуршком дзеля разьвіцьця рэвалюцыйнай барацьбы. Фашыстоўская дыктатура здае сабе справу аб значэньні гэтага руху і дзеля гэтага прымае ўсе захады для задушэньня ў корані ўсялякіх антыпадатковых выступленьняў. Адгэтуль вынікае, што пытаньню падрыхтоўкі і арганізацыі антыпадатковых выступленьняў павінна быць на-дана максымум увагі з боку нашых арганізацый. Чым лепей падрыхтаваны і арганізаваны выступленьні, чым больш яны масавы, тым больш цяжка фашызму здушыць іх. Аб'яднаным сілам фашызму неабходна супроцьставіць адпор мас цэлых раёнаў супроць экзэкуцыі, налётаў поліцыі і фашыстоўскіх карных экспэдыцыяў.

У гэтых варунках асабліва важнае і рашаючае значэньне набывае арганізацыя дружных масавай самаабароны ў вёсцы, якая, канцэнтруючы вакол сябе масы, зможа даць адпор налётам поліцыі і экзэкутараў.

З антыпадатковымі выступленьнямі неабходна ўвязваць усе іншыя выступленьні сялянскіх мас на грунце іх штодзённых патрэб, як арганізацыя паўсямяснага адмаўленьня ад выконваньня шарваркаў, адмаўленьне ад уплаты штрафаў, даўгоў па крэдытах і пазыках урадавым і абшарніцка-кулацкім крэдытным установам і квотнікам, арганізацыя барацьбы супроць правадзеньня комосацыі і ліквідацыі сэрвітутаў і ўсямернае абвастрэньне яе форм.

Аб'яднаючы гэтую барацьбу з выступленьямі супроць падаткаў, з барацьбой супроць нацыянальнага ўціску і фашыстоўскага тэрору, партыя павінна ахапіць сваім кіраўніцтвам усялякія формы праяў стыхійнай барацьбы мас і накіраваць яе ў рэчышча барацьбы за зямлю бяз выкупу, за самавызначэньне аж да аддзяленьня і аб'яднаньня ЗБ з БССР, за зваленьне фашыстоўскай дыктатуры.

Тут неабходна з асаблівай вастраю падкрэсьліць рашаючае значэньне дзеля разгортваньня барацьбы сялянскіх мас падтрыманьня і кіраўніцтва гэтай барацьбы з боку пролетарыату як Зах. Беларусі, так і ўсёй Польшчы. Асаблівае значэньне ў гэтых варунках мае арганізацыя шырокага забастовачнага руху сельска-гаспадарчага пролетарыату, як асноўнага зьвяна ў справе ўзмацненьня гегемоніі пролетарыату ў сялянскім руху. Злучэньне рэволюцыйных выступленьняў сялянскіх мас з забастовачным рухам рабочае клясы і выступленьямі беспрацоўных зьяўляецца асноўным варункам пашырэньня рэволюцыйнай барацьбы, падняцьця яе на вышэйшы ўзровень, асноўным варункам замацаваньня саюзу рабочых і сялян і ўзмацненьня гегемоніі пролетарыату ў сялянскім і нацыянальна-вызваленчым руху.

Ад пасьпяховасьці ажыццяўленьня задачы ўзмацненьня гегемоніі пролетарыату ў сялянскім і нацыянальна-вызваленчым руху ў першую чаргу залежыць, наколькі ў варунках насьпяваючай рэволюцыйнай сытуацыі і набліжаючага нападу фашыстоўскай Польшчы на СССР мы зможам мобілізаваць мільёныя масы сялянства і працоўных мас паняволеных народаў на штурм пазіцыяў фашыстоўскай дыктатуры, на барацьбу супроць імперыялістычнай вайны, у абарону СССР.

Тэмпы і якасьць росту КП(б)Б

Для таго, каб зьнішчыць капіталізм, пабудаваць соцыялізм, рабочая кляса ня можа абыйсьціся бяз „партыі баявой, партыі рэволюцыйнай, дастаткова смелай для таго, каб павесыці пролетарыят на барацьбу за ўладу, дастаткова вопытнай для таго, каб разабрацца ў складаных умовах рэволюцыйнай абстаноўкі і дастаткова гібкай для таго, каб абайсьці ўсе і ўсялякія падводныя камні на шляху да мэты“ (Сталін).

Комуністычная партыя зьяўляецца вышэйшай формай клясавай арганізацыі пролетарыяту. Важнейшай умовай моцнасьці партыі зьяўляецца наяўнасьць самай цеснай, кроўнай сувязі партыі з рабочай клясай, партыя павінна быць „усімі карэньнямі свайго існаваньня зьвязана з рабочай клясай“ (Сталін). Наша партыя ўпітвае ў сябе ўсё лепшае, што маецца сярод ўсіх працоўных. Але нічога не зразумеў у сутнасьці нашай партыі той, хто не ўсвядоміў сабе, што пытаньне аб росьце і вярбоўцы ў партыю ёсьць перш за ўсё пытаньне аб узмацненьні пролетарскага ядра партыі. Узмацненьню пролетарскага складу, забясьпечаньню моцнага пролетарскага асяродку мы пачынаем усю нашу працу па росту і вярбоўцы.

Наша партыя зьяўляецца партыяй пролетарыяту, яна павінна быць зьвязана „ўсімі карэньнямі свайго існаваньня з рабочай клясай“. Пытаньне аб рабочым асяродку ў партыі — гэта перш за ўсё пытаньне забясьпечаньня чоткай пролетарскай лініі ва ўсёй рабоце партыі. Пытаньне аб рабочым асяродку гэта пытаньне здольнасьці партыі павесыці наступ на гарадзкую і вясковую буржуазію і адбіць даўленьне дробнай буржуазіі на партыю і рабочую клясу. Пытаньне аб моцным пролетарскім асяродку — гэта пытаньне аб узмацненьні адзінства нашай партыі. Гэта пытаньне перавыхаваньня, пролетарскага выхаваньня выхадцаў з іншых соцыяльных групавак. Чым мацней пролетарскі асяродак — тым больш шансаў на хутчэйшую „пераробку“ тых, хто прышоў у партыю з працоўных мас сялянства, з інтэлігенцыі. Ніколі нельга забываць, што ўступаючы ў партыю гэтыя элементы прыносяць з сабою яшчэ шмат адсталага, дробна-буржуазнага, чуждага нам; працягваючы жыць у старой абстаноўцы, яны значна больш, чым рабочы, працягваюць быць аб'ектам узьдзеяньня клясава-варожых нам сіл.

У ўмовах нацыянальнай рэспублікі пытаньне аб соцыяльным складзе партыі набывае асаблівае значэньне, адпаведны соцыяльны склад партыі павінен дапамагчы забясьпечыць пролетарскую лінію ў нацыянальнай політыцы і бязьлітасную барацьбу з нацыяналістычнымі скажэньнямі лініі партыі.

Наша партыя вырасла ў 2-хмільённую армію. Такі вялізарны рост зьяўляецца вынікам правільнай лініі партыі. Правільнасьць політыкі партыі, баяздольнасьць партыі, яе арганічная сувязь з рабочай клясай знаходзіць сваё пацьверджаньне ў колёсальным росьце партыі перш за ўсё за лік лепшых рабочых. Аб тым, што менавіта правільная політычная і арганізацыйная лінія партыі зьяўляецца асноўнай рашаючай прычынай росту сьведчыць тое, што рост партыі ў пераломны момант, тады калі краіна стаіць перад вялізарнымі цяжкасьцямі, — зьяўляецца найбольш вялізарным. Успомнім 1919 год, мінулы 1930 г. Гэта былі гады найвялікшых цяжкасьцяў (трэба, бязумоўна, разьлічаць паміж цяжкасьцямі 1919 г. і 1930 г.) і менавіта гэтыя гады былі гадамі найбольш бурнага росту партыі. Цяжкасьці нас не палохаюць, не палохаюць яны і рабочую клясу. У нас няма ніякага сумненьня ў тым, што калі-б заўтра пачалася інтэрвэнцыя Савецкага Саюзу, дык рабочая кляса, колгасьнікі адкажуць на вайну супроць нас мільённым прытокам у партыю.

Рост партыі ў асноўным, як мы ўжо гаварылі, залежыць ад правільнасьці генэральнай лініі партыі, але разам з гэтым, у паасобных галінах прамысловасьці, у паасобных раёнах, на паасобных прадпрыемствах тэмпы росту маюць цэлы шэраг асаблівасьцяў. Ня маючы магчымасьці даць падрабязныя тлумачэньні недастатковай партыйнай праслойкі, маруднага тэмпу росту на кожным прадпрыемстве ці ў кожным раёне, мы зараз падкрэсьлім толькі тое, што павялічэньне партыйнай праслойкі, тэмп росту залежыць ад становішча партыйна-масавай работы на прадпрыемстве, саўгасе, колгасе і г. д. і ад пастапоўкі работы на вярбоўцы ў партыю.

У пытаньнях росту трэба рашуча змагацца супроць самацёку. *Мы за бальшавіцкае рэгуляваньне росту і за актыўную вярбоўку.* Трэба цьвёрда ўцяміць, што „разлічча паміж перадавым атрадам і астатняй масай рабочай клясы, паміж партыйнымі і беспартыйнымі ня можа зьнішчыцца, пакуль ня зьнішчацца клясы, пакуль пролетарыят будзе папаўняцца выхадцамі з іншых кляс, пакуль рабочая кляса ў цэлым будзе пазбаўлена магчымасьці падняцца да ўзроўню перадавога атраду“ (Сталін).

З гэтага выцякае, што мы павінны падыходзіць персональна да кожнага, хто жадае плячо ў плячо ў шэрагах адной партыі змагацца за кунізм. Тав. Саркіс у 1926 г. прапанаваў прыняць у бліжэйшыя гады большасьць рабочай клясы ў партыю. У некалькі іншай форме ў часобныя таварышы высоўваюць гэты-ж самы лёзунг і зараз, калі мы гавораць аб тым, што „кожны ўдарнік павінен быць членам партыі“. Партыя гаворыць аб тым, што кожны рабочы павінен стаць ударнікам. Мы маем ужо зараз каля паловы рабочых у ўдарных брыгадах. Што здарылася-б з нашай партыяй, калі-б мы прымалі ў партыю ўсіх ударнікаў. Прыем у партыю ўсіх ударнікаў павёў-бы за сабой засьмечанасьць партыі такімі, якія яшчэ не сазрэлі да таго, каб быць членам партыі. Такая ўстаноўка павінна быць рашучым чынам адкінута.

Побач з гэтым трэба рашуча сказаць і аб нашых рэзэрвах росту. Маюцца паасобныя настроі аб тым, што ўсіх лепшых мы ўжо прынялі ў партыю. Не ўвайшлі ў партыю безнадзейныя і ненадзейныя элементы. З такімі настроймі трэба весці яшчэ больш рашучую барацьбу. Такія настроі нічога супольнага ня маюць з сапраўднай абстаноўкай, з правільнай ацэнкай рэзэрваў для росту. У нас маюцца магучыя рэзэрвы росту. Аналіз росту на асобных арганізацыях і прад-

прыемствах дакажуць, што сьмешны і злачынны ўсякія настроі аб тым, што няма базы і няма рэзерваў для падвоянага тэмпу росту. Вялізарнае разгортваньне прамысловасьці, саўгасаў, МТС і колгасаў — гэта вялізарны рост рэзерваў для прытоку ў партыю. Гаворачы аб рэзервах, аб базе росту, нам неабходна ўлічыць, што асноўныя, *бліжэйшыя* рэзервы для росту — гэта старыя кадравыя рабочыя з большым вытворчым стажам.

Пры далейшым аналізе і крытыцы недахопаў мы будзем выходзіць з таго, што „накіроўваючая роля УсеКП(б), як асноўнага рычагу дыктатуры пролетарыяту, можа быць захавана, забясьпечана і ўзмоцнена пры сыстэматычным палепшаньні соцыяльнага складу партыі шляхам сталай вярбоўкі ў партыю рабочых, работніц ад вытворчасьці“ (з рэзолюцыі XV Зьезду партыі па справах ЦК).

Як расьце КП(б)Б і за лік каго яна расьце.

Тэрмін	Усяго комуністаў	Па соцыяльнаму становішчу			Па роду заняткаў		
		Рабоч.	Сялян.	Служач.	Рабоч.	Сялян	Служач.
1/I—28 г.	29470 {	16753 56,8%	7001 23,8%	5200 18%	10900 37%	3132 10,6%	11488 39%
1/I—29 . .	33381 {	19864 59,5%	7903 23,7%	5320 15,9%	13146 39,4%	3650 10,9%	11918 35,6%
1/I—30 . .	36308 {	23446 64,6%	7667 21,1%	4925 13,6%	16255 44,8%	3490 9,6%	12052 33,5%
1/I—31 . .	46227 {	30683 66,4%	10451 22,6%	5093 11%	18718 40,5%	5864 12,7%	15069 32,6%

За гэтыя тры гады мы маем у беларускай арганізацыі павялічэньне шэрагаў партыі на 17.000 чал., або на 60%. Якасны склад росту таксама зьяўляецца ў асноўным здавальняючым. За ўсе тры гады мы маем сыстэматычнае *павялічэньне процанту рабочых у партыі*. Калі на 1-е студзеня 1928 году рабочых у складзе КП(б)Б было 56,8%, дык на 1-е студзеня 1931 г. мы маем 66,4% рабочых (па соцыяльнаму становішчу). Гэтыя лічбы сьведчаць аб тым, што соцыяльны склад КП(б)Б палепшаецца. Побач з гэтым, процант сялян у партыі з 23,8% на 1-е студзеня 1928 г. зьнізіўся да 22,6% на 1-е студзеня 1931 г. Рэзка панізілася ўдзельная вага служачых (з 18% да 11%). Мы звяртаем увагу чытачоў, што справа ідзе аб служачых па соцыяльнаму становішчу, г. зн. аб такіх членах і кандыдатах партыі, якія былі служачымі да ўступленьня ў партыю.

Іншы малюнак мы атрымоўваем, калі разглядаем якасныя зьмены складу партыйнай арганізацыі *па роду заняткаў*. Перш за ўсе падкрэсьлім, што КП(б)Б значна вырасла за лік рабочых з вытворчасьці. Калі на 1-е студзеня 1928 г. у складзе КП(б)Б было 10.900 рабочых з вытворчасьці, або 37%, дык на 1-е студзеня 1931 г. мы маем у шэрагах КП(б)Б 18.718 чал. рабочых з вытворчасьці або 40,5%. Сыстэматычны рост у абсалютных лічбах і ў процантах мы маем і ў рубрыцы сялян. Што датычыцца служачых, дык становішча некалькі іншае. Колькасць служачых вырасла значна, з 11.488 на 1/I-28 г. да 15.069 на 1/I-31 г., але ўдзельная вага служачых зьнізілася з 39% на 1/I-28 г. да 32,6% на 1/I-31 г. КП(б)Б за апошнія тры гады вяла ба-

рацьбу за палепшаньне соцыяльнага складу партыі і дабілася дасягненьняў у гэтай барацьбе.

Да гэтага часу мы гаварылі аб зьменах у соцыяльным складзе КП(б)Б, а зараз застановімся на характарыстыцы *прыёму* ў партыю. Тыя лічбы, якія мы далі вышэй ня зусім дакладна адлюстроўваюць і ня могуць зусім дакладна адлюстравать прыток у партыю. Справа ў тым, што вышэй даныя лічбы не гавораць, колькі мы прынялі ў партыю і каго мы прынялі, бо за гэтыя гады шмат было высунута ў партыйны, савецкі, профэсійны і інш. апарат, шмат хто быў пасланы на вёску, у ВНУ, ВТНУ, тэхнікумы, шэраг таварышоў былі выключаны з партыі і г. д. Таму сапраўдную характарыстыку дзейнасьці партыі ў галіне барацьбы за яе пролетарскі асяродак і за яе рост мы можам атрымаць, калі прааналізуем склад тых, каго мы прынялі ў партыю:

Дынаміка прыёму ў партыю і склад прынятых:

За які час прынята	Усяго прынята	Па роду заняткаў				Па соц. паходжаньню			
		Раб.	Сялян	Служ.	Інш.	Раб.	Сялян	Служ.	Інш.
За 1928 г. {	6056 100%	3974 65,6%	1671 27,6%	347 5,7%	64 11%	3445 56,9%	1207 19,9%	531 8,8%	873 14,4%
. 1929 {	6459 100%	5390 83,4%	948 14,7%	85 1,3%	36 0,6%	4786 74,1%	763 11,8%	255 3,9%	655 10,2%
. 1930 {	13123 100%	9327 71%	3496 26,7%	300 2,5%	—	8031 61,2%	2947 22,4%	498 3,8%	1647 12,6%

Аб чым сьведчаць гэтыя лічбы. *Перш за ўсё аб тым, што ў 1930 г. мы маем падваеньне тэмпу росту ў параўнаньні з мінулымі 2-ма гадамі.* Політычнае значэньне гэтага росту яшчэ больш павялічыцца, калі мы тут-жа падкрэсьлім, што ў 1930 г. найвялікшы рост даў першы квартал 1930 г. А першы квартал 1930 г. быў кварталам найбольш форсаванага наступу на кулацтва. Гэта быў квартал моцнага ўздыму колгаснай хвалі. За ўвесь 1930 г. гэта быў квартал найбольш вострай класавай барацьбы. Ці не знамянацельна, што менавіта ў гэтым квартале мы мелі найбольш хуткі *тэмп росту*, чым за апошнія некалькі год. Гэта адна лічба абнажае ўсю моц нашае партыі і на-
колькі яна звязана з рабочымі і працоўнымі масамі.

Якасны склад прынятых малюецца наступным чынам: у 1930 г. мы прынялі 8031 рабочых з вытворчасьці, у той час, калі ў 1929 г. прынялі 4070 рабочых, а 1928 г. — 3445 рабочых, г. зн. мы мелі ў 1930 г. падваеньне прыёму за лік рабочых з вытворчасьці. У той-жа самы час тэмп росту за лік сялян, служачых і іншых быў значна большым. У 1930 г. мы прынялі 2947 сялян, — амаль што ў чатыры разы больш, чым у 1929 г. Іншых мы ў 1930 г. мелі 1647 у параўнаньні з 655 у 1929 г., што дае павялічэньне амаль што на 250%. У 1930 г. служачых мы таксама прынялі значна больш, чым у 1929 г.

Лічбы 1930 г. сьведчаць ня толькі аб сіле і дадатных момантах прытоку ў партыю, яны таксама сьведчаць і аб адмоўных момантах у справе рэгуляваньня прытоку. Пры наяўнасьці наогул здавальняючага прыёму ў партыю нашыя партыйныя арганізацыі ня здолелі выканаць адну з важнейшых дырэктыв партыі ў галіне палепшаньня соц. складу партыйнай арганізацыі.

Што прапанаваў лістападаўскі пленум ЦК УсеКП(б) у 1928 г. і як мы гэта выканалі

Лістападаўскі Пленум ЦК УсеКП(б) у 1928 г. прыняў пастанову аб тым, каб дабіцца не пазьней канца 1930 г. ня менш паловы складу партыі з рабочых з вытворчасці. XII З'езд КП(б)Б у лютым 1929 г. таксама прыняў пастанову аб гэтым. Бюро ЦК у красавіку 1930г. абавязала партыйныя арганізацыі дабіцца выканання гэтай пастановы да XIII З'езду КП(б)Б. На першае студзеня 1930 г. КП(б)Б ня выканала гэтых пастаноў і гэта зьяўляецца вялікім недахопам у рабоце нашых партыйных арганізацый у галіне прыёму ў партыю. КП(б)Б мае вялізарныя дасягненні ў галіне вярбоўкі ў партыю, але яна не змагла выканаць дырэктывы аб давадзеньні да канца 1930 г. ня менш паловы складу партыі з рабочых з вытворчасці.

Як шоў рост КП(б)Б у 1930 г. па квартальна.

	Усяго прынята	Па соц. становішчу				Па роду заняткаў			
		Рабо-	Сяля-	Служ.	Інш.	Рабо-	Сяля-	Служ.	Інш.
		чыя	не			чыя	не		
1 кв.	{ 3932	3495	413	21	3	3200	380	76	276
	{ 100%	88,9%	10,5%	0,5%	0,1%	81,4%	9,7%	1,9%	7%
2 кв.	{ 3076	2443	593	30	10	2107	491	103	375
	{ 100%	79,4%	19,3%	1%	0,3%	68,5%	16%	3,3%	12,2%
3 кв.	{ 2782	1493	1155	94	40	1154	997	165	466
	{ 100%	53,7%	41,2%	3,5%	1,6%	41,5%	35,8%	5,9%	16,8%
4 кв.	{ 3333	1896	1335	102		1570	1079	154	530
	{ 100%	56,9%	40%	3,1%		47,1%	32,4%	4,5%	16%

Гэтая табліца вельмі характарна. Перш за ўсе кідаецца ў вочы значнае памяншэнне тэмпу вярбоўкі ў 2-м і 3-м кварталах у параўнанні з першым кварталам. У чацвёртым квартале тэмп прыёму пачынае набліжацца да лічб першага кварталу. Па тых вестках, якія мы маем аб прыёме ў першым квартале 1931 г., ён будзе яшчэ большым, чым у першым квартале 1930 г. Пасіленне вярбоўкі ў чацвёртым квартале 1930 г. і ў першым квартале 1931 г. зьяўляецца часткова вынікам рашучых дырэктыв бюро ЦК па гэтых пытаннях. Большы рост у чацвёртым квартале 1930 г. і ў першым квартале 1931 г. таксама адлюстроўвае новы ўздым актыўнасці рабочых мас у сувязі з выкананнем заданняў ударнага кварталу. Падвышэнне прытоку ў партыю ў чацвёртым квартале знаходзіцца таксама ў прамой сувязі з прапрацоўкай у масах Верасьеўскай адозвы ЦК УсеКП(б) і гэты рост яшчэ раз пацвярджае ўплыў Верасьеўскай адозвы ЦК на ўзмацненне тэмпаў соцыялістычнага будаўніцтва, на ўзмацненне творчага ўздыму рабочае клясы.

Па квартальны процант прынятых рабочых па соцыяльнаму становішчу сьведчыць аб сыстэматычным зніжэнні ўдзельнай вагі рабочых. Калі ў першым квартале 1930 г. сярод прынятых у партыю было 88,9% рабочых па соцыяльнаму становішчу, дык у другім квартале іх было толькі 79,4%, а ў чацвёртым квартале—56,9%. Вельмі характарным зьяўляецца таксама значны рост прыёму сялян у партыю. Калі ў першым квартале 1930 г. мы прынялі ў партыю ўсяго 413 сялян

і яны складалі 10,4% агульнага прыёму, дык у другім квартале мы прынялі 593 сялян, або 19,3%; у 3-м квартале мы прынялі 1155 сялян або 41,2%, а ў чацьвертым квартале мы ўжо прынялі 1335 сялян, або 40% агульнага прыёму. Мы лічым неабходным звярнуць увагу на тое, што першы і другі кварталы 1930 г. далі амаль што менш чым у два разы сялян у партыю, чым 3-ці і 4-ты кварталы. Падвоены тэмпы прытоку ў партыю сялян (у большасьці колгаснікаў) у 3-м і 4-м кварталах зьяўляецца вынікам замацаваньня і росту колгасаў і перакананьня на справе тысяч колгаснікаў і аднаасобнікаў у перавазе колгасаў над дробнай гаспадаркай. Што датычыцца служачых, дык мы таксама маем сыстэматычны рост удзельнай вагі служачых у агульным прыёме ў партыю, акрамя 4-га кварталу, які даў нязначнае памяншэньне. Гэтыя лічбы сьведчаць, што ў 1930 г. ня гледзячы на тое, што мы мелі вялізарнейшы рост партыі за лік рабочых з вытворчасці, мы мелі сыстэматычнае пагоршаньне соцыяльнага складу прынятых у партыю па соцыяльнаму становішчу.

Такая-ж самая карціна атрымоўваецца тады, калі мы прааналізуем склад прынятых *па роду заняткаў*. Мы тут таксама маем памяншэньне процанту рабочых з вытворчасці сярод прынятых у партыю з 81,4% у першым квартале да 47,1% у 4-м квартале, прычым у 3-м квартале мы прынялі ўсяго 41,5% рабочых з вытворчасці ў агульным прыёме.

Процант сялян сярод прынятых у партыю па роду заняткаў таксама ўзрос амаль што ў чатыры разы. У чатыры разы ўзрос і процант служачых і больш чым у два разы ўзрос процант іншых. Пасьля гэтых лічбаў цяжка настайваць на тым, што ўсе нашы партыйныя арганізацыі змаглі забясьпечыць большавіцкае рэгуляваньне прыёму ў партыю. Аб недахопах па рэгуляваньні прытоку ў партыю сьведчаць наступныя лічбы.

На 1-е студзеня 1928 г.	КП(б)Б было	37,0%	рабочых з вытворч.
" " " 1929 г.	"	39,4%	" "
" " " 1930 г.	"	44,8	" "
" " ліпеня	"	46,1%	" "
" " студзеня 1931 г.	"	40,5%	" "

Як магло здарыцца, што мы пайшлі назад, што другое паўгодзьдзе 1930 г. нас адкінула да процанту рабочых з вытворчасці на 1-е студзеня 1929 г. і ліквідавала дасягненьні ў галіне палепшаньня складу КП(б)Б за лік рабочых з вытворчасці за другое паўгодзьдзе 1929 г. і першае паўгодзьдзе 1930 г. Адказ на гэтыя пытаньні павінен нам даць аналіз прыёму па паасобных арганізацыях. Пасьля ліквідаваньня акруг мы маем магчымасьць даць малюнак і ацэнку работы па прыёму ў партыю кожнай раённай партыйнай арганізацыі.

Як раёны прымалі ў партыю

Толькі цяпер мы па-саўпраўднаму пачынаем падыходзіць да нашых раённых партыйных арганізацыяў. Чым далей, тым больш мы пераконваемся ў тым, што ліквідацыя акруг была праведзена сваячасова, была неабходна, як паветра. Матэрыялы аб становішчы росту вясковых раённых партарганізацыяў даюць незадавальняючую ацэнку іх работы. Спачатку кароткая характарыстыка складу раённых арганізацыяў.

**Лік арганізацый па колькасці камуністаў
на 1/І-31 г.**

	Да 100 комун.	Ад 101 да 150	Ад 151 да 200	Ад 201 да 300	Ад 301 да 400	Ад 401 да 500	Ад 501 да 1000	Ад 1001 і больш.
Лік арганізацый	5	28	30	21	4	2	5	8

Такім чынам, 33 арганізацыі налічваюць менш 150 камуністаў, 30 арганізацый налічваюць каля 200 ком., а 21 арганізацыя каля 300 камуністых. На ўсю Беларусь раённых і гарадзкіх арганізацый з лікам камуністых больш 300 маецца ўсяго 19.

Зьвернем увагу на сацыяльны склад нашых раённых партыйных арганізацый.

Лік арганізацый, у якіх процант рабочых ад вытворчасці наступны:

Да 5%	Ад 5 да 10%	Ад 10% да 20%	Ад 20 да 30%	Ад 30 да 40%	Ад 40 да 50%	Ад 50 і больш
2	21	28	18	14	10	9

З гэтых некалькіх лічбаў мы бачым, што ў нас маюцца раёны дзе ў складзе партарганізацыі менш 5% рабочых з вытворчасці. Гэта значыць, што маюцца раёны, дзе ўсяго 1 ці 2 рабочых. Палова арганізацый маюць менш, чым 20% рабочых з вытворчасці ў складзе арганізацыі. Больш 50% рабочых з вытворчасці маецца толькі ў 9 арганізацый—гэта прамысловыя цэнтры БССР былых акруговых гарадоў.

Лік арганізацый, у якіх процант служачых па роду заняткаў наступны:

Да 20%	Ад 20 да 30%	Ад 30 да 40%	Ад 40 да 50%	Ад 50 да 60%	Ад 60 і больш
7	9	33	30	16	8

Калі лічбы аб удзельнай вазе рабочых з вытворчасці ў раённых партарганізацыях сыгналавалі аб наяўнасці вялікай колькасці арганізацый з недавальняючай праслойкай рабочых з вытворчасці, дык лічбы аб удзельнай вазе служачых яшчэ больш пацвярджаюць недавальняючы склад значнай колькасці раённых партарганізацый. 24 раённых арганізацый маюць больш чым 50% служачых па роду заняткаў; дзве трэці арганізацый маюць у сваім складзе ад 30 да 50% служачых па роду заняткаў. Гэта сведчыць аб надзвычайнай слабасці нашых вясковых партарганізацый. Непасрэдная, кроўная сувязь паміж вясковымі партыйнымі арганізацыямі з масай пагаршаецца такім сацыяльным складам арганізацыі.

Як расьце наша вясковая партарганізацыя. Перш за ўсё, як расьце яна за лік рабочых і, у прыватнасці, за лік рабочых саўгасаў і батракоў.

Лік арганізацый, якія прынялі ў партыю за IV квартал 1930 г.

1) рабочых ад варштату:

Ніводнага	Ад 1 да 3	Ад 3 да 5	Ад 5 да 10	Ад 10 да 15	Ад 15 да 25	Ад 25 і больш
17	25	19	14	5	9	10

2) с.-г. рабочых і батракоў:

Ніводнага	Ад 1 да 3	Ад 3 да 5	Ад 5 да 10	Ад 10 і больш
44	28	17	9	1

Вось лічбы, якія ўнушаюць трывогу. 17 арганізацый ня прынялі ніводнага прамысловага рабочага, а 44 арганізацыі, г. зн. амаль што палова арганізацый ня прынялі ніводнага рабочага саўгасу, ніводнага батрака. Праўда, шэраг арганізацый прынялі былых батракоў, зараз колгаснікаў, але і такіх прынята ўсяго па ўсёй Беларусі за ўвесь квартал 64 чалавекі. 25 арганізацый прыняла па аднаму-трох рабочых, а 28 прыняла па аднаму-трох рабочых саўгасаў і батракоў. Калі ўлічыць, што з гэтых арганізацый большасць прыняла толькі па аднаму рабочаму і батраку, дык будзе яскрава, што большасць вясковых партыйных арганізацый фактычна ігноруюць задачу росту за лік прамысловых рабочых, рабочых саўгасаў і батракоў. У ўмовах Беларусі дзе маецца шмат саўгасаў, дзе ў раёнах мы маем значную колькасць прадпрыемстваў (амаль што ўся дрэваапрацоўчая, шкляная, папяровая прамысловасць, прамысловасць будаўнічых матэрыялаў, керамічных вырабаў), такі прыём сьведчыць аб тым, што шмат вясковых партыйных арганізацый ня ўцямілі сабе вялізарнага значэння ўзмацнення пролетарскага асяродку партыі. Шмат якія ня ўцямілі сабе, што ўзмацненне пролетарскага асяродку зьяўляецца пытаннем узмацнення кіруючай ролі нашай партыі, асабліва на весцы.

Калі мы паглядзім, як вярбуюць у партыю комсамольцаў, жанчын, дык становішча таксама незадавальняючае.

Лік арганізацый па прыёму жанчын у партыю за 4-ты квартал 1930 г.

Ніводнай	Ад 1 да 3	Ад 3 да 5	Ад 5 да 10	Ад 10 да 20	Ад 20 і больш
24	39	16	13	3	4

Дваццаць чатыры арганізацыі ня прынялі ніводнай работніцы, ніводнай батрачкі, ніводнай колгасьніцы. 35 прынялі ўсяго па 1—3 жанчын, з іх 35 прынялі толькі па 1-2 жанчын. Ці партыя мала гаварыла аб неабходнасці ўцягнення жанчын у партыю. Гэтыя матэрыялы сьведчаць аб тым, што шмат якія вясковыя партарганізацыі да гэтага часу не зразумелі значэння вярбоўкі ў партыю перадавых работніц, батрачак, колгасніц.

Ня лепш абстаіць справа і з прыёмам у партыю комсамольцаў.

Лік арганізацый па прыёму комсамольцаў у партыю за 4-ты квартал 1930 г.

Ніводнага	Ад 1 да 3	Ад 3 да 5	Ад 5 да 10	Ад 10 да 20	Ад 20 і больш
19	42	10	20	2	6

19 раёнаў ня прынялі ніводнага комсамольца, а 42 прынялі 1—3 комсамольцаў, з іх палова прыняла толькі па аднаму комсамольцу. Непасрэдна павінны ў такім агідным прыёме ў партыю комсамольцаў як партыйныя, так і комсамольскія арганізацыі.

У заключэнне пакажам, як расьце наогул наша партыйная вясковая арганізацыя.

Лік арганізацый па агульнаму прыёму ў КП(б)Б за 4-ты квартал 1930 г.

Да пяці	Ад 5 да 10	Ад 10 да 20	Ад 20 да 35	Ад 35 да 50	Ад 50 да 75	Ад 75 да 100	Ад 100 і больш
9	18	29	26	8	2	2	4

Такім чынам, трэба прызнаць, што і агульны рост ня зусім здавальняючы. Калі да 20-ці камуністаў прынялі 56 арганізацый, дык гэта сьведчыць аб тым, што з такім тэмпам росту мы ня ўзмоцнім як належыць быць раённыя партыйныя арганізацыі. Галоўным вывадам з аналізу росту раённых арганізацый зьяўляецца тое, што раёны яшчэ не аўладалі работай па вярбоўцы і бальшавіцкаму рэгуляваньню росту партыі. Раёны скарысталі сваё права для таго, каб узмацніць пролетарскі асяродак у сваёй арганізацыі. Лічбы вярбоўкі і рэгуляваньня соцыяльнага складу партыі сьведчаць аб наяўнасьці праяў правага опартунізму на практыцы ў гэтай рабоце ў шэрагу раёнаў.

Якасная характарыстыка прынятых у партыю за 4-ты квартал 1930 г.

Да гэтага часу мы гаварылі больш за ўсё наогул аб рабочых, сялянах, служачых і інш. Вельмі каштоўна паглядзець бліжэй гэтыя групы новых членаў партыі і ў сувязі з гэтым даць ацэнку якасьці нашай работы па прыёму. Перш за ўсё разгледзім якасны склад прынятых у партыю за IV квартал 1930 году ў соцыяльным разрэзе.

Усяго прынята ў партыю за 4-ты квартал 1930 г. фабрычна-заводзкіх і транспартных рабочых 1290 чал., з іх 71% зьяўляецца ўдзельнікамі. Гэта значыць, што ўдарнік стаў галоўнай фігурай пры прыёме рабочых у партыю. Вельмі характарны вытворчы стаж рабочых. З 1290 чал. маюць вытворчы стаж:

ад 3 да 5 год	20,4%
ад 5 да 10 „	28,4%
ад 10 да 15 „	16,8%
Звыш 15 „	29,9%
Былі рабочымі да рэвалюцыі	30,1%

Вытворчы стаж прынятых у партыю рабочых сьведчыць аб тым, што ў партыю прымаюць рабочых, якія маюць значны вытворчы стаж. 30% рабочых былі і да рэволюцыі рабочымі. Гэта сьведчыць аб тым, што партыйныя арганізацыі звярнулі належную ўвагу на вярбоўку ў партыю рабочых з вялікім вытворчым стажам.

Процэс ператварэньня колгасніка ў асноўную і прочную апору найшоў свой адбітак і на соцыяльным складзе прымаемых у партыю сялян. Наступныя лічбы даюць характарыстыку гэтаму.

Усяго прынята сялян:

у 1929 г.— 763, з іх колгаснікаў— 367 або 48,1%
у 1930 г.—2947 „ „ —2774 „ 94,1%

Такім чынам, мы маем рэзкае памяншэньне процанту сялян-адзінаасобнікаў, прымаемых у партыю. Процэс памяншэньня процанту адзінаасобнікаў, сярод прымаемых у партыю пойдзе далей, і к канцу 1931 г. мы, напэўна, будзем мець такое становішча, калі адзінаасобнікаў сярод прымаемых у партыю зусім ня будзе.

Што-ж сабой прадстаўляюць адзінаасобнікі, якія прымаюцца ў партыю. Мы маем характарыстыку гэтых адзінаасобнікаў толькі за 4-ты квартал. Усяго ў 4-м квартале прынята 70 чал. адзінаасобнікаў. З іх зусім аслабанены ад с.-г. падатку—50 чал., а 20 чал. астатніх плоцяць падатак менш 10 рублёў. Такім чынам, усе 70 чалавек па тых вестках, якія мы маем—гэта беднякі. Горш абстаіць справа з іх грамадзкай актыўнасьцю. З 70 чал. толькі 24 чал. або 34,3% выконваюць грамадскую няплатную работу, а 15 чал. або 21,4% выконваюць платную выбарную работу.

Што-ж прадстаўляюць колгаснікі, якія прыняты ў 4-м квартале. Усяго іх прынята 956 чал., з іх 397 прайшлі школы і гурткі політграматы, 96 чал. выконваюць выбарную работу ў колгасах. Былі рабочымі да ўступленьня ў колгас—64 чал. Перш за ўсё адзначым, што ў партыю ідзе колгаснік-актывіст, колгаснік-ударнік. Наяўнасьць таго, што каля паловы прынятых у партыю колгаснікаў прайшлі школы і гурткі політграматы, сьведчыць аб вялізарнай ролі партасьветы ў справе вярбоўкі і падрыхтоўкі ў партыю. Наступнае, што трэба падкрэсьліць, гэта тое, што процант рабочых і батракоў вельмі нізкі: усяго 64 чал. на 956 колгаснікаў. Гэта сьведчыць аб тым, што ўсё яшчэ ігноруюцца задачы па ўцягненьні батрацтва ў партыю.

Якасны склад служачых. Усяго ў 4-м квартале прынята 115 чал. служачых. Па соцыяльнаму паходжаньню—39% рабочыя, 31% сяляне. Па грамадзкай актыўнасьці мы маем наступны малюнак: грамадскую нагрузку маюць 86,1%. Ня зусім здавальняючым патрэбна прызнаць склад служачых па профэсіях. Так, з 115 чал. служачых усяго прынята 6 інжынэраў і тэхнікаў, 2 спэцыялісты сельскай гаспадаркі, 3 спэцыялісты лясной гаспадаркі, 6 вясковых і 4 гарадзкіх настаўнікаў. Ня прынята ніводнага доктара як у горадзе, так і ў вёсцы. Гэта сыгнал аб тым, як пастаўлена работа з гэтай праслойкай інтэлігенцыі і адпаведным чынам гэта дае характарыстыку работы парт. і проф. арганізацыі Саюзу Мэдыкасантруд.

Вось агульная якасная характарыстыка прынятых. Мы яшчэ раз падкрэсьліваем здавальняючы склад прынятых рабочых, недаацэнку батрацтва, як рэзэрву папаўненьня рады ў партыі, ня зусім ясна фізіяномія адзінаасобнікаў, таксама недастаткова праслойка спэцыялістаў лагульным складзе прынятых служачых.

Як прымаем у партыю сель-гасп. рабочых і батракоў

Усяго было сель-гасп. рабочых і батракоў у КП(б)Б:

На 1 студзеня 1928 г.	375 чал., альбо 1,2 ⁰ / ₀ к агульнай колькасці раб. з вытворчасці.
На 1 " 1929 г.	843 " " 2,6 ⁰ / ₀ " " " "
На 1 " 1930 г.	1283 " " 3,5 ⁰ / ₀ " " " "
На 1 ліпеня 1930 г.	1536 " " 3,9 ⁰ / ₀ " " " "
На 1 студзеня 1931 г.	1612 " " 3,5 ⁰ / ₀ " " " "

Гэтыя лічбы сведчаць аб сыстэматычным узросце с.-г. рабочых і батракоў у складзе КП(б)Б за выключэннем 1930 г. Зараз паглядзім, як ідзе прыём у партыю сельска-гаспадарчых рабочых і батракоў

Усяго прынята ў КП(б)Б:

За 1927 г.	— 132, альбо 2,3 ⁰ / ₀ к агульнай кольк. прынятых у партыю раб. з вытворчасці.
За 1928 г.	— 314 " 5,2 ⁰ / ₀ " " " " "
За 1929 г.	— 836 " 12,9 ⁰ / ₀ " " " " "
За 1930 г.	— 808 " 6,1 ⁰ / ₀ " " " " "

За 1930 год мы маем зніжэнне росту КП(б)Б за кошт сельска-гаспадарчых рабочых і батракоў, ня гледзячы на тое, што ў 1930 годзе мы мелі рост колькасці саўгасаў і значны рост занятых у іх сталых рабочых.

Як прымаем жанчын у партыю

Пытаньне аб прыёме жанчын у партыю — гэта не формальнае пытаньне. Гэта перш за ўсё пытаньне аб тым, як партыйныя арганізацыі зразумелі значэнне і ролю жанчыны ў сацыялістычным будаўніцтве. Лічбы сведчаць аб тым, што ўсё яшчэ працягваецца фактычнае ігнораванне вялізарнай ролі жанчыны ў сацыялістычным будаўніцтве. Трэба прама сказаць — недаацэнка ролі жанчыны дае моцную зброю ў рукі клясавага ворага.

Пяройдзем да лічбаў.

Колькі ў нас маеца жанчын у КП(б)Б?

На 1/1-28 г.	было ўсяго жанчын 3442 або 11,7 ⁰ / ₀ у агульн. складзе КП(б)Б.
" " 29 г.	" " 3928 " 11,8 ⁰ / ₀ " " " "
" " 30 г.	" " 4548 " 12,5 ⁰ / ₀ " " " "
" " 31 г.	" " 5882 " 12,7 ⁰ / ₀ " " " "

З гэтых лічбаў відаць, што маеца сыстэматычны рост удзельнай вагі жанчын у складзе КП(б)Б, але гэты рост настолькі нязначны, што маем права сказаць аб тым, што партыйная арганізацыя Беларусі да гэтага часу не змагла ажыццявіць сапраўднага пералому ў галіне вярбоўкі ў партыю работніц і колгасніц. Тэмп росту зьяўляецца тым больш недапушчальным, што за гэтыя гады мы маем ня толькі колькасны рост работніц на прадпрыемствах, але маем рост удзельнай вагі работніц у агульным складзе рабочай клясы. Ці не ганьба, калі ў агульным складзе рабочае клясы маем 35% жанчын, а ў партыі мы іх маем усяго 12,7%. Матэрыялы аб росце партыі за лік жанчын сведчаць аб тым, што ў 1930 г. мы мелі падзенне процанту жанчын сярод агульнай колькасці прыёму ў партыю. Вось лічбы.

Усяго прынята жанчын:

У 1927 г.	ўсяго прынята 709 жанч. або 12,5 ⁰ / ₀ з агульн. кольк. прынятых
" 1928 г.	" " 773 " " 12,8 ⁰ / ₀ " " " "
" 1929 г.	" " 1047 " " 16,2 ⁰ / ₀ " " " "
" 1930 г.	" " 1759 " " 13,4 ⁰ / ₀ " " " "

Для характарыстыкі недавальняючай работы большай колькасці дэлегацкіх сходаў прывядзем наступныя лічбы:

З агульнай колькасці работніц, прынятых у партыю, былі або састаялі дэлегаткамі толькі 6% работніц. З агульнай колькасці колгасьніц былі або зьяўляліся дэлегаткамі ў момант прыёму ў партыю толькі 13,7% прынятых. З прынятых у партыю работніц саўгасаў і батрачак — толькі 18,3% былі дэлегаткамі. Гэтыя лічбы сьведчаць аб тым, што мы не змаглі як належыць скарыстаць дэлегацкія сходы для вярбоўкі ў партыю.

Рост за лік комсамолу

Комсамол павінен быць адным з самых моцных рэзэрвуараў прытоку ў партыю. На практыцы мы маем наступнае:

Удзельная вага комсамольцаў у КП(б)Б

На 1/I-29 г. было комсамольцаў у КП(б)Б	7830 чал.	або 23,4%
• 1/I-30 г. „ „ „	7270 „	20%
• 1/I-31 г. „ „ „	7377 „	16%

Такім чынам, маецца сыстэматычнае падзеньне ўдзельнай вагі комсамольцаў у складзе КП(б)Б.

Як-жа мы раслі за лік комсамолу. Вось дынаміка росту за лік комсамольцаў.

У 1927 г. было прынята комсамольцаў у КП(б)Б	2449	або 43,3%	к агульнаму прыёму.
• 1928 г. „ „ „	2666	44%	„
• 1929 г. „ „ „	2269	35,1%	„
• 1930 г. „ „ „	3309	25,2%	„

Памяншэньне ўдзельнай вагі комсамольцаў у шэрагах КП(б)Б знаходзіцца ў простае сувязі з памяншэньнем прыёму членаў комсамолу ў партыю за апошнія тры гады. Нават у 1930 г., калі мы мелі асабліва бурны ўзрост актыўнасьці ня толькі старых рабочых, але і рабочай моладзі, мы ня выправілі недахопаў, а наадварот, атрымалі рэзкае зьніжэньне ўдзельнай вагі комсамольцаў у агульным прыёме ў КП(б)Б. Няма ніякіх політычных падстаў для зьмяншэньня ўдзельнай вагі комсамольцаў у агульным прыёме ў КП(б)Б. Асноўнай прычынай зьяўляецца недастатковае кіраўніцтва партыйных арганізацый работай ЛКСМБ, а таксама слабая работа комсамольскіх арганізацый у гэтай галіне. Комсамол Беларусі нясе большую частку віны і адказнасьці за дрэннае становішча росту КП(б)Б за лік комсамольцаў. Мы лічым неабходным падкрэсьліць, што слабы рост КП(б)Б за лік комсамольцаў сыгналізуе аб буйнейшых недахопах у рабоце беларускай арганізацыі комсамолу, асабліва ў выхаваўчай рабоце.

Нацыянальны склад КП(б)Б

Нацыянальны склад партыйнай арганізацыі грае выключна важную ролю для ўзмацненьня партыйнага кіраўніцтва соцыялістычным будаўніцтвам нац. рэспублікі, ўзмацненьня кіруючай ролі рабочае клясы ў правільнае вырашэньні нацыянальнага пытання.

Нацыянальны склад КП(б)Б:

	Беларусаў	Яўрэяў	Расійц.	Поляк.	Іншых
На 1/I-29 г.	18283 54,8%	7744 23,2%	4152 13,9%	992 3%	1740 5,1%
На 1/I-30 г.	20184 55,5%	8762 24,1%	4283 11,8%	759 2,1%	2356 6,5%
На 1/I-31 г.	25840 55,9%	11007 23,8%	5688 12,3%	1228 2,7%	2464 5,3%

Такім чынам, мы маем сыстэматычны рост КП(б)Б за лік беларусаў за ўсе тры гады. Астатнія нацыянальнасці даюць змены ў той ці іншы бок. Зараз паглядзім за лік якіх нацыянальнасцяў ідзе рост КП(б)Б.

Прынята ў партыю:

	Беларус.	Яўрэяў	Расійц.	Паляк.	Іншых
За 1927 г.	3019 53,4%	1450 25,7%	751 13,3%	169 2,9%	268 4,7%
1928 г.	3455 57,1%	1291 21,3%	873 14,4%	116 1,9%	321 5,3%
1929 г.	3737 57,8%	1470 22,7%	772 12%	165 2,6%	315 4,9%
1930 г.	7639 58,2%	3016 23%	1308 9,9%	365 2,8%	795 6%

Гэтыя лічбы яскрава сведчаць аб тым, што мы маем сыстэматычны рост за лік беларусаў. Сыстэматычны рост за апошнія тры гады мы таксама маем за лік яўрэяў, палякаў і іншых. Гэта сведчыць аб правільнасці нацыянальнай палітыкі нашай партыі. Побач з гэтым, мы хочам падкрэсліць наступныя 2 важнейшыя моманты: тэмп росту за лік беларусаў, бязумоўна, недастатковы. Удзельная вага рабочых беларусаў пры прыёме і ў складзе КП(б)Б ніжэй удзельнай вагі беларусаў у агульным складзе рабочых наогул. Наступнае, што трэба асабліва падкрэсліць, гэта тое, што рабочая частка КП(б)Б чым далей, тым больш расьце за лік рабочых беларусаў.

Партыйная праслойка сярод рабочых Беларусі

У нас маюцца весткі аб партыйнай праслойцы сярод рабочых Беларусі за люты 1930 г. За гэты год значных зьмен не адбылося, калі ўлічыць, што за гэты год мы мелі ня толькі вялізарны рост КП(б)Б, але і вялізарнейшы рост усёй рабочай клясы Беларусі. Усяго было ўлічана каля 250 прадпрыемстваў, у т. л. усе буйныя і сярэднія прадпрыемствы. Вытворчых рабочых у той час было на гэтых прадпрыемствах 44.500 чал. Вось як разьмяркоўваліся камуністы сярод паасобных галін прамысловасьці:

% камуністаў у паасобных галінах прамысловасьці.

Электрастанцыі	Мэтальныя	Керамічныя	Шкляная	Запалкавая	Апрацоўка дрэва	Папяровая	Скура-мехавая	Тэкстыльная	Швэйная	Харчова-эка-вая	Абутковая	Трыкатажн.	Поліграфічн.	Навукова-ма-стацкая	Тарфяная
21,8%	20,2	8,6	11,7	9,5	14%	14,5	21,9	9,4	11,7	16%	20,9	7,3	19,3	14,1	3,6
2	4	14	10	12	9	7	1	13	11	6	3	14	5	8	16

Як бачым найбольшая партыйная праслойка на электрастанцыях (21,8%), у мэтальнай прамысловасьці (20,2%), скураной і мехавой прамысловасьці (21,9%), на абутковых ф-ках (20,9%), у поліграфічнай прамысловасьці (19,3%). Такія важнейшыя для Беларусі галіны прамысловасьці, як шкляная, запалкавая, тэкстыльная, керамічная мае зусім нязначную партыйную праслойку. А тарфяная прамысловасьць мае ўсяго 3,5% камуністаў з агульнай колькасці рабочых.

Побач з гэтым, наглядаецца няроўнамернасць партыйнай праслойкі ня толькі паміж паасобнымі галінамі прамысловасці, але ў межах адной і той-жа галіны прамысловасці. З 4-х мэталязаводаў маем такое становішча, што на заводзе імя Леніна (Гомель) партыйная праслойка раўняецца 32,8%, на „Чырвоным Металісьце“ (Віцебск) — 25,4%, на заводзе „Комнар“ (Менск) — ужо 19,4%, а на „Энэргіі“ (Менск) — толькі 13,8%. У друкарні імя Сталіна (Менск) партыйная праслойка даходзіць да 30,5%, а ў друкарні Палесдруку яна раўняецца ўсяго 18,4%. Няроўнамернасць партыйнай праслойкі па розных галінах прамысловасці і на розных прадпрыемствах выклікаецца цэлым шэрагам прычын.

Няроўнамернасць тлумачыцца складам рабочых. Трэба ўспомніць, як складаліся нашы буйнейшыя прадпрыемствы. Шмат з іх уліталі значную колькасць сялян, саматужнікаў, моладзі. Гэтая няроўнамернасць партыйнай праслойкі тлумачыцца асаблівасцямі прадпрыемстваў. Напрыклад, сезонным характарам вытворчасці, дзе маецца шмат сезонных рабочых, большай ці меншай сувяззю рабочых з сельскай гаспадаркай і г. д. Але справа ня столькі ў гэтых асаблівасцях. Няроўнамернасць партыйнай праслойкі ў розных галінах прамысловасці, асабліва ў розных прадпрыемствах, якія знаходзяцца амаль што ў аднолькавых умовах, тлумачыцца, галоўным чынам, якасцю партыйна-масавай работы на прадпрыемствах, увагай да той ці іншай галіны прамысловасці і прадпрыемстваў з боку партарганізацый.

Важнейшай задачай з'яўляецца ўнясенне значных элементаў мэтайстравлення ва ўсёй працы па вярбоўцы ў партыю. Перад намі стаць задача значна пасіліць работу па ўзмацненні партыйнага асяродку ў папяровай і шклянёвай прамысловасці, а для гэтага патрэбна правесці цэлы шэраг мерапрыемстваў па ўзмацненні там усёй партыйнай работы. Мы таксама павінны звярнуць увагу на тое, што па тых галінах прамысловасці, дзе працуе больш за ўсё жанчын, партыйная праслойка ніжэй, чым там, дзе працуе большасць мужчын. Такое-ж самае становішча мы назіраем у паасобных прадпрыемствах. Самымі слабымі цэхамі з пункту погляду колькасці партыйнага асяродку з'яўляюцца тыя цэхі, дзе большасць жанчын. Гэта яшчэ раз сведчыць аб неабходнасці зрабіць пералом у галіне вярбоўкі жанчын у партыю.

* * *

Усе прааналізаваныя намі матэрыялы сведчаць аб тым, што КП(б)Б за апошнія тры гады значна вырасла, *тэмп* росту КП(б)Б таксама з'яўляецца здавальняючым. Яшчэ раз падкрэслівваем, што КП(б)Б значна вырасла *за лік рабочых з вытворчасці, за лік перадавых колгаснікаў*. Здавальняючы прыём у партыю з'яўляецца вынікам правільнай генэральнай лініі партыі і ён сведчыць аб тым, што наша КП(б)Б кроўна звязана з рабочымі масамі і колгаснікамі. Разгром троцкізму, правага опартунізму ўзмацніў сувязі партыі з рабочымі масамі, з колгаснікамі. Мільённы прыток у УсеКП(б) за апошнія тры гады — гэта адзін з адказаў рабочых на спробы агентаў кулацтва, буржуазіі разарваць партыйнае адзінства.

Побач з здавальняючымі вынікамі ў галіне росту за лік рабочых і колгаснікаў, мы маем шэраг недахопаў у рабоце па вярбоўцы і рэгуляванні прыёму ў партыю. Змяншэнне процанту рабочых з вытворчасці за 1930 год з'яўляецца вынікам шэрагу прычын. Вышэй мы аб гэтым гаварылі. (Паміж іншым трэба адзначыць недавальняючае становішча

партыйнай статыстыкі, асабліва пасля ліквідацыі акруг). Як асноўную прычыну трэба адзначыць *недастатковую ўвагу да пытанняў рэгулявання росту партыі*; павялічэнне процанту служачых, колгаснікаў за другую палову 1930 г. пры адначасовым змяншэнні процанту рабочых з вытворчасці паказвае, што ў цэлым шэрагу партыйных арганізацый Беларусі былі нядбайныя адносіны да рэгулявання росту партыі.

Трэба ўзмацніць вярбоўку ў партыю рабочых, колгаснікаў, асабліва жанчын, комсамольцаў. Новы ўздым рабочай актыўнасці ў выкананні задач трэцяга рашаючага году пяцігодкі, новы ўздым колгаснай хвалі—усё гэта павінна даць новы, магутны прыліў у партыю. Але гэты ўздым будзе рэалізаваны толькі ў тым выпадку, калі мы перабудуем партыйную работу на прадпрыемстве, у саўгасе і колгасе. Перад партыйнымі арганізацыямі стаіць надзвычайна важная задача ўзмацніць работу па вярбоўцы і палепшыць рэгуляванне прытоку ў партыю. Перад намі стаіць востра задача дыфэрэнцыяваць нашу работу ў галіне вярбоўкі ў партыю. Нам патрэбна звярнуць асаблівую ўвагу на ўзмацненне партыйнага асяродку ў тых галінах прамысловасці, на тых прадпрыемствах, дзе яна недастаткова, дзе яна ніжэй сярэдняга. Для гэтага патрэбна канкрэтнае кіраўніцтва з боку Гаркомаў і Райкомаў справай вярбоўкі ў партыю. Пры выкананні гэтых задач мы бязумоўна ліквідуем маючыся недахопы.

Задачи тэорэтычнай вучобы партактыву *)

. Роля актыву ў сучасны перыод

У сучасны перыод складаных умоў міжнародных адносін, у перыод калі партыя вядзе самую жорсткую, самую рашучую і бязьлітасную барацьбу на два фронты — у гэтых умовах роля актыву, бязумоўна, значна падвышаецца.

XVI зьезд партыі вуснамі т. Сталіна заявіў: „яскрава, што пытаньне, „хто каго“, пытаньне аб тым, ці соцыялізм пераможа капіталістычныя элементы ў прамысловасьці альбо яны перамогуць соцыялізм — ужо вырашана ў асноўным на карысьць соцыялістычных форм прамысловасьці. Вырашана канчаткова і беспаваротна“. Мы зараз праводзім вялікую барацьбу за сканчэньне пабудовы фундаменту соцыялізму ў гэтым трэцім рашаючым годзе пяцігодкі. Мы прымаем усе захады для таго, каб хутчэй скончыць адказнейшую задачу — ліквідаваць кулацтва як клясу на базе суцэльнай калектывізацыі. Мы павінны ведаць тыя падводныя камні, якія і надалей будуць сустракацца на шляху правядзеньня гэтай лініі партыі. Клясавы вораг ня толькі супраціўляецца, але і актыўна выступае супроць нас. Мы гэта бачым ня толькі на справе „прампарты“, на справе партыі меншавікоў, на справе нацдэмаў. Бачым гэта на прыкладзе працы ў раёнах. У Аршаншчыне існавала група, якая ставіла задачай паліць колгасы і біць камуністых. У Касьцюковічах была моцная групка, контр-рэвалюцыйнага зьместу, ці пад меншавіцкай, ці нацдэмаўскай шылдай.

Абвостраная клясавая барацьба патрабуе ад нашага актыву асаблівай пільнасьці, асаблівага чупьця. Яна патрабуе ад актыву, каб ён добра ведаў вучэньне Леніна аб клясавай барацьбе, каб ён ведаў тактыку гэтай барацьбы, якой навучаў нас Ленін, якой навучае нас партыя Леніна. Усё гэта мы павінны мець на ўвазе, калі гаворым аб ролі партыйнага актыву, аб значэньні для актыву марксыцка-ленінскай тэорыі, як зброі, пры дапамозе якой актыў можа па-бальшавіцку змагацца за лінію партыі.

Асаблівасьці соцыялістычнага будаўніцтва ва ўмовах БССР патрабуюць ад нас зразуменьня гэтых умоў. Тэмпы будаўніцтва БССР значна перавышаюць агульна-саюзныя тэмпы будаўніцтва. Для ўсяго саюзу прадугледжана першапачатковае накідкай па пяцігодцы — 280% уздыму ўсяе народнае гаспадаркі, а па БССР па папярэдніх меркаваньнях пяцігодкі мы павінны ўзьняць прамысловасьць на 428%.

*) Гэты артыкул зьяўляецца скарачонай і апрацаванай прамовай на нарадзе па партыйнай асьвеце пры ЦК КП(б)Б.

У трэцім рашаючым годзе пяцігодкі ў прамысловасць, аб'яднаемую ВСНГ, увальлюцца 35 тысяч новых пролетараў, колькасць пролетараў у гэтым годзе дасягне амаль 100 тысяч у воднай толькі прамысловасці.

У гэтым годзе ў сацыялістычны сектар с.-г. прыдуць 43-45 тысяч новых работнікаў. Калі падлічыць, гэтая лічба разбіваецца так: 7 тыс. пролетараў, якія звязаны будуць з механізацыяй с.г.; 8-10 тысяч пролетараў патрабуецца для 44 фабрык па першапачатковай апрацоўцы ільну-валакна, у сьвінаводчаскіх саўгасах — каля 10 тыс. рабочых; у зернавых і малочных саўгасах ня менш 6 тыс. чалавек і 12 тыс. рабочых сезоннікаў. Калі ўсё гэта мы падлічым, атрымаецца агульная лічба ў 43-45 тыс. новых рабочых у сельскай гаспадарцы. Твар некаторых раёнаў БССР карэнным чынам будзе зменены ўжо за гэту вясну. У некаторых раёнах зьявіцца машына-трактарныя станцыі (у 50 трактараў кожная) і 2 ільнозаводы. Задачы актыву, як практычных кіраўнікоў, як камандзіраў гэтай сацыялістычнай будоўлі, камандзіраў у нашым партыйным, у ленінскім сэнсе слова, значна падвышаюцца. Мы не павінны забываць аб тых тэмпах, з якімі будзем узьнімаць нашу гаспадарку ў гэтым рашаючым годзе пяцігодкі.

У БССР мы за гэту вясну павінны забяспечыць вялікі новы ўздых у бок калектывізацыі.

Другі момант, які неабходна ўлічваць, — гэта складаныя нацыянальныя ўмовы, у якіх мы павінны правільна вырашаць ленінскую нацыянальную політыку. Мы гэта зможам зрабіць толькі тады, калі партактыў — будзе добра ўзброены ленінскімі ведамі, калі ён будзе правільна разумець ленінскія прынцыпы нацыянальнай політыкі.

Прымежнасьць БССР патрабуе ад нас асаблівай увагі і вывучэння рэвалюцыйнага руху Польшчы і Заходняй Беларусі. Мы гэтага яшчэ добра ня ведаем. Вывучэнне пытанняў Зах. Беларусі і Польшчы зьяўляецца для нашага актыўнага баявымі задачамі, а ў нас, праўду кажучы, умеюць „вывучаць“ політычную географію, напрыклад, так, як у Віцебску, калі за 30 хвілін прайшлі ўсю карту і за пяць хвілін рашылі прайсці Японію, кажучы, што гэтага хопіць для Японіі.

Гэтыя пытанні неабходна дасканала вывучыць і таму, што зараз як ніколі востра стаіць пытанне абароназдольнасці краіны ў сувязі з шалёнай падрыхтоўкай нападу на Савецкі Саюз імперыялістычнага Захаду і Польскага фашызму ў асаблівасці.

Усе гэтыя ўмовы і асаблівасці БССР патрабуюць ад нас яшчэ большай мобілізацыі ўсёй партыйнай масы на барацьбу на два фронты за генэральную лінію партыі.

Уменьне правільна кіраваць масамі ў барацьбе за генэральную лінію партыі, у барацьбе на два фронты зьяўляецца адказнейшай справай для актыву. Каля 80% КП(б)Б — гэта маладыя члены партыі. З 46 тысячнай арганізацыі КП(б)Б — адна трэцяя частка зьяўляюцца кандыдатамі, пагэтану старыя кадры партыі нясуць асаблівую адказнасць перад усёй УсеКП(б) і пролетарыятам за выхоўванне гэтага маладняка, які не прайшоў адпаведнай школы падпольнай работы, грамадзянскай вайны. Мы адказваем таксама за выхоўванне таго рабочага маладняка, які нядаўна прышоў з вёскі на фабрыкі і заводы. Гэтыя ўмовы таксама ні на адну хвіліну мы не павінны забываць, калі гаворым аб задачах вучобы актыву, бо актыў павінен быць тут перадавіком, ён павінен быць кіраўніком у падрыхтоўцы, у бальшавіцкім выхоўванні маладых таварышоў.

II. Абвастрэньне барацьбы на тэарэтычным фронце

„У нас цяпер па-новаму“ гаворыць тав. Сталін: „ставіцца пытаньне аб НЭП'е, аб клясах, аб змычцы, аб політыцы партыі... Мы павінны перамагчы буржуазныя тэорыі, якія засьмечваюць голавы нашым практыкам, і ўзброіць іх марксыска-ленінскай тэорыяй“.

Ці-ж мы з вамі ня ведаем, што Рубінаўшчына ў політ-экономікі зьяўляецца контр-рэволюцыйнай меншавіцкай тэорыяй, што профэсар Рубін, які „комэнтываваў“ Маркса, на справе выконваў задачы II-га Інтэрнацыяналу па падрыхтоўцы інтэрвэнцыі Савецкага Саюзу.

Стоіць толькі ўзяць матэрыял па справе меншавікоў і вы ўбачыце сапраўдны твар пана Рубіна. Ці Рубін ня путаў голавы нашым практыкам?

Барацьба супроць буржуазных тэорыяў зьяўляецца адной з нашых галоўных задач. Актыў у першую чаргу павінен ускрыць і ўсьвядоміць сутнасьць гэтых „тэорыяў“.

Возьмем прыклады нацыянал-дэмакратызму і яго агентаў у партыі — ац. опартуністых.

Тэорыя нацдэмакратызму зьяўляецца ня толькі буржуазнай тэорыяй, але і служаць дапаможнікам па арганізацыі інтэрвэнцыі Беларусі з боку Польшчы.

Неабходна таксама яшчэ больш разгарнуць барацьбу з дэборыншчынай — гэтым меншавіцтвующым ідэалізмам, з мэханізмам на фалёзофскім фронце.

Нам вядома, што так званая „Т. К. П.“ гэта кулацка-контр-рэволюцыйная арганізацыя ў сваіх паказаньнях спасылаецца на тое, што яна спадзявалася на падтрыманьне яе з боку правых опартуністых.

Выкрыцьцё карэньняў правага опартунізму, паказ куды вядзе тэорыя правых таксама зьяўляецца адной з задач вучобы партактыву.

За невялікі адрэзак часу ў БССР мелася шмат выпадкаў, калі варожыя нам тэорыі знаходзілі свой адбітак на практыцы (прышчэпаўшчына, справа БАН, БДВ НКА і інш.).

Зусім нядаўна мы мелі справу Барысаўскага парткіраўніцтва. Барысаўскае кіраўніцтва праглядала такую справу, як вялікую засьмечанасьць колгасаў кулацкімі элемэнтамі. Барысаўскае кіраўніцтва праглядала самыя агідныя праявы зажыму самакрытыкі, аж да забараны выпуску коопэрацыйнай газеты.

У Копылі сабралі ня больш ня менш, як 167 сялян (беднякоў і сярэднякоў) і пасадзілі іх на лаву падсудных і судзілі за тое, што быццам яны ня выканалі сваіх абавязкаў па контрактацыі. Вось як ў даным выпадку папулярывавалі справу контрактацыі.

Гэта значыць рабіць ня толькі анты-партыйны, але і контр-рэволюцыйны ўчынак.

Возьмем усім вядомыя прыклады, як зажым самакрытыкі ў Чарэі, альбо яскравыя праявы правага опартунізму ў Чырвонай Слабадзе. У Касьцюковіцкім раёне ў шэрагі партыі пралезьлі і зараз выяўлены нават кулакі і былыя бандыты. Такія факты зьяўляюцца, з аднаго боку, вынікам актыўнасьці варожых кляс і з другога боку — недастатковай пільнасьці партарганізацыі.

У Усебеларускай Саўпартшколе пры вивучэньні эаномічнай географіі падзялілі Беларусь на тры часткі: БССР, Зах. Беларусь пад окупацыяй Польшчы і Ўсходнюю Беларусь (толькі не напісана пад окупацыяй РСФСР). Ад чаго гэта ўтвараецца? Ад таго, што людзі трымаюць галаву на бекрэнь, думваючы, што кіраваць, гэта азначае

падпісаць, класьці штэмпель. У газэце Комвузу „Ленінец“ пісалі ў 30 годзе, што Янка Купала ў дні Кастрычніка быў нейтральным і што студэнты і асьпіранты памыляюцца калі Янку Купалу западазраюць у тым, што ён у дні Кастрычніка быў варожым. І гэта пасля выкрыцьця нацдэмаўскіх спраў, пасля выкрыцьця сапраўднага твару Янкі Купалы.

Мы вельмі мала зьвярталі ўвагі на „алілуйшчыкаў“, якія пачынаюць амаль кожнае выступленьне славамі: „пры разгорнутай рашучай барацьбе... пры ліквідацы кулацтва, як клясы... як галоўнай небяспэкай... пры барацьбе з праявамі шовінізму, пры рашучым вылучэньні жанчын на кіруючую работу“... і г. д. і г. д. А калі паглядзім, як гэты чалавек выконвае на справе, як гэты чалавек *разуме*е тое, аб чым ён казаў, дык не заўсёды будзем мець добрыя вынікі.

Нам трэба, каб людзі *ня толькі гаварылі лёзунгі партыі, але і ажыццяўлялі іх, змагаліся за іх.*

Усё сказанае паказвае, як зараз павышаецца роля актыву, як зараз ускладняюцца задачы, як падвышаецца адказнасьць за пасьпяховую мобілізацыю ўсёй партыі на барацьбу на два фронты, на барацьбу за генэральную лінію партыі.

Сказанае сьведчыць аб тым, што ў нас у гэтай справе ня ўсё добра.

Бязумоўна, было-б памылкай, калі-б мы казалі, што мы „топчамся на адным месцы.“

На сеньняшні дзень аб нас, аб бальшавіках так не гавораць нават нашы ворагі. Дзейнасьць усіх „Рамзіных“, „Рубіных“, дзейнасьць усіх контр-рэвалюцыйных Лёсікаў і інш. была накіравана на тое, каб спыніць тэмпы нашага росту, каб затрымаць наш буйны рост.

Гутаркі аб тым, нібыта мы топчамся на месцы, ня ідзем уперад— зьяўляюцца памылковымі і шкоднымі, гэта праявы дробна-буржуазнага ўпадніцтва.

Наш актыў, бязумоўна, ідэалёгічна ўзмацніўся, але гэта ня здымае вастраты пытаньня аб вучобе актыву.

III. За выкананьне дырэктыў партыі аб вучобе

Дырэктывы нашай партыі аб ўзмацненьні марксыцка-ленінскага узброеньня актыву выконваюцца яшчэ да гэтага часу вельмі і вельмі недавальняюча. Возьмем самыя апошнія пастановы. Пастанова ЦК УсеКП(б) аб задачах партасьветы ад 13 XI-30 г. гаворыць аб пашырэньні сеткі, аб 100% ным ахопе актыву, аб пашырэньні сьсаўпартшкол, вячэрніх комвузаў і г. д.

У пастанове ЦК КП(б) таксама гаворыцца: „Адзначаючы недавальняючае становішча тэарэтычнай вучобы кіруючага парт. актыву, ЦК зварачвае ўвагу усіх арганізацый на задачы 100% ахопу марксыцка-ленінскай вучобай актыву, захоўваючы добраахвотнасьць выбару форм. ЦК лічыць неабходным прадставіць для заняткаў партактыву, акрамя поўнага выкарыстаньня дзён адпачынку, яшчэ да 5 вечароў у месяц“.

Мы яшчэ вельмі дрэнна змагаемся за выкананьне гэтых дырэктыў. Вось прыклад: Віцебск мае вялікую парт. арганізацыю, а ў вячэрнім комвузе вучыцца з ліку актыву толькі адзін сакратар ячэйкі.

Мы сустракаемся з поўнай недаацэнкай вучобы актыву з боку шэрагу нашых раённых т-шоў. У Менску ў значнай меры пераламылі гэтую коснасьць. Зараз у Менску працуюць курсы актыву, 600 ч.

актыву займаецца ў вячэрнім комвузе. Т. Аронштам, калі быў сакратаром Акругкому, вучыўся на завочных курсах марксызму і зараз у Смаленску выканаў 7 заданняў, у тэй час, як некаторыя т-шы, седзячы на раёне, гавораць: „мне вучыцца вельмі цяжка“ і ня выканалі ніводнага задання. Як бачыце, што тут справа не ў занятасці, а ў правільным разуменні неабходнасці вучыцца, і ўменьні рацыянальна скарыстаць свой час.

У адносінах укомплектавання Комвузу і Саўпартшколы меліся самыя недапушчальныя выпадкі з боку паасобных раёнаў. У некаторых раёнах разважалі так: „хто непатрэбен, альбо ў каго ёсць якія лібо загібы, давай пашлем туды, няхай выправіцца“; пасылалі таксама хворых, альбо тых, хто не спраўляецца з работай.

У выкананні дырэктыў партыі па вучобе актыву ў нас, у КП(б)Б, маецца шэраг політычных прарываў, якія выцякаюць з опартуністычнай недаацэнкі вучобы. Мы павінны мобілізаваць увагу КП(б)Б на ліквідацыю гэтых політычных прарываў. Партвучоба, — *адна з баявых задач, непадзельная частка ўсёй партработы і выкрэсліць партыйную вучобу, як чужароднае цела з усёй партработы, г. зн. абязброіць партыю.*

IV. Сетка і формы вучобы актыву

Пяройдзем да пытання — аб сетцы і формах вучобы. Мы маем вялікую сетку вучобы актыву. У мінулым годзе адчынілі дом партасъветы, праз гэты дом ужо прапусьцілі 179 чалавек. Дом партасъветы ставіць сябе задачай перападрыхтоўку нашых кіруючых працаўнікоў членаў ЦК і ЦКК, сакратароў РК, старшын РКК, Оргпропаў і Культпропаў. Дом партасъветы ставіць сваёй задачай, побач з прапрацоўкай проблем сучаснасці, прывучыць т-шоў да самастойнай працы над кніжкай, над Марксам, Энгельсам, Леніным; падвышэнне політычнага і тэарэтычнага ўзроўню кіруючага складу КП(б)Б. Дом партасъветы ня дрэнна выконвае гэтыя задачы ў асноўным, ня гледзячы на шмат хібаў і недахопаў. Праз Дом партасъветы ў год мы павінны прапусьціць каля 360 ч. Плянавая работа Дому парушаецца ў выніку недаўкомплектавання, у выніку таго, што раёны ў шмат выпадкаў не адпушчаюць некаторых т. т. на вучобу, ня гледзячы на адпаведныя пастановы ЦК. Комсамол ні ў І-шы, ні на II-гі склік ня даў ніводнага чалавека, заяўляючы, што нельга зняць з работы.

Неабходна звярнуць увагу на задачу комплектавання Комвузу. У гэтым годзе трэба набраць у Комвуз 470 асоб на першы курс, на аддзяленні: савецкае будаўніцтва, партыйнае, пропагандыскае, газэтнае і 2 нац. сэктары — польскі і яўрэйскі. Комплектаванне Комвузу павінна стаць у цэнтры ўвагі раёнаў. У саўпартшколы па вызначанаму ЦК контынгенту, мы павінны прыняць у 1931 г. 600 чал. Гомельская школа ня справіцца і напалову з гэтай задачай, таму зараз практычна ставіцца пытанне, аб арганізацыі яшчэ дзвёх СПШ (у Віцебску і Магілёве). Адна саўпартшкола нават ня можа задаволіць папярэдняй падрыхтоўкі кадраў толькі для Комвузу.

Наступным звязном вучобы актыву зьяўляецца курсавы сэктар пры Комвузе, які аб'яднае курсы актыву, комсамольскія, нарасъветы і часовыя газэтныя курсы. Курсы актыву рыхтуюць і перападрыхтоўваюць працаўнікоў савецкага апарату, партыйнага апарату і пропагандыстых. Па чарнавых падліках гэтыя курсы раённага актыву пры Комвузе павінны ў год даць перападрыхтаваных 100 пропагандыстых.

Курсы раённага партыйнага актыву пры Комвузе цалкам на сённяшні дзень сябе апраўдваюць. Яны абслугоўваюцца лепшымі выкладчыкамі і ў матар'яльных адносінах знаходзяцца ня ў дрэнным становішчы, але гэтыя курсы неабходна яшчэ пашырыць колькасна і палепшыць якасна. Пры Усебеларускай Саўпартшколе адчынены на 50 асоб курсы для падрыхтоўкі партарганізатараў, сакратароў колгасных ячэек, курсы для падрыхтоўкі нізавога зьвязна актыву, які працуе на вытворчасьці і ў колгасе. Патрэбна прыналегчы на гэтую справу, бо пакуль што на курсы пасылаюць людзей вельмі марудна і вельмі павольна.

Асаблівую ўвагу трэба зьвярнуць на падрыхтоўку комсамольскага актыву. У БССР курсы комсамольскага актыву ў мінулым годзе мелі 150 слухачоў. У гэтым-жа годзе яны маюць усяго 50 чалавек, гэтае памяншэньне пры ўзрастаючым запатрабаваньні ў падрыхтаваных комсамольскіх работніках зьяўляецца зусім ненормальным зьявішчам.

Гэта, бязумоўна, буйны прарыв у падрыхтоўцы кадраў комсамолу. ЦК ЛКСМБ трэба ўзяць „Чырвоную зьмену“ на сапраўдную барацьбу за падрыхтоўку кадраў. Мінімумам зьяўляецца пашырэнне курсаў комсамольскага актыву да 150 слухачоў, г. зн. да ўзроўню мінулых гадоў, каб на кожны раён у год выпускаць па аднаму таварышу, а ў буйныя раёны па 2. Падкрэсьліваем, што гэта мінімум. Трэба такія заданьні выконваць з комсамольскім энтузіязмам.

Мы маем зараз і такі від вучобы актыву, як курсы воднікаў у Магілёве і чыгуначныя — у Віцебску і Гомелі. Перад адпаведнымі арганізацыямі стаць задача наладзіць курсы, як сьлед, каб яны адпавядалі задачам і асаблівасьцям падрыхтоўкі кадраў для транспарту.

Улетку г/г вызначана правесць 4 куставых курсаў (у Менску, Віцебску, Гомелі і Магілёве) па падрыхтоўцы прапагандыстых, з агульным контынгентам ня менш 240-300 прапагандыстых з улікам спецыялізацыі гаспадаркі нашых раёнаў.

Гэта сталая дзённая сетка: комвуз, саўпартшколы, Дом партасьветы, курсавая база комвузу, — Гомельскай саўпартшколы, курсаў прапагандыстых па 4-х кустах, курсаў воднікаў у Магілёве, курсаў чыгуначнікаў у Віцебску і Гомелі.

Вячэрняя сетка не заўсёды добра наладжана: Усебеларуская школа і Комвуз маюць вячэрнія сэктары, але гэтыя сэктары толькі мясцовага значэньня — для Менску і Гомелю. Трэба паставіць рашуча пытаньне аб тым, каб комвуз БССР быў сапраўдным памочнікам і кіраўніком вячэрнімі комвузамі ў іншых буйных гарадох. А трэба сказаць, што гэтага яшчэ няма. Трэба палепшыць праверку і кіраўніцтва з боку Культпропу ЦК работай гэтых комвузаў.

Завочнае навучаньне мае вялікую сетку. Мы маем таварышоў і ў Інстытуце Чырвонай Профэсуры, на курсах марксызму, у завочным комвузе Масквы, Ленінграду, у завочным комвузе Беларусі і г. д. Гэтая форма завочнай вучобы павінна ахапіць значную колькасьць партактыву. А на справе ў значнай колькасьці раёнаў завочная вучоба ператвараецца ў завочнае очкаўцрацельства.

Мы павінны правераць работу завочнікаў, стварыць для іх адпаведныя ўмовы вучобы, арганізаваць дапамогу і кіраўніцтва (конфэрэнцыі, консультацыі).

Асаблівую ўвагу неабходна зьвярнуць на завочнае навучаньне па радыё. Пры ЦК УсекП(б) арганізаваны Інстытут па масаваму завочнаму навучаньню, у нас пры ЦК КП(б)Б такі Інстытут таксама арганізуецца,

Туды будзе ўваходзіць завочная саўпартшкола, завочны комвуз, комсамольскі ўніверсітэт, курсы партактыву з агульным контынгентам у 7 тысяч чалавек. Сотня аўдыторый павінны знаходзіцца па раёнах. Ужо 34 аўдыторыі ў мінулым м-цы ўдзельнічалі ў пераклічцы і адказвалі, што яны слухаюць перадачу. Стаіць задача скончыць абсталяванне астатніх 66 аўдыторый. Трэба цалкам скарыстаць радыё, скарыстаць тэхніку ў гэтай вялікай справе, і мы гэта здолеем, калі будзем работаць з бальшавіцкай настойлівасцю.

За плян у 100 аўдыторый мы павінны драцца, як належыць, абсталяваць іх і прывесці ў такі парадак, каб яны былі сапраўднымі цэнтрамі вучобы актыву. Раёны павінны забяспечыць контынгент масавага завочнага навучання ў 7000 чалавек па той разьвэрстцы, якая будзе дана ад інстытуту масавага завочнага навучання пры ЦК КП(б)Б.

Набраць 7 тысяч і арганізаваць слуханьне лекцый — справа вялікая і адказная. У гэтай справе, у справе разгортвання масавага завочнага навучання па радыё асноўную ролю павінны адыграць раённыя парт. габінэты. Яны павінны стаць тым месцам, дзе будзе згуртавана ўся гэта праца, апрача вячэрніх і дэкадных комвузаў. Неабходна разгортванне кароткатэрміновых курсаў для раённага актыву з праграмай па паасобных пытаннях. Напрыклад: аграрнае пытаньне ў сувязі з калектывізацыяй; нацыянальнае пытаньне і нац. політыка; праблема генэральнага пляну і г. д. Такія курсы-канфэрэнцыі для актыву неабходна будзе ўвесці як адну з асноўных найбольш гнуткіх форм вучобы актыву.

ЦК КП(б)Б наладжваецца паездка лектароў у раёны для чытаньня лекцый на розныя тэмы. Ужо такія лекцыі праводзяцца. Па пляну намечана паслаць прыкладна чалавек 40-50 на гэту справу з Менску. Пакуль што намечана ахапіць 12 раёнаў. Першы крок ужо зроблен. Зараз паўстае пытаньне аб пашырэнні ахопу колькасці раёнаў.

Раённы актыў вельмі дрэнна інфармаваны па розных пытаннях, якія цікавяць яго і ўсю КП(б)Б. Аб усіх гэтых пытаннях у газэтах не напішаш, і інфармацыйныя лісты ЦК павінны з'явіцца непарыўнай часткай зместу вучобы актыву.

І, нарэшце, па нашай думцы, неабходна шырока прымяняць такую новую форму вучобы актыву, як ленінскія вечары.

Што разумеецца пад ленінскімі вечарамі? У нас узнікае шмат практычных пытанняў, якія звязаны і выцякаюць з штодзённай работы і на што можна знайсці адказ у Леніна, а мы, на жаль, у практычнай працы вельмі і вельмі рэдка зварочваемся да Леніна. Калі-б мы часцей зварочваліся да Леніна, у нас было-б менш хібаў і памылак.

Па ленінскіх вечарох маем такі вопыт — таварышы, якія выяжджаюць на раён, падрыхтоўваюць цэлы шэраг пытанняў, даюць сакратару РК, сакратар РК адразу не адказвае, а прапрацаваўшы гэтыя пытанні, пашукаўшы той ці іншы адказ у Маркса, Энгельса, Леніна, Сталіна, у пастановах зьездаў і г. д. дае такія адказы.

Гэтая справа вельмі карысная і каштоўная для бальшавікоў. Такую форму работы мы называем ленінскімі вечарамі, таму што гэта будзе вечар, калі актыў будзе Леніна чытаць, калі ў Леніна будуць браць адказы на запытанні.

У справе кіраўніцтва вучобай актыву вялікую ролю адыгрывае Дом Комасьветы як з боку мэтодычнай дапамогі, так і па арганізацыі работы парт. габінэтаў у раёнах.

Каб падагуліць становішча вучобы актыву разгледзім наступны плян:

П Л Я Н

падрахтоўкі і перападрахтоўкі актыву КП(б)Б і выкананьне пляну.

Назва ўстановы:	Тэрмін навучання	Контынгент набору ў 1930 г.	Колькі вылучана за 30 г.	Намечана за 31 г. прыняць	Заўвага
1. Комвуз імя Леніна	3 г	290	43	470	Працуе 7-ы год
2. Саўпартшкола	2 г.	100	95	600	—
3. Дом партасьветы пры ЦК	2 м-цы (6 выпуск. у год)	360 (па 60 ч. у набор.)	179 (за 6 склік.)	360	Адчынены ў ліпені 30 г.
4. Курсы актыву пры комвузе (сярэдняе зьвяно)	Трохмесячн. 4 выпускі ў год)	200 (па 50 ч. у набор.)	47 (за адзін склік)	200	Адчынены ў сьнежні 30 г.
5. Курсы нізавога актыву пры Усебеларускай саўпартшколе.	Трохмесячн. (4 выпускі ў год)	150 (па 50 ч. у набор.)	—	150	Адчынены ў сакавіку 31 г.
6. Курсы комсамольскага актыву пры комвузе	Адзін год	75 (фактычна прынята 50 асоб)	100	150	—
7. Курсы пропагандыстаў	2 м-цы (Менск, Віцебск, Гомель, Магілёў).	240 (па 60 ч. на курс)	118	240	Курсы летнія
8. Курсы водніцаў	1 м-ц Магілёў	20	—	20	Адчынены ў сакавіку 1931 г.
9. Курсы чыгуначн (Віцебск, Гомель)	2 м-цы	40	—	40	—
10. Вячэрні Комвуз у Менску	2 гады	600	—	600	—
11. Раённыя вячэрн. комвузы—Барысаў, Віцебск, Бабруйск, Гомель, Ворша і Магілёў	2 гады	540	—	540	Організаваны ў 1930 г.
12. Дэкадныя комвузы (было вызначана па 20 раёнах)	1 год	400	—	800	Організаваны ў 1930 г. толькі ў 10 раёнах
13. Інстытут масавага завочнага навучання (ІМЗН)	разам	1109	—	7000	—
У тым ліку:					
1. Завочны комвуз	3 г.	509	—	2000	—
2. " СПШ	2 г	600	—	2000	—
3. " Комсам. У-т	—	—	—	1000	—
4. " Курсы партактыву	1 г	—	—	2000	—
У с я г о		4124	588	11170	—

Такім чынам, контынгент набору 1931 г. ва ўсіх зьвёньнях вучобы партактыву амаль у 3 разы (дакладна на 172%) перавышае контынгент 1930 г. Выкананьне гэтага пляну 1931 г. будзе адзначаць ліквідацыю разрыву паміж запатрабаваньнямі ў парткадрах і тэмпамі іх падрыхтоўкі. *Барацьба за выкананьне гэтай праграмы зьяўляецца для КП(б) ударнай і адной з асноўных задач.*

Вышэй мы гаварылі, што ў гэтым годзе ўжываюцца і такія формы вучобы актыву, як падвышанага тыпу кароткатэрміновыя марксыцкая лэнінскія гурткі, курсы-конфэрэнцыі па паасобных пытаньнях, лэнінскі-вечары і плянавыя эпизодычныя лекцыі. На гэты год плянам прадугледжана 80 выезда ў лектароў з Менску ў 16 найбольш буйных раёнаў. Ужо спачатку гэтай работы высветлілася мэтазгоднасьць гэтай формы вучобы і вялікія запатрабаваньні з боку раёнаў. Таму ўжо зараз перад Культпропам ЦК КП(б) паўстае пытаньне аб павялічэньні пляну і пашырэньні колькасьці ахопу раёнаў. „Вузкім“ месцам тут зьяўляецца недахоп кваліфікаваных лектароў у Менску. Аднак, гэтае „вузкае“ месца магчыма ліквідаваць шляхам скарыстаньня лектарскіх сіл з іншых гарадоў БССР і запрашаньня лектароў ад ЦК УсеКП(б). Дагэтуль яшчэ слабым месцам вучобы актыву зьяўляецца бесконтрольнасьць і недастатковая ўвага да завочнага навучаньня ў Сьвярдлоўскім і Ленінградскім комвузах, курсах марксызму і і. Ч. П. (Інстытут Чырвонай Профэсуры.)

V. Проблема кнігі для актыву

Ня менш важным зьяўляецца пытаньне праблемы кнігі для актыву.

Проблема кнігі для актыву абумоўлена той барацьбой, якая разгортваецца на ідэолёгічным фронце. Ужо ўсім вядома, што барацьба на ідэолёгічным фронце, барацьба за марксыцка-лэнінскую тэорыю, з меншавіцка-рубінскай контр-рэвалюцыйнай тэорыяй, з дэборыншчынай, з мэханістамі, з нацыянал-дэмакратычнай тэорыяй, з нацыянал-опартуністычнай, — зьяўляецца адной з праяў абвастрэньня клясавай барацьбы, адным з паказчыкаў боек за лінію партыі, за марксызм, за лэнінізм.

У падручніках па політэкономіі перад намі стаіць вялікая задача, задача, якую мы ўжо, праўда, з посьпехам вырашаем, але яшчэ ня вырашылі — ачышчэньне падручнікаў і дапаможнікаў ад налётаў і заносаў ідэалізму і мэханіцызму.

Стварэньне падручнікаў па політэкономіі зьяўляецца адной з актуальнейшых спраў ня толькі для нас, але і для ўсёй партсеткі УсеКП(б).

Ня трэба быць і спэцыялістым-экономістам, каб ведаць, што больш-менш здавальняючага падручніка па політэкономіі на сёньняшні дзень няма.

З падручнікамі па эканоміцы сельскае гаспадарцы таксама ня лепш. Мы адкрылі такі факт, што ў нашым комвузе ў мінулым годзе эканоміка сельскае гаспадаркі з аўтараў была прадстаўлена 5-ю шкодыкамі. Эканоміку сельскае гаспадаркі вывучылі па Макараву, Нікіціну, Канюкову, Студзенскаму і Кажанаву і інш. пры слабой увазе да партыйных пастановаў, пры слабой увазе да комуністычных дакумэнтаў па пытаньні сельскае гаспадаркі.

Такім чынам, у прыватнасьці ў БССР, падручнікаў па эканоміцы сельскае гаспадаркі няма.

Як гэтыя буржуазныя тэорыі засьмечвалі голавы нашых актывістаў, прыкладаў у практыцы ня мала, аб гэтым неаднаразова сыгналізаваў друк.

Пры стварэнні і напісанні падручнікаў па эканоміцы сельскае гаспадаркі ў цэнтр увагі трэба ўзяць і максімальна скарыстаць пастановы з'ездаў і пленумаў УсеКП(б) і КП(б)Б па пытаннях сацыялістычнай рэканструкцыі сельскае гаспадаркі. У нас яшчэ вельмі і вельмі дрэнна скарыстоўваюць, напрыклад, прамову і тэзісы Якаўлева, пастановы VI з'езду СССР і г. д., а гэта лепшыя „падручнікі“.

Такія-ж задачы стаяць і ў справе стварэння падручнікаў па левінізму, дыямату, гістмату і г. д.

У справе стварэння падручнікаў па гісторыі партыі неабходна ўвязка гісторыі УсеКП(б) паслякастрычнікавага перыяду з гісторыяй такіх партый, як КП(б)Б, КП(б)У і куністычнай партыі Арменіі, Грузіі і г. д. У нас пасля кастрычнікаўскі перыяд у гісторыі УсеКП(б) выключна грунтуецца на Цэнтральна-Чорназемнай вобласці, на цэнтральна-прамысловай вобласці і на Паўночнай вобласці, далей гэтага ня выходзіць. Гэта з'яўляецца недахопам у падручніках па гісторыі партыі.

Трэба паставіць гэтае пытанне перад інстытутам гісторыі партыі ЦК КП(б)Б і прасіць інстытут Леніна пры ЦК УсеКП(б) аб увязцы гэтых пытанняў.

Тады нам значна лягчэй будзе спраўляцца з тымі задачамі, якія стаяць перад намі па вывучэнні гісторыі УсеКП(б).

Справа з падручнікамі даходзіць да таго, што па гісторыі Беларусі маецца кніга Ігнатоўскага, кніга Гарэцкага Максіма „Гісторыя Бел. літаратуры“ і эканом-геаграфія „паважанага“ Смоліча. Усе гэтыя кнігі ня толькі з памылкамі, а нават і проста шкодныя.

Гэтыя падручнікі да гэтага часу былі не раскрытыкаваны. Толькі ў апошні год ізбялі гэтыя падручнікі, але дрэнна тое, што яшчэ нічым не замянілі гэтых падручнікаў.

ЦК КП(б)Б чатыры м-цы таму назад даручыў інстытуту партыі напісаць гісторыю Беларусі і гісторыю КП(б)Б і падручнікі па гісторыі.

Гэта з'яўляецца актуальнай справай. Далей ня можа быць такога становішча, калі няма такіх падручнікаў.

У нас яшчэ да гэтага часу няма артыкулаў, падабраных матэрыялаў, хаця-б у дакументах „КП(б)Б у барацьбе за левінскую нацыянальную палітыку“. А гэта актуальнейшая справа, неабходная на сённяшні дзень для актыву.

У нас яшчэ агульна-адукацыйныя прадметы праходзяць па падручніках нац.-дэмократаў, напрыклад, па падручніку Міцкевіча. А бел-мова вывучаецца па Лёсіку і г. д.

Трэба гэтыя прабелы ліквідаваць.

Здаецца патрэбным, каб у „Большавіку Беларусі“ быў дадзены шэраг артыкулаў па гэтых пытаннях.

Мы ня можам напісаць усіх падручнікаў сваімі сіламі, але сілы для напісання большасці падручнікаў у нас маюцца. Наша „навуковая гвардыя“ можа гэта для партыі зрабіць і павінна зрабіць, бо гэта партыйны доўг куніста навуковага работніка.

* * *

Некалькі заўваг аб методах працы і аб кіраўніцтве вучобай актыву. Першае —методы сацыялістычнай работы ў вучобе актыву, як саборніцтва групавое і індывідуальнае дагэтуль не з'яўляюцца сталымі методами работы.

Але гэтыя методы ўздымуць адказнасць нашых т-шоў за вучобу і з'яўляцца крыніцай абмену вопытам вучобы.

Пару слоў аб кіраўніцтве з боку РК. Калі Райкомы дрэнна правяралі масавую вучобу, то зусім не правяралі вучобу актыву, у некаторых выпадках мабыць таму, што гэта ў першую чаргу закранала-б членаў Бюро Райкому.

Неабходна будзе паставіць сыстэматычна-плянавую праверку вучобы актыву, заслухоўваючы пэрсональныя даклады і даклады гурткоў, якія займаюцца. Неабходна самым рашучым чынам узяць пад агонь бальшавіцкай самакрытыкі праверку тэарэтычнай вучобы актыву і ў гэтай справе раённыя газеты павінны быць мобілізаваны на ліквідацыю прарыву ў тэарэтычнай вучобе актыву.

Мы павінны агонь бальшавіцкай самакрытыкі накіраваць, ня глядзячы на асобы, на канкрэтных носьбітаў зла, на лятую ў вучобе. У нас ёсць тып лятую, якія „выбіраюць“ сабе формы на працягу году—пяць—дзесяць, лётаюць з адной установы ў другую. Па лятую трэба біць як сьлед, трэба біць па прагульшчыках, па зрыўшчыках, а таксама трэба паказаць лепшыя прыклады ўдарніцтва. Нашы газеты, на вялікі жаль, гэтай справай мала займаюцца, не падхопліваюць, не мобілізуюць увагі.

Толькі разгарнуўшы самакрытыку ў партвучобе і, галоўным чынам, накіраваўшы агонь самакрытыкі на прарывы ў марксыцка-ленінскай тэарэтычнай вучобе актыву, мы мобілізуем увагу на барацьбу за падвышэньне бальшавіцкай баяздольнасьці КП(б)Б, на барацьбу за ўзбраеньне марксыцкай тэорыяй. Узбраеньне марксыцка-ленінскай тэорыяй актыву зьяўляецца адной з баявых задач КП(б)Б. Адной з умоў пасьпяховай барацьбы за ленінскую лінію нашай партыі.

Барацьба за перабудову сельскай гаспадаркі

(Боркавіцкі раён)

XVI зьезд УсеКП(б) паставіў задачу ператварэньня т. зв. спажывецкіх раёнаў у вытворчыя раёны малака, гародніны, сьвінаводтва, лёну. Гэтая задача з посьпехам вырашаецца ў БССР. Сельская гаспадарка Савецкай Беларусі шпаркім тэмпам перабудоўваецца з гаспадаркі спажывецкай, з гаспадаркі дробнай у гаспадарку перадавой жывёлагадоўлі і тэхнічных культур на базе калектывізацыі і разьвіцьця савецкіх гаспадарак.

Боркавіцкі раён зьяўляецца тыповым раёнам, дзе прышчэпаўска-нацдэмаўская політыка заставіла вялікі сьлед, дзе пераважная частка б. панскіх маёнткаў засталася ўшчэнт разбуранай, а землі разьбітымі па хутарох. Толькі за апошнія два гады ўзяты рашучы напрамак па калектывізацыі вёсак і хутароў.

Да сучаснага часу абагулены сэктар с.-г. раёну (саўгасы, колгасы) абымае да 45% зямельнай плошчы, а ў колгасах налічваецца звыш 31% бядняцка-серадняцкіх двароў.

Боркавіцкі раён зьяўляецца адным з буйнейшых ільнаводных раёнаў, шпаркім тэмпам спэцыялізуецца ў раён таварнага ільнаводтва і жывёлагадоўлі: пасеўная плошча пад ільном у 1930 г. была 3.571 га, у 1931 г. мяркуецца засеяць 7.264 га — рост на 103%; колькасць буйнае рагатае жывёлы з 7.968 галоў у 1930 годзе мяркуецца давесці да 10.076 гал. — прырост на 26,5%; па цялятах з 2.666 галоў да 6.122, рост на 142%, па аўцах з 11.274 галоў да 15.781, — рост на 40%. Кантрольныя лічбы па сельскай гаспадарцы на 1931 г. даведзены да колгасаў і бядняцка-серадняцкага двара і імі ў асноўным прыняты. Такім чынам, ёсць поўная ўпэўненасьць, што плянавыя намёткі будуць выкананы. Разам з гэтым пашыраецца кармовая база жывёлагадоўлі як, напрыклад, пашырэнне засеву канюшыны, караньплодаў, сіласаваньне кармоў і г. д.

Зроблены значны зрух у справе спэцыялізацыі гаспадарак: арганізаваны буйны ільна-саўгас на 7000 га, які ўжо ў мінулым годзе засеяў 436 га лёну, а ў 1931 годзе будзе засеяна 1.200 га лёну, праводзіцца спэцыялізацыя 24 колгасаў, як ільнаводных, жывёлаводчых, 5 колгасаў сьвінаводчых, 3 птушкавод. жывёлаводч. колгасаў, але ў справе спэцыялізацыі колгасаў няма адпаведнай чоткасьці як у РВК, так і РКС. У раёне будзецца завод па першапачатковай апрацоўцы ільну, які ўжо ў бягучым годзе павінен пераапрацаваць да 10.000 тон сырцу і гэтым самым будзе стымуляваць пашырэнне ільнаводтва раёну.

У справе правядзення гаспадарча-політычных кампаній Боркавіцкі раён у некаторых галінах займае адно з першых месц па БССР, але па важнейшых вучастках раён ганебна адстае.

Збожжанарыхтоўкі ў асобным квартале 1930 г. далі 112% выканання і 105% сустрэчнага пляну. Дадатковыя збожжанарыхтоўкі раёну даюць значнае перавышэнне плянавых наметаў. Бульбанарыхтоўкі ў асобным квартале далі 105% выканання квартальных заданняў. Мобілізацыя сродкаў: сельгаспадатак выканан на 89%, самаабкладанне 1931 г. на 89,8%, страхоўка на 90,8%, аднаразовы збор на 88,2%. Па становішчу на 20 сакавіка 1931 г. ганебна адстае выкананне квартальных заданняў I-га кварталу 1931 г.: па селькрэдыту выканана на 59,1% на 20 III-31 г., мобілізацыя сродкаў па лініі спажыўсystэмы выканана на 78,7% квартальнага пляну, па ашчадках — выкананне на 15,6%. Ганебна адстаюць лесанарыхтоўкі і лесавывазкі, а таксама дарожныя работы. Праведзены месячнік ліквідацыі прарываў хця і даў некаторы зрух, але пляны далёка ня выкананы. Ільнянарыхтоўкі выкананы на 48,2% гадавога задання на 25 II. Значная частка ільну да 1.500 тон ляжыць у саломе (у саўгасе і колгасах), што складае звыш 40% пляну нарыхтовак.

Падрыхтоўка да другой бальшавіцкай вясны праходзіць больш плянава, больш арганізавана чым у першую вясну: у асноўным даведзены кантрольныя лічбы да гаспадарак, вядзецца ачыстка насення ў першую чаргу ў колгасах, праводзіцца рамонт інвентару і збрві. Галоўнае ў падрыхтоўцы да бальшавіцкай вясны — гэта значнае пашырэнне калектывізацыі, што сведчыць аб рашучым павароце бядняцка-серадняцкага сялянства на шлях калектывізацыі.

Усе мерапрыемствы па правядзенні сацыялістычнай рэканструкцыі сельскай гаспадаркі раёну і яе спецыялізацыі як ільнаводна-жывёлаводчай, правядзенне гаспадарча-політычных кампаній патрабавалі максымальнай увагі і энэргіі з боку партыйнай арганізацыі і вясковага актыву. Гэтая вялізарная работа праходзіла ва ўмовах абвостранай клясавай барацьбы супраціўлення кулацтва усяму сацыялістычнаму наступу. Кулак і варожыя элементы тэрорам, падпаламі, агітацыяй імкнуліся пашкодзіць правадзімай Партыяй рабоце. Разам з гэтым кулак пралязаў нават у шэрагі партыі і „шхай сапай“ падрываў сацыялістычную перабудову вёскі. Шэраг ілжэ-партыйцаў скарыстоўвалі прабыванне ў шэрагах партыі дзеля таго, каб дапамагчы клясаваму ворагу як сваёй дзейнасцю, так і бяздзейнасцю. У асення-зімовы перыяд у некаторых з’яўленнях партарганізацыі мелі месца скрыўленьні ліній партыі, як: „ня ўменьне“ знайсці кулака і заможную частку вёскі і перагібы ў час нарыхтовак у адносінах да бядняцка-серадняцкіх гаспадарак (Замшанскі, Прудзінкаўскі, Галубаўскі с/с).

Па віне опартуністычнага кіраўніцтва Райколгассаюзу (тав. Сьвірко) у шэрагу колгасаў жывела была пастаўлена пад пагрозу бяскорміцы, к вясне не хапае нават саломы.

У некаторых с/с і колгасах была орыентацыя на кулацка-заможную частку сялянства пры поўнай атсутнасці работы з беднатамі і ігнраванні беднаты, атсутнічаў нажым на кулака (Боркавіцкі, Галубаўскі, Кушлікоўскі, Дзернавіцкі с/саветы).

Вось букет права-опартуністаў, агентаў клясавага ворага, якія да гэтага часу шкодзілі нашай партыі:

1. Касач Даніла Вінцэсяў, б. член партыі, сын былога буйнага арандатара, у 1923 г. арганізаваў ілжэ-арцель з 5 сямей, галоўным чынам, з кроўных. У арцель ня былі дапушчаны былыя батракі ма-

ёнтку Канстантынава Замшанскага с/савету. Дзеля таго, каб прыкрыцца, Касач Д. падгаварыў уступіць у арцель бедняка Шаўлу Кузьму, якога спачатку абралі старшыней арцелі, а калі зямельныя органы зацвердзілі арцель, бядняк Шаўла быў выкінуты з арцелі. Арцель эксплёатавала батракоў і беднату, даючы хлеб і грошы на кабальных умовах. З 1930 г. Касач Д. быў перакінуты ў комуну „Новая Зара“ Галубаўскага с/савету, дзе быў абраны старшыней комунны, адначасова зьяўляючыся адказным сакратаром ячэйкі КП(б)Б. Касач Д. комуну давеў да поўнага развалу, за што быў асуджаны Райсудом, на адзін год забаронена займаць адказныя пасады; у колгасах Галубаўскага с/савету, што кіраваліся ячэйкай КП(б)Б на чале з Касачом, быў шэраг праяў правага ўхілу на практыцы: да апошняга часу на чале колгасу „Шлях да соцыялізму“ стаяў былы абшарнік гэтага-ж маёнтку Бараўцоў, які нават са згоды былога сакратара РК КП(б)Б тав. Восіпава і старшыні РВК тав. Мурзо быў застаўлены старшыней колгасу; у колгас „Юны Мір“ улезла значная частка кулацка-заможных гаспадароў, якія разлагалі колгас, с/савет увесь час патураў кулаку і г. д.

2. Капцюк Паўла Дзімітраў, былы член партыі, сын кулака і былога арандатара, уступіў у партыю, скрыўшы сваё паходжаньне, будучы старшыней Баркавіцкага с/савету, скрыўляў лінію партыі, прывяўленьні кулацка-заможных гаспадарак праявіў надзвычайную мяккасьць да кулакоў, радню кулакоў і заможнікаў вызваляў ад давядзеньня цвёрдых заданьняў, займаўся „очковтарагельствам“ у час парыхтовак, даючы ў РВК няправільная пераўвядзеньня зьвесткі аб парыхтоўцы лёну і інш. Давеў да поўнага развалу с/савет. РК і РВК зьняты з працы і перададзены суду. РКК выключаны з партыі, як чужды элемент.

3. Ільляшэвіч Антось Ігнатаў, б. член партыі, нядаўна выключаны, сын кулака Вульскага раёну, пазбаўлены права голасу. Дзеля таго, каб пралезьці ў шэрагі партыі, паехаў у Мурманск і паступіў на вытворчасць, адтуль вярнуўся ў Савецкую Беларусь ужо партыйным, быў накіраваны ў Боркавіцкі ільно-саўгас у якасьці колёна-важатага, потым мэханіка. У саўгасе арганізаваў кулацкую групу і быў актыўным арганізатарам антысэміцкіх выпاداў і п'янства, па яго віне былі выведзены з строю 4 трактары, якія былі замарожаны з вадой.

4. Клімовіч Клімент, член партыі, з 1917 г., б. старшыня комунны „Новая Культура“, у сваёй працы арыентаваўся на заможную частку і зацраў беднату і батракоў, у выніку чаго былі выходы з комунны. Клімовіч актыўна абараняў кулака Паруля пры яго высяленьні і даваў згоду на прыняцьце ў колгас дзяцей кулака. Дзякуючы опартуністычнаму кіраўніцтву Клімовіча комунна прышла да заняпаду.

5. Бернік Пётра Восіпаў, член партыі з 1926 г., працуючы старшынёю Галубаўскага с/савету, нядбайна адносіўся да сваіх абавязкаў, скрыўляў лінію партыі асабліва ў час правядзеньня гаспадарча-палітычных кампаній, не кіраваў колгасамі і колгасным рухам, ігнараваў дырэктывы партыі па выяўленьні кулацка-заможных гаспадарак і давядзеньні ім цвёрдых заданьняў, заяўляючы што „ў с/савеце кулакоў няма“, а калі даваў цвёрдыя заданьні, то толькі формальна (зьменшаныя).

Гэты сьпіс можна было-б працягнуць яшчэ цэлым шэрагам экзэмпляраў гэтага махровага права-опартуністычнага букету, але і гэтага дастаткова, каб зрабіць заключэньне:

Першае: у Боркавіцкай арганізацыі КП(б)Б правы опартунізм пусьціў глыбокія карэньні, цэлы шэраг ячэек КП(б)Б адносіліся прымірэнча да асобных опартуністых, не вялі барацьбы з праявамі пра-

вага опартунізму на практыцы і „левымі“ загібамі. Чым як ня правым опартунізмам можна назваць кіраўніцтва ячэек: Прудзінкаўскага, Боркавіцкага, Замшанскага і Галубаўскага сельсаветаў, якія разам з с/саветамі ніяк не маглі знайсці кулакоў і сапраўдных заможнікаў аж да студзеня м-ца 1931 г. і ў то-жа час рабілі перагібы ў адносінах бядняцка-серадняцкіх гаспадарак і патуралі правым опартуністам.

Другое: Кіраўніцтва Раённага Камітэту КП(б)Б мінулага складу накрывала гэтыя агідныя праявы опартунізму на практыцы, а сучаснае кіраўніцтва РК і РКК КП(б)Б хаця і са спазьненнем узялося за рааблачэнне і выкарчоўванне опартуністычнай практыкі.

Трэцяе: Райсуд, які павінен з'яўляцца надзейнай, вострай зброяй партыі і Савецкай улады ў справе барацьбы за рэвалюцыйнаю законнасць і весці няшчадную барацьбу з агентамі клясавага ворага, на самай справе змазвае судовыя справы, спасылаючыся на формальны бок—за літарай закону ня бачыць клясавай сутнасці справы (справа Клімовіча, Ільяхавіча, Берніка, Суэтава і г. д.).

Памянёныя вышэй факты кажуць нам аб тым, што, ня гледзячы на толькі што праведзеную частку партыі, у партыі засталіся агенты клясавага ворага, якія шкодзяць нам.

Той факт, што на працягу шэрагу гадоў і да апошняга часу ў партарганізацыі былі былыя буйныя арандатары, кулакі сьведчыць нам аб слаба разгорнутай самакрытыцы як у партарганізацыі, так і сярод бядняцка-серадняцкага сялянства раёну. Гэтае становішча патрабуе шырокага разгортвання бальшавіцкай самакрытыкі, ўзмацнення сістэматычнай работы сярод беднаты па выяўленьні і выпраўленьні памылак, якія яшчэ маюцца ў асобных з'яўленьнях партарганізацыі.

Неабходна павесці яшчэ больш рашучую барацьбу з праявамі правага ўхілу з „левымі“ загібамі, рааблачаць опартуністых усіх колераў, весці барацьбу за генэральную лінію партыі, за ажыццяўленьне задач сацыялістычнага будаўніцтва, за калектывізацыю і на яе аснове—ліквідацыю кулацтва, як клясы.

Трэба проста сказаць, што, ня гледзячы на наяўнасць добрых умоў, прыліў у колгасы, які зараз наглядаецца ў раёне, у даволі значнай частцы з'яўляецца самацёчным.

Неабходна яшчэ больш павесці штодзённую растлумачальную работу сярод беднаты, серадняцтва па калектывізацыі сельскай гаспадаркі, асабліва звярнуўшы ўвагу на працу сярод жанчын, бо тут мы маем самы слабы вучастак нашай работы.

Толькі такім шляхам мы зможам забяспечыць неабходныя для нас тэмпы сацыялістычнага наступу па ўсяму фронту і ўздыму таварнасці с/г. на базе калектывізацыі і яе хутчэйшую спецыялізацыю.

КРЫТЫКА і БІБЛІОГРАФІЯ

Л. Рудзіцкі

А. Сташэўскі. *Як работніца і сялянка кіруе СССР*. Белдзяржвыдавецтва. 60 стар. Менск 1928 г.

Брошура А. Сташэўскага „Як работніца і сялянка кіруе СССР“ прысьвечана ў асноўным пытаньню аб удзеле працоўных жанчын у Савецкай сыстэме. Адначасова аўтар дае асьвятленьне асноўных прынцыпаў савецкай констытуцыі, каратка характарызуе структуру і компэнтэнцыю вышэйшых органаў улады і прыводзіць параўнаньне паміж савецкай дэмакратыяй—як дэмакратыяй для працоўных і так званымі „свабодамі“ буржуазнага парлямэнтарызму.

Праца Сташэўскага напісана вельмі популярна і разьлічана на малападрыхтаванага слухача.

Аднак, у кніжцы Сташэўскага маюцца значныя недахопы і вялікія памылкі; яны датычацца, галоўным чынам, асноўнага разьдзелу, які носіць загалавак: „Хто кіруе Савецкай дзяржавай“.

Характарызуючы савецкую сыстэму, аўтар зусім абыходзіць пытаньне аб тым, што яна зьяўляецца формай дыктатуры пролетарыяту. У кніжцы вы нават ня знойдзеце растлумачэньня формулы „дыктатура пролетарыяту“; прыблізна палова адной старонкі з 60-ці старонак усёй кнігі прысьвечана пытаньню аб саюзе рабочых з працоўным сялянствам; некалькі слоў сказана аб большай здольнасьці рабочых да кіраўніцтва дзяржавай, але чоткага і выразна акрэсьленага аналізу клясавай сутнасьці савецкай сыстэмы ў кніжцы няма. Наадварот, вы можаце знайсці формуліроўкі, якія ў політычна малападрыхтаванага чытача могуць вызваць ўяўленьне аб тым, што ў савецкай сыстэме нібы існуе падзяленьне ўлады паміж рабочай клясай і сялянствам. Напрыклад, на старонцы сёмай маецца наступная формуліроўка: „як работніца кіруе горадам, а сялянка вёскай“.

Ніводнай старонкі ў кніжцы аўтар не адводзіць характарыстыцы „прывадоў“ сыстэмы дыктатуры пролетарыяту. Аўтар напісаў аб саветах, але чамусьці забыў аб профсаюзах, коопэрацыі, комсамоле і іншых грамадзкіх арганізацыях. Аўтар ня прыводзіць ніводнай думкі нашых правадыроў па гэтаму пытаньню, у той час, як ніхто іншы, як Ленін казаў, характарызуючы нашу сыстэму: „нельга ажыццяўляць дыктатуру бяз некалькіх „прывадоў“ ад авангарду да масы перадавой клясы, а ад ёй да масы працоўных“.

Таксама тав. Сталін піша: „гэтыя „прывады“, рычагі і накіроўваючая сіла неабходны пролетарыяту таму, што бяз іх ён аказаўся-б у сваёй барацьбе за перамогу ў становішчы абязброенай арміі перад тварам арганізаванага і ўзброенага капіталу“.

Тав. Сташэўскі абышоў ролю азначаных арганізацый у нашай дзяржаўнай сыстэме; гэта зьяўляецца значным недахопам яго працы.

Але, што робіць яго кніжку асабліва шкоднай, дык гэта тое, што аўтар поўнасьцю змазаў кіраўнічаю ролю камуністычнай партыі ў сыстэме савецкай улады. Аўтар нічога не сказаў аб тым, чаму „толькі партыя пролетарыяту, толькі партыя камуністаў, здольна выканаць гэту ролю асноўнага кіраўніка ў сыстэме дыктатуры пролетарыяту“ (Сталін)

Аўтар ніводнай старонкі не прысьвяціў асьвятленьню пытаньня аб тым, што ў нашай краіне—„дыктатуру ажыццяўляе арганізаваны ў саветы пролетарыят, якім кіруе камуністычная партыя“ (Ленін).

Наша рэцэнзія напісана аб другім выданьні кніжкі тав. Сташэўскага; на яе вокладцы гаворыцца, што яно „*напраўленае*“. Але, як мы бачым, у тэксьце *гэта* не адчуваецца.

Кніжка дае няпоўнае і няправільнае разуменьне шырокім колам савецкага актыву аб сутнасьці сыстэмы дыктатуры пролетарыяту. Гэта праца тав. Сташэўскага зьяўляецца яскравым прыкладам таго, як нельга пісаць масавую літаратуру па „вучэньні аб савецкай дзяржаве“.

Рэдкалегія:

Будзі́нскі
Гаруно́віч
Ры́ўлін
Сае́віч
Чарну́шэвіч
Шаранго́віч
Якаўлеў

З ь м е с т

	Стар.
А. Чарвякоў. Бальшавіцкімі тэмпамі дагнаць і перагнаць	3
П. Корчык. Вузлавы пункт нашай працы на вёсцы	23
А. Танхілевіч. Тэмп і якасьць росту КП(б)Б	34
О. Конакоцін. Задачы тэорэтычнай вучобы партактыву	49
В. Масевіч. Барацьба за перабудову сельскай гаспадаркі	60

Крытыка і бібліяграфія

А. Рудзіцкі. А. Сташэўскі. Як работніца і сялянка кіруе СССР	64
--	----
